

STUDIEGIDS 2022-2023

LERAAR ALGEMENE ECONOMIE

VOLTIJD

Inhoud

Inhoudsopgave

Algemeen deel	4
Inleiding	4
Hoofdstuk 1 Studeren bij Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT)	5
Hoofdstuk 2 Wat is kenmerkend voor een goede leraar?	5
Hoofdstuk 3 Hoe ziet jouw studieprogramma eruit?	6
3.1 De vijf leerlijnen	6
3.2 Opbouw van de opleiding	7
3.3 Studielast	7
Hoofdstuk 4 Begeleiding en feedback	8
4.1 Het begeleidingsteam	8
4.2 De begeleiding op de werkplek	8
Hoofdstuk 5 Toetsing en beoordeling	9
5.1 Bekwaamheden	9
5.2 Examencommissie	10
5.3 EVC-beleid	10
5.4 Beoordeling en cijferregistratie	10
5.5 Getuigschrift en diplomering	10
Hoofdstuk 6 Algemene informatie en contact	11
6.1 Lestijden	11
6.2 Taalwerkplaats	11
6.3 Extra ondersteuning	11
6.4 Inspraak	12
6.5 Contact FLOT	12
Overzicht programma Economie AE propedeuse	13
Omschrijving activiteiten propedeuse	13
Algemene Professionele Vorming (APV)	13
Drama	13
Media	13
Overzicht programma Algemene Economie hoofdfase	14
Omschrijving activiteiten hoofdfase	14
Algemene Professionele Vorming (APV)	14
Propedeuse	15
Professioneel Handelen	15
Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 1	17
AE De nationale economie	21
AE Monetaire zaken	23
AE Vraag en aanbod	25
BE Financiering	26
BE Management accounting 1	28

BE Financiële zelfredzaamheid	30
Vakdidactiek 1 Start van de les en de Betekenisverlenende fase	31
Vakdidactiek 2 Integratie- en probleemoplossende fase	33
Drama Gamma.....	35
Hoofdfase Economie, jaar 2.....	37
Professioneel Handelen Hoofdfase.....	37
Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 2.....	40
AE Duurzame economie	43
AE Geld, banken en europa.....	46
AE Modellen	48
BE Administratie.....	49
BE Jaarverslaganalyse	51
BE Marketing en statistiek.....	53
Vakdidactiek 3 Economie & ondernemen in het vmbo / mbo	55
Vakdidactiek 4 Toetsing	57
Vakdidactiek 5 Financiële educatie.....	59
Vakdidactiek 6: mens en maatschappij (M&M).....	61
Doelen en inhoud	61
Relatie met de Kennisbasis	62
Werkwijze en organisatie	62
Literatuur en leermiddelen	62
Hoofdfase Algemene economie, jaar 3.....	64
Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 3.....	64
Algemeen	64
AE Verdieping	67
AE Overheid en markten toen en nu.....	68
AE Toegepaste macro economie.....	70
AE Micro economie	72
AE Vakinhoud vakdidactisch bekeken	74
Algemeen	74
AE Economie, technologie en maatschappij	76
Weekplanning:	77
Landelijke kennisbasistoets	78
Hoofdfase	79
Verdiepingsmodule – Onderwijs ontmoet samenleving	79
Verdiepingsmodule - Intercultureel leren	82
Onderdeel A: Internationalisation@home (voltijd)	83
Onderdeel B: Internationalisering Buitenland	85
Onderdeel C: Preparing for Culturally Responsive Teaching	86
Verdiepingsmodule - Vakdidactiek Bèta+	89
Verdiepingsmodule - Vakdidactiek Gamma.....	91
Verdiepingsmodule - Vakdidactiek Nederlands NT2	96
Afstudeerfase Economie, jaar 4	98

Professioneel Handelen Afstudeerfase.....	98
Algemene Professionele Vorming 14: Onderwijspedagogisch handelen	101
Vakdidactisch Ontwerpen	103

Algemeen deel

Inleiding

Welkom bij Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT)! Leraar zijn is een prachtig beroep. FLOT wil de best denkbare leraren opleiden vanuit het besef dat de leraar het verschil kan maken voor elke leerling.

In deze studiegids vind je informatie over alle onderwijseenheden uit het programma.

Algemene informatie over studeren bij FLOT kun je vinden op onze website. Raadpleeg daarnaast regelmatig de actuele informatie op de [portal](#). Hier is onder andere rooster, uitgewerkte informatie bij de onderwijseenheden en overige informatie over de opleiding te vinden. Naast de studiegids en de portal kun je voor vragen of informatie natuurlijk ook terecht bij de studieloopbaanbegeleider, andere opleiders en studiegenoten.

De formele regels die van toepassing zijn op jouw opleiding zijn vastgelegd in de [Onderwijs- en Examenregeling \(OER\)](#). De OER is onderdeel van het studentenstatuut, waar je meer kunt lezen over je rechten en plichten als student van Fontys. Het studentenstatuut vind je op [deze pagina](#).

We wensen je een plezierige en succesvolle studietijd toe.

Namens het gehele team van FLOT,

Elize van Luijk
Teamleider Onderwijs Logistiek
Fontys Lerarenopleiding Tilburg

Hoofdstuk 1 | Studeren bij Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT)

Fontys is met 40.000 studenten en 4000 medewerkers een school van formaat en toch kleinschalig. Dat komt doordat ieder instituut zijn eigen beleid bepaalt. Je profiteert van de goede faciliteiten en uitgebreide studiemogelijkheden, maar ook van de betrokkenheid en persoonlijke aandacht van docenten. Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT) is het grootste instituut van Fontys. Het bestaat uit 18 lerarenopleidingen op bachelorniveau en 14 lerarenopleidingen op masterniveau. Daarnaast zijn er 2 bachelor opleidingen die geen lerarenopleiding zijn: Toegepaste Wiskunde en Godsdienst-Pastoraal Werk.

Jij bent één van de zo'n 4200 studenten die hier studeren en er zijn ongeveer 300 medewerkers aan de slag voor jou en je medestudenten. FLOT organiseert diverse culturele evenementen en dagen voor studenten waarop bijvoorbeeld sprekers komen of er workshops zijn. Bij het studentencafé Proost kun je alle dagen terecht voor een lekkere lunch of een gezellige borrel. Verder is er een uitgebreide mediatheek, moderne kantine en niet te vergeten een grote campus. Hier is het vooral in de zomer gezellig toeven met je medestudenten!

Hoofdstuk 2 | Wat is kenmerkend voor een goede leraar?

Je hebt voor een lerarenopleiding van FLOT gekozen omdat je een goede leraar wilt worden. Bij FLOT doen we er dan ook alles aan om de best mogelijke leraren op te leiden. Wij weten uit onderzoek, praktijk én eigen ervaring dat goed onderwijs begint bij goede leraren.

Wat maakt een leraar tot een goede leraar? Bij FLOT beschouwen we vijf pijlers als cruciale factoren voor goed leraarschap.

DE VIJF PIJLERS:

Cruciale factoren voor goed leraarschap.

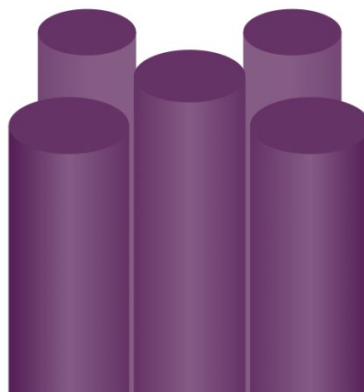
 Een sterke theoretische basis

 Oog voor elke leerling

 Een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding

 Een initiatiefrijke professional

 De praktijk is uitgangspunt van het leren

Figuur 1) De vijf pijlers

De leraar van nu is een kritisch-reflectieve en onderzoekende leraar. Je denkt kritisch na over je ervaringen in het onderwijs, vraagt je af of dat onderwijs wel goed genoeg is voor je leerlingen en verzamelt en bewerkt gegevens om daar een stevig antwoord op te krijgen. Oftewel, je doet onderzoek naar je eigen praktijk. Vandaar dat dit de centrale pijler is in het onderwijsprogramma van FLOT.

KRITISCH-REFLECTIEVE EN ONDERZOEKENDE HOUDING

De vijfde pijler staat centraal in de plus.
Deze pijler is de motor in de ontwikkeling van de student.

Kritisch:

Vanuit de verschillende perspectieven naar het eigen handelen kijken.

Reflectief:

In staat zijn van ervaringen te leren.

Onderzoekend:

Op een systematische en transparante manier het handelen in beeld brengen, kunnen verantwoordwoorden én veranderen.

Figuur 2) De centrale pijler in de plus

Meer informatie over de pijlers lees je op onze website <http://fontys.nl/flot-pijlers>.

Hoofdstuk 3 | Hoe ziet jouw studieprogramma eruit?

In dit hoofdstuk zetten we in hoofdlijnen het studieprogramma uiteen. De lerarenopleiding is een bacheloropleiding en heeft een studieprogramma van vier jaren met daarin verschillende inhoud.

3.1 De vijf leerlijnen

Vijf leerlijnen vormen de ruggengraat van de lerarenopleiding.

1. **Leerlijn Vakinhoud** | Wij vinden het belangrijk dat iedereen die bij FLOT wordt opgeleid een gedegen theoretisch fundament ontwikkelt. Dit betekent o.a. dat we veel aandacht besteden aan de vakinhoud van het vak waarin je gaat lesgeven. De lerarenopleidingen in Nederland hebben gezamenlijk de kennisbasis per vak vastgesteld en afspraken gemaakt over de toetsing daarvan. Je kunt de vakinhoudelijke kennisbasis vinden op <http://www.10voordeleraar.nl/publicaties>.
2. **Leerlijn Vakdidactiek** | Hoe kan aan 15-jarigen in het vak elektriciteit het beste het verschil tussen een serieschakeling en een parallelschakeling uitgelegd worden? Een vreemde taal zal anders moeten worden aangeleerd dan bijvoorbeeld aardrijkskunde. Je leert binnen de leerlijn vakdidactiek om de vakinhoud op meerdere manieren, aansluitend bij de behoefte of kenmerken van de leerlingen, uit te leggen. Hierbij hoort ook de wijze waarop je je schoolvak kunt toetsen.
3. **Leerlijn Algemene Professionele Vorming (APV)** | Alle leerlingen verdienen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs. Onderwijs dat leerlingen uitdaagt, dat uitgaat van hun mogelijkheden en rekening houdt met eventuele beperkingen. Als leraar begeleid je leerlingen in hun ontwikkelproces en zoek je naar mogelijkheden om de leerling zo goed mogelijk te begeleiden. Hier heb je een breed pedagogisch, algemeen didactisch en organisatorisch palet voor nodig. Ook dit vraagt om een stevig theoretisch fundament dat net als bij de leerlijn vakinhoud landelijk is vastgelegd onder de naam generieke kennisbasis.

4. **Leerlijn Werkplekieren** | Gedurende de opleiding breng je veel tijd door in de praktijk van het onderwijs. Deze praktijk is daarin ook het uitgangspunt, niet het leerboek. Je leert relaties leggen tussen de theorie, praktijksituaties en je persoonlijke ontwikkeling. Gedurende de opleiding krijg je steeds meer verantwoordelijkheid als leraar in de school en word je voorbereid op het zelfstandig lesgeven en functioneren binnen een school.
5. **Leerlijn Onderzoek** | Een belangrijke pijler voor goed leraarschap is dat je een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding ontwikkelt zodat je op je eigen handelen kunt reflecteren, maar ook de omgeving kritisch kunt bevragen. Dit is de sleutel om te werken aan je eigen persoonlijke én professionele ontwikkeling en om het onderwijs te verbeteren. Hoe? Door kritisch te willen zijn, willen begrijpen, willen bereiken, willen delen, willen vernieuwen en willen weten.

3.2 Opbouw van de opleiding

Ieder studiejaar is opgedeeld in vier perioden waarin alle leerlijnen in meer of mindere mate aan bod komen. De leerlijn onderzoek is geïntegreerd in de andere leerlijnen. De leerlijnen zijn uitgewerkt in onderwijseenheden. Welke onderwijseenheden voor jou van toepassing zijn kun je teruglezen in het opleidingsspecifieke deel van deze studiegids. De reguliere opleiding duurt vier jaar en is opgebouwd uit drie fasen.

Jaar 1 Propedeutische fase (P-fase) | De P-fase bestaat uit 60 European credits (ec's, zie ook 3.3.). Je sluit deze fase af met het propedeusegetuigschrift. De propedeuse is oriënterend en selecterend van aard. Aan het eind van de P-fase ontvang je een bindend studieadvies. De eisen waaraan je moet voldoen kun je teruglezen in de Onderwijs- en Examenregeling (OER). Onthoud dat je in het eerste jaar minimaal 50 van de 60 ec's moet behalen om verder te mogen studeren aan deze opleiding.

Jaar 2 en 3 (Hoofdfase) | De hoofdfase (jaar 2 en 3 van de opleiding) beslaat 120 ec's. Aan het eind van deze fase heb je de vakinhoudelijke kennisbasis verworven en heb je middels vakdidactiek, APV en het werkplekieren (stage) aangetoond klaar te zijn voor het afstuderen. Je bent daarna in staat om bijna zelfstandig les te geven en je handelen kritisch te onderzoeken.

Jaar 4 (Afstudeerfase) | De afstudeerfase is 60 ec's. In deze fase ga je aantonen dat je bij afronding van dit vierde studiejaar een startbekwame leraar bent. Er zijn verschillende afstudeerrichtingen mogelijk. Wat de mogelijkheden zijn binnen jouw opleiding kun je teruglezen in de OER. Meer informatie over de afstudeerrichtingen van cohort 2013 vind je op de [portal](#).

3.3 Studielast

Studielast wordt in het hoger onderwijs aangegeven in ec's. Ec staat voor European credit (voorheen studiepunten) en komt overeen met een gemiddelde studielast van 28 uur. De daadwerkelijke studielast is afhankelijk van voorkennis, ervaring en studietempo. Onder studielastingsuren vallen contacturen met docenten (zowel in lessen als bij groeps- of individuele begeleiding), intervisie, overleg en activiteiten op de werkplek in de praktijk, onderzoek, het uitvoeren van opdrachten en presentaties en je individuele studietijd.

In tabel 1 zie je de verdeling van de studielast over de leerlijnen heen.

Tabel 1 Overzicht leerlijnen met ec's voltijdprogramma vanaf cohort 2014

Leerlijn	Studiejaar 1	Studiejaar 2	Studiejaar 3	Studiejaar 4 (avo of bgo)	Totaal
Algemene professionele vorming (APV)	10	10	6	15	41
Vakinhoud en Vakdidactiek (waarvan 1 ec landelijke kennisbasistoets)	40	40	29	15	124
Werkplekleren (waarvan 1 ec drama in studiejaar 1)	10	10	10	30	60
Verdieping (vakverdieping, vakverbreding of internationalisering)			15		15
Totaal	60	60	60	60	240

Hoofdstuk 4 | Begeleiding en feedback

Tijdens je studie krijg je in de begeleiding te maken met verschillende docenten. In dit hoofdstuk vind je informatie over de verschillende vormen van begeleiding waar je mee te maken krijgt.

4.1 Het opleidingsteam

Iedere opleiding binnen FLOT wordt uitgevoerd door een deskundig en enthousiast opleidingsteam. Een opleider verzorgt onderwijs, geeft feedback op het leren op de werkplek en beoordeelt je. Ook treedt hij¹ op als studieloopbaanbegeleider (SLB). De SLB spreekt met jou over je studievoortgang. Hij geeft je feedback op de planning, je aanpak, je persoonskenmerken en persoonlijke kwaliteiten.

4.2 De begeleiding op de werkplek

Je wordt bij het werkplekleren begeleid door een team van twee of drie opleiders:

- **De instituutopleider** | De instituutopleider (voorheen Fontyscontactdocent of FCD genoemd) is een opleider van FLOT en is meestal verbonden aan een specifieke stageschool. Hij neemt de procesbegeleiding vanuit FLOT voor zijn rekening van alle FLOT-stagiaires binnen de stageschool, ongeacht de specifieke opleiding van de student. De instituutopleider bezoekt tenminste eenmaal een les. Lesbezoek, intervisie en themabijeenkomsten vinden normaal gesproken op donderdag plaats. De formele eindverantwoordelijkheid voor de beoordeling van de stage ligt bij de instituutopleider, in goede samenspraak met de betrokken werkplekbegeleider en schoolopleider.
- **De werkplekbegeleider** | De werkplekbegeleider (voorheen Schoolpracticumdocent of SPD genoemd) is een ervaren docent in het vakgebied van de student op de werkplek. Hij neemt de dagelijkse, inhoudelijke en didactische begeleiding van de student voor zijn rekening en stimuleert de ontwikkeling van de student in het beroep.
- **De schoolopleider** | De schoolopleider (voorheen Opleidingsdocent of OD genoemd) is de spil tussen de school en FLOT. Hij is verbonden aan de stageschool en coördineert de stages van alle stagiaires binnen de stageschool. Dit geldt voor de grotere stagescholen. Voor stagescholen met weinig stagiaires en scholen die wat verder buiten de regio liggen geldt dat de instituutopleider direct communiceert met de werkplekbegeleider.

¹ Er is gekozen voor de aanspreekvorm 'hij'. Overal waar 'hij' of 'zijn' staat kan ook 'zij' of 'haar' worden gelezen.
Studiegids 2022-2023 Lerarenopleiding Algemene Economie – Bachelor – voltijd

Voor meer informatie over werkplekleren en stage, raadpleeg de [portal stagezaken](#).

Hoofdstuk 5 | Toetsing en beoordeling

In dit hoofdstuk vind je informatie over toetsing, de examencommissie, bekwaamheden en EVC, beoordeling, cijferregistratie, getuigschriften en diploma's.

5.1 Bekwaamheden

Het beroep van leraar vraagt veel. Naast het lesgeven moet je leerlingen ook begeleiden, 'opvoeden' en inspireren. Ook kunnen samenwerken met collega's en ouders is een onderdeel van je taak. Wat leraren precies moeten kennen en kunnen?

De leeruitkomsten dragen bij aan de herijkte bekwaamheidseisen voor leraren en docenten zoals gepubliceerd in de Staatscourant maart 2017. Deze vervangen de voormalige SBL-competenties. Van toepassing zijn de vastgestelde bekwaamheidseisen voor de leraar VO en VHO. De bekwaamheid tot het geven van onderwijs omvat de volgende bekwaamheden:

- a. de vakinhoudelijke bekwaamheid;
- b. de vakdidactische bekwaamheid; en
- c. de pedagogische bekwaamheid.

Er wordt op verschillende manieren getoetst. De toetsvorm is per onderwijseenheid bepaald en opgenomen in het onderwijsspecifieke gedeelte van deze studiegids. Meer informatie over toetsing binnen jouw opleiding vind je in het toetsplan van je opleiding.

5.2 Examencommissie

De examencommissie is een wettelijk voorgeschreven commissie die verantwoordelijk is voor het borgen van de kwaliteit van toetsen en examens. In de [Onderwijs- en Examenregeling \(OER\)](#) staan belangrijke regels van de opleiding beschreven. Deze regels zijn op alle studenten van toepassing. Soms zijn er zwaarwegende omstandigheden die een verzoek tot uitzondering op die regels kunnen rechtvaardigen. De examencommissie beoordeelt deze verzoeken en bewaakt onder andere dat er bij goedkeuring geen afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van het diploma.

5.3 EVC-beleid

Denk je in aanmerking te komen voor een vrijstelling op basis van eerder verworven competenties (EVC's)? Bespreek dit met je studieloopbaanbegeleider. Je kunt zelf de [Onderwijs- en Examenregeling \(OER\)](#) en de pagina 'Vrijstellingen' van de examencommissie raadplegen voor meer informatie.

5.4 Beoordeling en cijferregistratie

Elke toets dient binnen 10 werkdagen nagekeken en gecommuniceerd te zijn door de beoordelaar, dan wel zichtbaar te zijn in [ProgRESS](#), het cijferregistratiesysteem. Wanneer daarvan wordt afgeweken, word je vooraf op de hoogte gesteld. Wanneer het werk is nagekeken kun je de door jou gemaakte toets en bijbehorende beoordelingsnormen inzien. Hiervoor maak je binnen 10 werkdagen na het bekendmaken van de beoordeling een afspraak met de betrokken opleider. Voor sommige toetsen wordt een centraal inzagemoment geroosterd. Dit wordt door de betrokken opleider of de coördinator van de opleiding bekendgemaakt. Voor deelname aan een onderwijseenheid of een toets kunnen voorwaarden gesteld worden. Deze voorwaarden zijn dan vermeld in de OER of in deze studiegids. Een voorbeeld hiervan is dat bij deelname aan een stage de voorafgaande stage behaald moet zijn. Ook wanneer je je moet inschrijven voor deelname aan een onderwijseenheid of een toets is dat vermeld in de OER of in het opleidings specifieke gedeelte van deze studiegids.

De onderwijseenheden, die jouw studieprogramma vormen, zijn in een overzicht opgenomen als bijlage bij de OER en in het cijferregistratiesysteem ProgRESS. Controleer dit systeem regelmatig zelf, zodat je in de gaten houdt of al je behaalde cijfers zijn geregistreerd.

5.5 Getuigschrift en diplomering

Als je aan de verplichtingen van de opleiding hebt voldaan en alle toetsen met minimaal een voldoende hebt afgerond, krijg je op de volgende momenten een getuigschrift uitgereikt:

- Na het behalen van het propedeutisch examen, wanneer je alle 60 ec's van de propedeutische fase hebt behaald.
- Na het behalen van het afsluitend examen van de opleiding, wanneer je alle 240 ec's van de gehele opleiding hebt behaald. Je opleiding organiseert hiervoor een feestelijke uitreikingsbijeenkomst.

Je mag de titel Bachelor of Education (B Ed) gebruiken na afronding van de opleiding. Je bent dan bevoegd om les te geven aan:

- het vmbo (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs),
- de eerste drie klassen van het havo (hoger algemeen voortgezet onderwijs),
- de eerste drie klassen van het vwo (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs),
- het bve-veld (beroeps- en volwasseneneducatie).

Hoofdstuk 6 | Algemene informatie en contact

In dit hoofdstuk vind je informatie over waar je je rooster en andere algemene informatie vindt, wat voor mogelijkheden er zijn om extra ondersteuning te krijgen, hoe jij je in kunt zitten via medezeggenschap en inspraak en enkele handige contactgegevens.

6.1 Lestijden

De lestijden worden iedere periode bekend gemaakt via een rooster. Deze en nog meer algemene informatie over studeren (rooster, handleidingen etc.) bij FLOT kun je terugvinden op de [portal](#).

6.2 Taalwerkplaats

In de opleiding en in je toekomstige beroep zijn er allerlei taken waar taal bij komt kijken. Indien je begeleiding nodig hebt bij 'talige' problemen, dan kun je terecht bij de Taalwerkplaats. Een aantal taalexperts biedt gerichte (individuele) begeleiding bij de uitvoering van taken zoals:

- het schrijven van verslagen, rapportages en scripties;
- het samenstellen van portfolio's;
- het begrijpen van instructies van vakdocenten;
- het lezen van studieteksten;
- het verzorgen van presentaties;
- het verstaanbaar spreken voor de klas.

Heb je hulp of advies nodig bij het uitvoeren van dit soort taken of wil je van gedachten wisselen met een expert over een talige kwestie, dan ben je van harte welkom bij de [Taalwerkplaats](#).

Daarnaast kun je bij de Taalwerkplaats terecht voor inzage in de taaltoets. Deze toets is een verplicht onderdeel van de propedeuse en bestaat uit een toets schriftelijke taalbeheersing en een toets werkwoordspelling. Om je te ondersteunen bij de voorbereiding op deze toets organiseert de Taalwerkplaats verschillende activiteiten, zoals spellingwerkgroepen en individuele begeleiding bij schrijven. Meer informatie is te vinden op de portal van de [Taalwerkplaats](#).

6.3 Extra ondersteuning

Als Fontysstudent heb je recht op extra ondersteuning tijdens je studie.

Studentendecanen adviseren, begeleiden/ondersteunen en verlenen hulp aan studenten bij studieproblemen en problemen van persoonlijke aard, voor zover daardoor de studie wordt beïnvloed. Je kunt er terecht voor allerlei gespreksonderwerpen die direct of indirect met de studie te maken hebben. Denk bijvoorbeeld aan studeren en bijzondere omstandigheden, taalondersteuning, financiële ondersteuning, hulp bij bezwaar- en beroepschriften, studieproblemen, studievaardigheden, studietwijfel, studievoortgang en studieadvies.

Studentenpsychologen kunnen ondersteuning bieden bij psychische problemen die invloed hebben op je studie(verloop), zoals concentratieproblemen, tentamenvrees en zorgen waar je niet direct een oplossing voor ziet.

Studie- en beroepskeuzeadviseurs bieden hulp bij het maken van een (andere) studiekeuze. Studenten kunnen bij hen terecht voor een individueel begeleidingstraject of een traject waarbij samengewerkt wordt met andere studenten in een workshop studiekeuze of solliciteren. Voor meer informatie: raadpleeg de [portal](#).

6.4 Inspraak

Wil jij je stem laten horen en iets betekenen voor je medestudenten en Fontys? Dan zijn er diverse mogelijkheden om je in te zetten als (bestuurlijk) actieve student in een gemeenschappelijke opleidingscommissie (GOC) of de Instituutsmedezeggenschapsraad (IMR). Je kunt feedback geven aan de opleiders tijdens lessen en begeleidingsgesprekken en in periodieke evaluatie van onderdelen van het studieprogramma. In het overleg tussen docenten en studenten (SDO) worden onderwijsbeoordelingen besproken en verbeterplannen voorgelegd. Docenten en studenten zoeken in constructief overleg voortdurend naar oplossingen om het onderwijs in de opleiding te verbeteren.

Ieder cluster van opleidingen (Alfa, Bèta-plus en Gamma) heeft een GOC. Studenten en docenten brengen advies uit over de Onderwijs- en Examenregeling (OER) en beoordelen de wijze van uitvoering van de OER. Je kunt invloed uitoefenen door gevraagd of ongevraagd advies uit te brengen over alle aangelegenheden betreffende het onderwijs binnen de opleiding (onderwijsuitvoering, de onderwijsprogrammering, studieadvisering, studiebegeleiding, cursusevaluaties, cursussen voor docenten etc.).

De Centrale Medezeggenschapsraad (CMR) is de gesprekspartner van het College van Bestuur over zaken op het gebied van onderwijs, organisatie en financiën. Aan ieder Fontysinstituut is daarnaast een Instituutsmedezeggenschapsraad (IMR) verbonden. IMR-leden hebben de directeur van het eigen instituut als gesprekspartner. Deze wordt periodiek geraadpleegd aangaande OER, curriculumwijzigingen en andere relevante onderwijszaken. Als student kun jij je verkiesbaar stellen voor de CMR of de IMR. Medezeggenschap geeft studenten en medewerkers de mogelijkheid mee te praten over onderwerpen die belangrijk zijn voor werk en studie binnen de hogeschool. De medezeggenschap voor het hoger beroepsonderwijs is in de Wet op Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) geregeld.

Meer informatie? Meld je bij de coördinator van je opleiding of raadpleeg de [portal](#).

6.5 Contact FLOT

Fontys Lerarenopleiding Tilburg | Prof. Goossenslaan 1-01, Campus Stappegoor (P1) | 5022 DM Tilburg

Bij de balie van het [Bedrijfsbureau onderwijszaken en stagezaken \(D1.13\)](#) kun je terecht voor administratieve vragen over je inschrijving, rooster, cijferregistratie, diplomering, stage etc.

Contact onderwijszaken:

T: 08850 74288

E: onderwijszakenflot@fontys.nl

Contact stagezaken:

T: 08850 74299

E: stagezakenflot@fontys.nl

De balie hanteert de volgende openingstijden:

Maandag	08.30-18.00u*
Dinsdag	08.30-17.00u*
Woensdag	08.30-17.00u*
Donderdag	08.30-17.00u
Vrijdag	08.30-12.30u

* van maandag 29 augustus tot en met woensdag 14 september gelden verlengde openingstijden tot 19:00 uur.

Overzicht programma Economie AE propedeuse

Omschrijving activiteiten propedeuse

Omschrijving activiteit	Studiegidsnummer	SBU	EC's
AE De nationale economie		140	5
AE Monetaire zaken		140	5
AE Vraag en aanbod		140	5
BE Management accounting 1		140	5
BE Financiering		140	5
BE Financiële zelfredzaamheid		140	5
Vakdidactiek 1		140	5
Vakdidactiek 2		140	5
APV module 1	VLP030	56	2
APV module 2	VLP031	56	2
APV module 3	VLH019	14	0
APV module 4	VLH020	56	2
APV module 5 apv heeft toch maar 2 modules? Al sinds dit jaar!	VLH021	56	2
Drama	VLP007	28	1
Oriënterende stage leerjaar 1	ECP056	280	10

Algemene Professionele Vorming (APV)

In de modules van Algemene Professionele Vorming werk je aan alle aspecten die je in de praktijksituatie zult tegenkomen. Dit betekent praktijksituaties oefenen, ervaringen uitwisselen, je vaardigheden trainen en inzichten verdiepen. Bovendien krijg je voorlichting over je stage. Er zijn een aantal modules die worden aangeboden binnen APV. Deze staan in de gids en alle informatie over APV vind je tevens op de [Portal APV](#).

Drama

In de propedeusefase van de FLOT krijgen de studenten een cursus drama aangeboden. Deze cursus richt zich op het beroep: het leraarschap. In de lessen zullen we met behulp van drama en theatertechnieken het docentschap onderzoeken. Voor informatie zie de [module Drama](#) in deze gids.

Media

De module Media is een verplicht onderdeel voor alle eerstejaars studenten van de FLOT. Welke workshops er gevolgd moeten worden kan per opleiding verschillen. Kies in de tabel hieronder de opleiding die je volgt om te zien welke workshops je moet volgen om het moduul Media af te ronden. Voor informatie zie de [portal](#).

Overzicht programma Algemene Economie hoofdfase

Omschrijving activiteiten hoofdfase

Omschrijving activiteit	Jaar	Studiegidsnummer	SBU	EC's
AE Duurzame economie	2		140	5
AE Internationale economie 1	2		140	5
AE Modellen	2		140	5
BE Jaarverslaganalyse	2		140	5
BE Marketing en Statistiek	2		140	5
BE Administratie	2		140	5
Vakdidactiek 3	2		84	3
Vakdidactiek 4	2		56	2
Vakdidactiek 5	2		56	2
Vakdidactiek 6	2		84	3
Algemene Professionele Vorming Module 6 Eenheid in Verscheidenheid	2		56	2
Algemene Professionele Vorming Module 7 Klassenmanagement	2		56	2
Algemene Professionele Vorming Module 8 Gesprekken op school	2		56	2
Algemene Professionele Vorming Module 9 Generieke kennistoets	2		56	2
Algemene Professionele Vorming Module 10 Workshop A	2		28	1
Algemene Professionele Vorming Module 11 Workshop B	2		28	1
Hoofdfasestage 1	2		280	10
AE Verdieping	3		140	5
AE Overheid en markten toen en nu	3		140	5
AE Toegepaste macro-economie	3		140	5
AE Micro economie	3		140	5
AE Vakinhoud vakdidactisch bekeken	3		140	5
AE Economie technologie en maatschappij	3		140	5
Algemene Professionele Vorming Module 12	3			
Algemene Professionele Vorming Module 13	3			
Hoofdfasestage 2	3		280	10
Landelijke kennistoets	3		28	1

Algemene Professionele Vorming (APV)

In de modules van Algemene Professionele Vorming werk je aan alle aspecten die je in de praktijksituatie zult tegenkomen. Dit betekent praktijksituaties oefenen, ervaringen uitwisselen, je vaardigheden trainen en inzichten verdiepen. Bovendien krijg je voorlichting over je stage. Er zijn een aantal modules die worden aangeboden binnen APV. Deze staan in de gids en alle informatie over APV vind je tevens op de [Portal APV](#).

Propedeuse

Professioneel Handelen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Professioneel handelen propedeuse
Engelse vertaling	Orientation traineeship
SBU / ECTS	224/8
Studiejaar + periode	Jaar 1, periode 2,3

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Gedurende de opleiding breng je veel tijd door in de praktijk van het onderwijs. Je leert relaties leggen tussen de theorie en praktijksituaties door te reflecteren met medestudenten, docenten in het werkveld en opleiders van FLOT. Gedurende de opleiding krijg je steeds meer verantwoordelijkheid als leraar in de school en word je voorbereid op het uiteindelijk zelfstandig lesgeven en functioneren binnen een school. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding.

Studenten volgen 4 stages in het totale programma:

	Voltijd
PHP - oriënterende stage	Periode 2 (donderdag) Periode 3 (donderdag en vrijdag)
HF1 – hoofdfase stage 1	Periode 2 t/m 4 (woensdag en donderdag)
HF2 – hoofdfase stage 2	Periode 1 en 2 (woensdag, donderdag en vrijdag)
Afstudeerstage	Periode 1 t/m 4 (drie dagen per week waarvan donderdag een vaste stagedag is)

Voltijdstudenten leerjaar 1 en 2 worden gematcht aan een partnerschap. Onder elk partnerschap vallen tientallen opleidingsscholen. Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een leergroep, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Studenten volgen een geheel geïntegreerd programma. Contextrijk leren staat centraal. De student wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraag. Een opleidingsschool is dus een leergemeenschap waarbij studenten en leraren zich blijvend ontwikkelen en regelmatig nadenken over hoe zij het onderwijs aan leerlingen kunnen verbeteren. Ook deeltijders kunnen starten op een opleidingsschool.

Voor aanvang van de stage wordt de stage aangemeld door de student in SAS+. Dan wordt een IO-er (instituuropsleider) aan je gekoppeld. De student heeft altijd eerst een startgesprek met IO, SO/WPB om te kijken welke activiteiten nodig zijn om de leeruitkomsten te behalen. Er wordt vaak eerst ingestoken op een landingsfase om de school, de leerlingen en collega's te leren kennen. De Handleiding Professioneel Handelen beschrijft de route die wordt doorlopen.

Leeruitkomsten

In het eerste jaar van de lerarenopleiding maak je kennis met het beroep van leraar. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding. De voltijdstudent start in de eerste periode met de Karakterweek. Belangrijk is om hier een perspectiefwisseling te ondergaan: van leerling naar docent, van achter de schoolbanken, naar voor in de klas. In deze week bekijken we vanuit diverse perspectieven het onderwijs en ga je ook 2 momenten de school in.

In periode 2 start de eerste stage. Je leert hierbij in een reële arbeidssituatie de problemen, uitdagingen en successen uit de (toekomstige) beroepspraktijk. De student verbindt op de werkplek drie elementen (theorie, praktijk en persoon) om als aanstaande leraar daadwerkelijk tot groei te komen. In het eerste jaar is de meest belangrijke vraag dan ook: 'wil en kan ik leraar worden?'. Bij het professioneel handelen wordt gewerkt met vier leeruitkomsten.

LUK 1

De aankomende leraar ontwerpt een op zichzelf staande leeractiviteit voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert de activiteit uit en reflecteert op het leerproces en leeropbrengsten. Hierbij is rekening gehouden met de context, de doelen, de werkvormen en materialen.

LUK 2

De aankomende leraar hanteert een positieve benadering naar leerlingen en herkent aspecten van een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen.

LUK 3

De aankomende leraar communiceert effectief door vanuit een professionele rol door betrokkenheid te tonen en contact te maken met leerlingen, collega's en medestudenten.

LUK 4

De aankomende leraar reflecteert op het eigen pedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als aankomend professional. Via eigen leerdoelen wordt planmatig gewerkt aan de eigen ontwikkeling. De student onderzoekt vanuit een ontwikkelingsgerichte houding de vraag "wil en kan ik leraar worden" en onderbouwt de opbrengsten.

Toetsing

Er wordt een portfolio gemaakt om zowel het eigen leerproces in beeld te brengen en de leeruitkomsten aan te tonen op basis van bewijslast.

Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De WPB/SO heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examinerator en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.

Aanvullende informatie

Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je [hier](#) terecht.

Onderwijsaanbod

Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?

De Karakterweek wordt afgesloten met een afsluitende opdracht. VT studenten worden gematcht aan een leerwerkplek. In september start de procedure hiervoor, waarna matching volgt. De stage dient wel aangemeld te worden in SAS+, zodat een IO-er gekoppeld kan worden. De stage vangt aan na het startgesprek. Hier is de IO en SO/WPB aanwezig. Belangrijk is dat de student zich voorbereid op het startgesprek door de opdracht van de Karakterweek te presenteren. Zo krijgt de school al een eerste beeld hoe jij kijkt naar onderwijs en je eerste ervaringen. De student wordt begeleid door de werkplekbegeleider (en schoolopleider) op de school. Samen met de school wordt gekeken welke activiteiten de student gaat ondernemen om de leeruitkomsten aan te tonen. De precieze route die studenten ondernemen voor Professioneel Handelen is uitgebreid beschreven in de Handleiding Professioneel Handelen.

Opleidingsscholen

Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een professionele leergemeenschap, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Op opleidingsscholen draait het niet alleen om lesgeven. Contextrijk leren staat centraal via transfer-bijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten, themamiddagen, workshops, leerateliers, learning design studio's. Er worden leermomenten georganiseerd in professionele leergemeenschappen waarbij theorie, praktijk en persoon aan elkaar worden verbonden.

Aankomende leraren (studenten), lerarenopleiders, schoolopleiders, werkplekbegeleiders, en bevoegde leraren leren op deze wijze van en met elkaar. Je wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op zo'n opleidingsschool leer en werk je met elkaar.

denk je na hoe het onderwijs beter kan, ga je samen nieuwe uitdagingen in het onderwijs aan.

Wij geloven dat aanstaande leraren in zo'n leer-werkomgeving het beste leren. Samen Opleiden betekent ook dat de lerarenopleiding leert door meer te werken vanuit co creatie met het werkveld, het werkveld is mede opleider en lectoraten dragen bij aan onderzoek in scholen.

In onze beleving bouwen we op deze wijze samen met het werkveld aan goed toekomstbestendig onderwijs.
Daarom zetten we zo in op Samen Opleiden.

Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 1

Algemeen

Studiegids 2022-2023 Lerarenopleiding Algemene Economie – Bachelor – voltijd

Naam onderwijseenheid:	Algemene Professionele Vorming
Engelse vertaling:	General Professional Training
SBU / EC's:	Professionele ontwikkeling-A (PRO-A): 28 SBU / 1 EC's Professionele ontwikkeling-B (PRO-B): 112 SBU / 4 EC's Pedagogisch didactisch handelen (PDH): 140 SBU / 5 EC's
Studiejaar + periode:	Studiejaar 1, alle periodes
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht	Gezien het practicumkarakter van de modules, waarbij het leren van en met elkaar centraal staat, wordt van studenten verwacht dat ze aanwezig zijn.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

- In leerjaar 1 gaat het bij APV om het thema 'jij en het beroep'. De student maakt kennis met het beroep van de leraar en werkt aan zijn eigen professionele ontwikkeling. De student oriënteert zich op het werkveld en verdiept zich in de basis van het pedagogisch en didactisch handelen. Gedurende leerjaar 1 ontdekt de student hoe hij zich als persoon verhoudt tot de rol van docent. Aan het einde van het studiejaar maakt de student de ontwikkeling van zijn pedagogisch en didactisch handelen zichtbaar in zijn opgebouwde portfolio. In dit portfolio verantwoordt de student de keuzes die hij heeft gemaakt in zijn handelen aan de hand van onderwijspedagogische en didactische theorieën. De student toont aan dat hij professionele vaardigheden inzet om zijn leren vorm te geven en reflecteert op wat zijn leeropbrengsten betekenen voor de ontwikkeling van zijn onderwijsvisie.
- In leerjaar 1 wordt er binnen APV gewerkt aan de beroepsbekwaamheidseisen 'vakdidactisch bekwaam', 'pedagogisch bekwaam' en 'professioneel handelen'.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten (LUK's)

Bij APV werkt de student gedurende de propedeuse en hoofdfase aan drie leeruitkomsten: Didactisch handelen (DIH), Pedagogisch handelen op groepsniveau (PHG) en Pedagogisch handelen op leerlingniveau (PHL). Het APV-curriculum is concentrisch van opbouw. Dit houdt in dat de drie leeruitkomsten elk jaar terugkomen en dat de student elk leerjaar op een steeds diepgaander niveau aan alle drie de leeruitkomsten werkt. Onderstaande formuleringen geven aan welk onderdeel van de leeruitkomsten de student in leerjaar 1 moet aantonen. In leerjaar 2 en 3 wordt hier op voortgebouwd.

1) *Leeruitkomst Didactisch handelen*

Ik verantwoord aan de hand van didactische en onderwijskundige theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn didactisch handelen, waarmee ik aantoon hoe ik in afstemming op de doelgroep en de schoolcontext gestructureerde lesactiviteiten ontwerp. Dit alles is gericht op het bewerkstelligen van diep en betekenisvol leren bij leerlingen. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

2) *Leeruitkomst Pedagogisch handelen op groepsniveau*

Ik verantwoord aan de hand van onderwijspedagogische theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn pedagogisch handelen op groepsniveau, waarmee ik aantoon dat ik in staat ben regels en procedures te hanteren in de klas. Dit alles is gericht op het bewerkstelligen van een veilig en motiverend leerklimaat. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

3) *Leeruitkomst Pedagogisch handelen op leerlingniveau*

Ik verantwoord aan de hand van onderwijspedagogische theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn pedagogisch handelen ten aanzien van de individuele leerling, waarmee ik aantoon dat ik met mijn handelen rekening houd met de psychologische basisbehoeften van de leerlingen. Dit alles is gericht op het bevorderen van het welzijn van leerlingen, op het ondersteunen van de persoonlijke ontwikkeling bij leerlingen en ter ondersteuning van het leerproces van leerlingen. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn

handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

Inhoud

Professionele ontwikkeling

Omtrent de professionele ontwikkeling is de student allereerst bezig met kennismaking met het beroep en het in kaart brengen van bestaande beelden en overtuigingen over het beroep van leraar. De student onderzoekt in jaar 1 zijn of haar professionele identiteit. Aan de hand van het opdoen van ervaringen in de praktijk, het bijwonen van bijeenkomsten en het uitwisselen van ervaringen met medestudenten ontdekt de student of het beroep van de docent bij hem of haar passend is. Ook maakt de student inzichtelijk wat zijn of haar leerwensen en ontwikkelbehoeften zijn om zo te groeien in de rol van de leraar die hij voor ogen heeft. Van de student wordt een kritische, reflectieve en onderzoekende houding verwacht. Hiermee zet de student de eerste stap richting de ontwikkeling naar een onderzoekende, betekenisgerichte en autonome docent. Uiteindelijk willen we bij FLOT dat je een karaktervolle leraar wordt; een leraar voor het onderwijs van morgen, een wendbare professional.

Pedagogisch didactisch handelen

De eerste beginselen van het pedagogisch en didactisch handelen komen aan de orde. Een oriëntatie omtrent het concept 'leren' speelt een belangrijke rol: Wat is leren? Welke verschillende visies op leren zijn er? Welke verschillende vormen van leren zijn er? En hoe werkt het geheugen? Deze kennis over leren is van belang om leerlingen te kunnen begeleiden bij het leren en leerprocessen van leerlingen te stimuleren als leraar. Er is ruimte om diverse vaardigheden te oefenen. Studenten leren hoe ze een les moeten voorbereiden en welke aspecten daarbij een rol spelen. Daarnaast leert de student contact maken met leerlingen, zowel met een groep leerlingen als individuele leerlingen. Hij leert de eerste stappen omtrent het opbouwen van een relatie met leerlingen en het creëren van een positief leerklimaat. Dit alles met als doel dat de student leert om zich in zijn professioneel handelen te richten op het geven van betekenis aan het leren van zijn leerlingen.

Relatie met Kennisbasis

De subdomeinen uit de generieke kennisbasis voor leraren in het tweedegraadsgebied die aan de orde komen zijn:

- A1 Opvattingen over leren en leerconcepten
- A3 Hersenen en leren
- A6 Hanteren van doelen
- A7 Ontwerpen van onderwijs
- B2 Pedagogische functie van de school
- B3 Pedagogisch klimaat in de school
- B4 Leerlingbegeleiding
- C1 Ontwikkelingen in het onderwijs
- C3 Persoonlijke professionele ontwikkeling
- C4 Onderzoekend vermogen
- C5 Professionele identiteit

Werkwijze en organisatie

Het APV-onderwijs vindt plaats tijdens activerende en gevarieerde lessen (denk aan: interactieve colleges, workshops, literatuurbesprekingen, vormen van samenwerkend leren, momenten voor peerfeedback, etc.). Daarnaast ontwikkelt de student zijn theoretische kennis door zelf literatuur te bestuderen en nieuwe inzichten te vertalen naar de onderwijspraktijk. Aan elke leeruitkomst zijn twee inhoudelijke thema's verbonden die richting geven aan de inhoud van het leerproces van de student. De student heeft daarbinnen de mogelijkheid keuzes te maken die aansluiten bij zijn professionele leerbehoeften en vraagstukken uit de onderwijspraktijk. Hij maakt zijn gekozen richting expliciet door bij elke leeruitkomst een leervraag te formuleren die aansluit bij zijn leerbehoeften. Tijdens de APV-bijeenkomsten wordt de student begeleid bij het opstellen van persoonlijke leervragen en ondersteund om op een onderzoeksmatige en zelfverantwoordelijke manier zijn eigen leerproces aan te gaan.

Literatuur en leermiddelen

Onderstaande literatuur en leermiddelen behoren tot de verplichte literatuurlijst. Deze literatuurlijst kan uitgebreid worden met aanvullende literatuur door de docent.

- Geerts, W. & Van Kralingen, R. (2020). *Handboek voor leraren*. Uitgeverij Coutinho.
- Kelchtermans, G. (2012). De leraar als (on) eigentijdse professional
https://www.onderwijsraad.nl/binaries/onderwijsraad/documenten/rapporten/2013/03/11/studie-de-leraar-als-oneigentijdse-professional/notitie-kelchtermans-ku-leuven-20120250_1029.pdf
- Kirschner, P.A., Claessens, L., & Raaijmakers, S. (2018). *Op de schouders van reuzen*. Meppel: Ten Brink Uitgevers.
<https://newsroom.didactiefonline.nl/uploads/BOEKEN/20190107%20Op%20de%20schouders%20van%20reuzen%20Definitief%20download.pdf>
- Marzano, R.J., Marzano, J.S., & Pickering, D.J. (2014). *Wat werkt: Pedagogisch handelen & klassenmanagement. Vier fundamentele strategieën (beknopte uitgave)*. Bazalt.
- Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. Uitgeverij Pica
- Suma, T., Vanhoyweghen, K., Sluijsmans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P.A. (2019). *Wijze lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek*. Ten Brink Uitgevers.
https://www.ou.nl/documents/846784/0/Wijze_Lessen_digitaa_160919.pdf/53ce9ca8-c213-ebc6-d674-ac24f78596ef

Toetsing

- Het eerste deel van de onderwijseenheid 'Professionele ontwikkeling' wordt in periode 1 afgesloten met de deelttoets PRO-A.
- Het tweede deel van de onderwijseenheid 'Professionele ontwikkeling' wordt in periode 3 afgesloten met de deelttoets PRO-B (portfolioassessment). De student levert dan een deel van het APV-portfolio in waarin de student naar keuze één van de drie leeruitkomsten aantoont.
- De onderwijseenheid 'Pedagogisch didactisch handelen' wordt in periode 4 afgesloten met een portfolioassessment (PDH) waarbij de studenten de andere twee leeruitkomsten (van de drie) aantoont.
- Deadlines voor toetsmomenten staan vermeld in de studiehandleiding. Wanneer de student de deadline mist vervalt de eerste toetskans en kan de student gebruik maken van de tweede toetskans.

Aanvullende informatie

- Indien er een vermoeden van fraude is, wordt direct de examencommissie verwittigd, die sancties kan opleggen. Een voorbeeld hiervan is het plegen van plagiaat.
- APV kent een practicumkarakter. Hierbij staat 'leren van en met elkaar' centraal. Van studenten wordt verwacht dat ze aanwezig zijn en op actieve en professionele wijze participeren. Dit wordt beoordeeld door de docent. Voorwaardelijk daarvoor is dat zij op tijd aanwezig zijn en voorbereid naar de lessen komen. Als een student om bijzondere omstandigheden een bijeenkomst afwezig is dan dient de student deze inhouden zelf in te halen.

AE De nationale economie

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	AE De nationale economie
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	140/ 5 ECTS
Studiejaar + periode:	Jaar 1, periode 1
Ingangseisen:	n.v.t.
Aanwezigheidsplicht:	Nee

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Het vak AE bestaat uit drie modules in jaar 1. Dit vak geeft een volledig overzicht van het vak algemene economie en vormt een solide basis voor een succesvol vervolg van de studie in de hoofdfase. In de hoofdfase vindt verdere verbreding en verdieping plaats van de lesstof uit jaar 1.

Doelen en inhoud

Doelen

- De student is in staat te omschrijven dat de economische wetenschap het omgaan met schaarse middelen bestudeert
- De student kan een bedrijfskolom opstellen en de veranderingen daarin benoemen
- De student kan omschrijven op welke wijze het nationaal inkomen resp. het nationaal product tot stand komt.
- De student kan het (bruto/netto) binnenlands/nationaal inkomen berekenen.
- De student kan het gebruik van het BBP als welvaartsmaatstaf bekritisieren
- De student kan een macro-economische kringloop tekenen en de identiteitsvergelijkingen opstellen.
- De student kan conjuncturele en structurele economische ontwikkelingen analyseren.
- De student kan het begrip arbeidsmarkt omschrijven en kan een opsomming geven van de factoren die de vraag naar en het aanbod van arbeid bepalen.
- De student kan maatregelen opsommen die leiden tot werkloosheidsbestrijding.
- De student kan de functies van de overheid benoemen
- De student kan, gebruik makend van het financieringssaldo, de verandering van de staatsschuld berekenen
- De student kan de inkomensheffing berekenen, gebruikmakend van het boxenstelsel
- De student kan m.b.v. de Gini-coëfficiënt en de Lorenzkromme de inkomensongelijkheid analyseren
- De student kan de ontvangsten en uitgaven van de collectieve sector benoemen en onderscheiden
- De student kan de doelstellingen van het (macro-)economisch beleid van de overheid opsommen en daarbij globaal aangeven hoe ze die doelstellingen kan bereiken

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

Domein 1: Macro-economie

1.1 Macro-economische relaties

1.3 Korte termijn: conjunctuur en stabilisatiepolitiek

1.4 Arbeid

Domein 4: Collectieve sector

Werkwijze en organisatie

De lessen kennen een mengvorm tussen hoor- en werkcollege. Opdrachten worden tijdens de lessen uitgereikt en (deels) gemaakt. Ofschoon er geen aanwezigheidsplicht is, wordt actieve deelname aan de lessen aangeraden.

Literatuur en leermiddelen

Reader De nationale economie

Opgavenbundel bij De nationale economie (beiden te downloaden van Canvas)

Toetsing

Kennistoets

Aanvullende informatie

Docent

T. Simonse, t.simonse@fontys.nl

AE Monetaire zaken

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	AE Monetaire zaken
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	140 / 5 ECTS
Studiejaar + periode:	Jaar 1, periode 2
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht:	Nee

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Het vak AE bestaat uit drie modules in jaar 1. Dit vak geeft een volledig overzicht van het vak algemene economie en vormt een solide basis voor een succesvol vervolg van de studie in de hoofdfase. In de hoofdfase vindt verdere verbreding en verdieping plaats van de lesstof uit jaar 1.

Doelen en inhoud

Doelen

- De student kan uitleggen wat de functies van geld zijn
- De student kan een beschrijving geven van de primaire en secundaire liquiditeitenmassa
- De student kan drie bronnen van geldschepping noemen en verklaren
- De student kan het verschil verklaren tussen primaire en secundaire banken.
- De student kan de talen van de centrale bank opsommen.
- De student kan met behulp van mutatiebalansen de veranderingen verklaren als gevolg van wederzijdse schuldaanvaarding, substitutie en transformatie.
- De student kan het geldscheppend vermogen van een primaire bank berekenen.
- De student kan doel en werkwijze van het monetaire beleid van de ECB verklaren.
- De student kan op grond van de klassieke kwantiteitstheorie analyseren welke gevolgen geldschepping heeft voor het algemeen prijspeil of andere economische grootheden.
- De student kan diverse oorzaken en gevolgen opsommen van prijsinflatie.
- De student kan het consumentenprijsindexcijfer berekenen.
- De student kan het koopkrachtverlies of -winst berekenen bij gegeven prijsinflatie en inkomensontwikkeling.
- De student kan de maatregelen opsommen en verklaren hoe die de prijsinflatie aan banden leggen.
- De student kan de vermogensmarkt onderverdelen in geld- en kapitaalmarkt en de diverse leningsvormen opsommen.
- De student kan diverse vragers en aanbieders op de geld- en kapitaalmarkt benoemen.
- De student kan een betalingsbalans opstellen.
- De student kan berekenen of een betalingsbalans materieel in evenwicht is.
- De student kan veranderingen van een wisselkoers verklaren.
- De student kan een beschrijving geven van diverse wisselkoersstelsels (flexibele wisselkoersen, beheerst zwevende wisselkoersen, stabiele wisselkoersen, vaste wisselkoersen, monetaire unie)
- De student is op de hoogte van de doelen en organisaties van de Europese Unie (EU).
- De student is op de hoogte van het EU-landbouwprijsbeleid en kan de gevolgen van dit beleid verklaren.
- De student kan argumenten voor vrijhandel en protectie benoemen.
- De theorie kan met behulp van de theorie van de comparatieve kostenverschillen en met behulp van het begrip opofferingskosten verklaren wat het voordeel is van internationale handel.

Relatie met Kennisbasis

Domein 3: Monetaire economie

Domein 5: Internationale economische betrekkingen

Werkwijze en organisatie

De lessen kennen een mengvorm tussen hoor- en werkcollege. Opdrachten worden tijdens de lessen uitgereikt en (deels) gemaakt. Ofschoon er geen aanwezigheidsplicht is, wordt actieve deelname aan de lessen.

Literatuur en leermiddelen

Reader Monetaire zaken

Opgavenbundel bij Monetaire zaken (beiden te downloaden via Canvas)

Toetsing

Kennistoets

Aanvullende informatie

Docent

Drs. R. Geboers, r.geboers@fontys.nl

AE Vraag en aanbod

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	AE Vraag en aanbod
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	140 / 5 ECTS
Studiejaar + periode:	Jaar 1, periode 3 + 4
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht:	Nee

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Het vak AE bestaat uit vier modules in jaar 1. Dit vak geeft een volledig overzicht van het vak algemene economie en vormt een solide basis voor een succesvol vervolg van de studie in de hoofdfase. In de hoofdfase vindt verdere verbreding en verdieping plaats van de lesstof uit jaar 1.

Doelen en inhoud

- De student kan met behulp van het nutsbegrip het gedrag van consumenten verklaren
- De student kan diverse factoren benoemen die er voor zorgen dat er sprake is van begrensde rationaliteit
- De student kan met behulp van de speltheorie bepaalde keuzes verklaren en vergelijken
- De student kan de verschillende kostensoorten omschrijven en vergelijken.
- De student kan deze kosten zowel grafisch als algebraïsch weergeven en hier berekeningen mee maken.
- De student kan de gemiddelde opbrengsten, totale opbrengsten en marginale opbrengsten grafisch en algebraïsch weergeven en hier berekeningen mee maken.
- De student kan grafisch en algebraïsch de optimale prijs en afzet analyseren bij verschillende doelstellingen van een onderneming bij de vier verschillende marktvormen.
- De student kan verklaren waarom de overheid soms ingrijpt in het marktmechanisme en op welke wijze (grafisch en algebraïsch).
- De student kan beschrijven op welke wijze (negatieve) externe effecten door de overheid geïnternaliseerd kunnen worden en hier berekeningen mee maken.
- De student kan de prijselasticiteit, de inkomenselasticiteit en de kruisprijselasticiteit berekenen.
- De student kan de welvaartseffecten van overheidsingrijpen grafisch en rekenkundig bepalen.
- De student kan economische wiskundige functies samenstellen en toepassen

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

B. Micro-economie

O.1. Wiskunde en statistiek

O.2. Modelmatig denken en werken

Werkwijze en organisatie

De lessen kennen een mengvorm tussen hoor- en werkcollege. Opdrachten worden tijdens de lessen uitgereikt en (deels) gemaakt. Ofschoon er geen aanwezigheidsplicht is, wordt actieve deelname aan de lessen aangeraden.

Literatuur en leermiddelen

Reader AE Vraag en aanbod

Opgavenbundel bij AE Vraag en aanbod

Toetsing

Kennistoets

Aanvullende informatie

Docent

Drs. R. Geboers, r.geboers@fontys.nl

BE Financiering

Algemeen

Naam onderwijsseenheid:	BE Financiering 1
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	140 /5 ECTS
Studiejaar + periode:	Jaar 1, periode 1
Ingangseisen:	n.v.t.
Aanwezigheidsplicht:	geen

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Deze module is onderdeel van de propedeusefase van de lerarenopleiding Economie / Bedrijfseconomie. In deze module worden de eerste algemene onderwerpen van de bedrijfseconomie geïntroduceerd door middel van een het vwo-programma bedrijfseconomie. In het eerste studiejaar zal uiteindelijk het gehele examenprogramma vwo BE behandeld worden.

Doelen en inhoud

Doelen

1. De student kan een beginbalans, winst- en verliesoverzicht, liquiditeitsoverzicht en een eindbalans opstellen.
2. De student kan berekingen uitvoeren met betrekking enkelvoudige interest, samengestelde interest, renten en annuïteiten.
3. De student kan de handel in aandelen, obligaties, beleggingsfondsen en opties beschrijven en het risico en rendement analyseren.
4. De student kan een lineaire en annuïteitenhypotheek beschrijven en van beide hypotheekvormen de aflossing, interest en fiscale gevolgen berekenen.
5. De student kan investeringsprojecten beoordelen.
6. De student kan het eigen vermogen van een BV en NV beschrijven en berekenen.
7. De student kan het vreemd vermogen op zowel lange als korte termijn beschrijven en berekenen.
8. De student kan de opbouw van de vermogensstructuur van een onderneming analyseren en in kaart brengen welke risico's bepaalde invullingen met zich mee brengen.
9. De student kan de vermogensmarkt beschrijven.

Inhoud

Een balans, winst- en verliesrekening en liquiditeitsoverzicht opstellen en de onderlinge verbanden en relaties in stukken opdelen. Op basis van deze informatie kunnen betrokkenen binnen de organisatie beslissingen nemen.

Relatie met Kennisbasis

B1 Kosten

Onderdeel B1.1 t/m B1.5

B2 Financiering

Onderdeel B2.1, B2.3 en B2.4

W1 Wiskunde'

Onderdeel W1.1 en W 1.2

- Bedrijfseconomie in Balans theorieboek 1 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren,
- Bedrijfseconomie in Balans opgavenboek 1 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren
- Bedrijfseconomie in Balans theorieboek 2 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren
- Bedrijfseconomie in Balans opgavenboek 2 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren

Toetsing

kennistoets

BE Management accounting 1

Algemeen

Naam onderwijsseenheid:	BE Management accounting 1
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	140/5
Studiejaar + periode:	Jaar 1, periode 2
Ingangseisen:	n.v.t.
Aanwezigheidsplicht:	Nee

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Deze module is onderdeel van de propedeusefase van de lerarenopleiding Economie / Bedrijfseconomie. In deze module worden de eerste algemene onderwerpen van de bedrijfseconomie geïntroduceerd door middel van een het vwo-programma bedrijfseconomie. In het eerste studiejaar zal uiteindelijk het gehele examenprogramma vwo BE behandeld worden.

Doelen en inhoud

Doelen

1. De student kan vraagstukken met persoonlijke financiële consequenties herkennen en analyseren en (financieel) onderbouwde keuzes maken.
2. De student kan bij een investeringsvraagstuk beschrijven welke gegevens relevant zijn, vaststellen of een investering economisch zinvol is en hierbij verschillende investeringsselectiemethoden toepassen en analyseren.
3. De student kan bij een investeringsvraagstuk de relatie leggen tussen risico en geëist rendement.
4. De student kan vanuit het perspectief van een organisatie de werking van de vermogensmarkt beschrijven.
5. De student kan in de context van een financieringsvraagstuk de redenen voor het aantrekken van verschillende types vermogen onderscheiden.
6. De student kan aangeven welke invloed de wijze van financieren heeft op het risico en geëist rendement van het eigen en vreemd vermogen.

Inhoud

Berekeningen met betrekking tot opbrengsten (omzet), kosten en kostprijs uitvoeren. Het management van een organisatie is in staat met de aangeleverde informatie beslissingen te nemen.

Relatie met Kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

B1 Kosten
Onderdeel B1.1
B2 Financiering
Onderdeel B2.2 en B2.6
W1 Wiskunde
Onderdeel W1.1
W3 Renteberekeningen
Onderdeel W3.1 t/m W3.4

Literatuur en leermiddelen

- Bedrijfseconomie in Balans theorieboek 1 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren,
- Bedrijfseconomie in Balans opgavenboek 1 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren
- Bedrijfseconomie in Balans theorieboek 2 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren
- Bedrijfseconomie in Balans opgavenboek 2 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren

Toetsing

kennistoets

BE Financiële zelfredzaamheid

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	BE Financiële zelfredzaamheid
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	Sbu 140 / 5 ECTS
Studiejaar + periode:	Jaar 1, periode 3 en 4
Ingangseisen:	n.v.t.
Aanwezigheidsplicht:	geen

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze module is onderdeel van de propedeusefase van de lerarenopleiding Economie / Bedrijfseconomie. In deze module worden de eerste algemene onderwerpen van de bedrijfseconomie geïntroduceerd door middel van een het vwo-programma bedrijfseconomie. In het eerste studiejaar zal uiteindelijk het gehele examenprogramma vwo BE behandeld worden.

Doelen en inhoud

- De student kan de begroting en de jaarrekening van commerciële en niet-commerciële organisaties analyseren, zoals deze worden voorgelegd aan medezeggenschapsraden, ondernemingsraden en leden- of aandeelhoudersvergaderingen;
- De student kan een balans en de resultatenrekening voor het externe verslag opstellen en uit potentiële data de relevante grootheden kiezen.
- De student kan een indeling geven van de verschillende rechtsgebieden en in een concrete situatie aangeven tot welk rechtsgebied de casus gerekend moet worden.
- De student kan enkele kenmerken van een beschikking weergeven en in een concrete beschikking deze kenmerken verifiëren.
- De student kan a.d.h.v. een concrete casus een beargumenteerd advies uitbrengen over de meest geschikte rechtspersoon.
- De student kan in geval van een aantal casussen beoordelen in welke omstandigheden de verzekeraar wel of niet hoeft uit te keren.
- De student kan de belangrijkste ontwikkelingen aangeven op het gebied van het personen en familierecht, consumentenrecht en arbeidsrecht.

Relatie met Kennisbasis

B2 Financiering
Onderdeel B2.1 t/m B2.7
B3 Verslaggeving
Onderdeel B 3.1 Jaarrekening
R1 Algemeen
R2 Publiekrecht
R3 Privaatrecht

Werkwijze en organisatie

Periode 3 en 4
Beiden periodes 2+1 lesuren, hoor- en werkcolleges

Literatuur en leermiddelen

- Bedrijfseconomie in Balans theorieboek 1 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren,
- Bedrijfseconomie in Balans opgavenboek 1 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren
- Bedrijfseconomie in Balans theorieboek 2 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren
- Bedrijfseconomie in Balans opgavenboek 2 vwo, 9^e druk, Van Vlimmeren
- Wetteksten Hoger Economische Onderwijs, editie 2022/2023, Noordhoff Uitgevers, Groningen
- J.W.J. Fiers e.a., Praktisch Bedrijfsrecht, laatste druk, Noordhoff Uitgevers, Groningen

Toetsing

kennistoets

Vakdidactiek 1 Start van de les en de Betekenisverlenende fase

Algemeen

Naam onderwijseenheid: Vakdidactiek 1, start van de les en de betekenisverlenende fase
Engelse vertaling:
SBU/ EC's: 140 / 5
Studiejaar + periode: Jaar 1, periode 1 en 2

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Vakdidactiek 1 is de startmodule van de leerlijn vakdidactiek. In de module gaat de student aan de slag met de start van de les en de betekenisverlenende fase.

Doelen en inhoud

Doelen

Voorwaardelijk:

- de vakinhouden dienen correct te zijn.
- hanteren van helder en correct taalgebruik
- de student heeft deelgenomen aan de workshops Digibord en Flipping

De student kan:

- middelen ontwerpen om de leerlingen te betrekken bij een (bedrijfs) economische onderwerp met indien mogelijk een link naar de praktijk.
- de start van de les verdelen in relevante componenten.
- aansluiten bij het taalniveau van de leerlingen
- geschikte afbeeldingen/economische bronnen selecteren, passend bij de leerinhoud, onderscheidende fase van het leerproces, het niveau en karakteristieken van de leerlingen.
- aansluiten bij het rekenniveau van de leerlingen
- de keuzes onderbouwen met behulp van relevante literatuur.
- de betekenisverlenende fase als een te onderscheiden fase van het leerproces verdelen in relevante componenten.
- relevante werkvormen toepassen in de betekenisverlenende fase.
- op gestructureerde wijze economische rekenopdrachten uitleggen.
- vakinhouden structureren op leerlingenniveau.
- correcte vaktaal gebruiken
- een systematische oplossingsaanpak toepassen
- aansluiten bij de voorkennis van de leerlingen.
- lesmateriaal ontwerpen conform (landelijk) gepubliceerde leerdoelen.
- misconcepten uit ontwikkelde materialen corrigeren.
- aansluiten bij het taalniveau van de leerlingen
- geschikte afbeeldingen/economische bronnen selecteren, passend bij de leerinhoud, onderscheidende fase van het leerproces en het niveau en karakteristieken van de leerlingen.
- de keuzes onderbouwen met behulp van relevante literatuur.
- feedback geven, minimaal op het niveau van aanvulling
- ontvangen feedback verwerken, zijn groeiproces evalueren en een (begin)visie (en zijn rol daarin) op het economie-onderwijs formuleren.

Inhoud

In de module gaat de student aan de slag met de start van de les en de betekenisverlenende fase.

Relatie met Kennisbasis

16.1 en 16.2

Werkwijze en organisatie

In jaar 1, periode 1: wekelijkse bijeenkomsten van 2 uur, afwisselend hoor- en werkcollege.
In jaar 1, periode 2: wekelijkse bijeenkomsten van 2 uur, afwisselend hoor- en werkcollege.

Literatuur en leermiddelen

Someren, A. (2010) Een pakkend begin! Ruud de Moor Centrum via: http://vakdidactiek-ae.nl/wp-content/uploads/2014/08/Een-pakkend-begin_web.pdf

Materialen op canvas

Toetsing

Portfolio

Vakdidactiek 2 Integratie- en probleemoplossende fase

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Vakdidactiek 2 integratie- en probleemoplossende fase
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	140 / 5
Studiejaar + periode:	Jaar 1, periode 3 en 4
Ingangseisen/voorwaarden:	geen.
Aanwezigheidsplicht:	100% aanwezigheid bij uitvoering lessen medestudenten.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Vakdidactiek 2 is een module binnen de leerlijn vakdidactiek. In de module gaat de student aan de slag met de integratiefase en de probleemoplossende fase van het leerproces

Doelen en inhoud

Doelen

Voorwaardelijk:

- de vakinhouden dienen correct te zijn.
- student gebruikt helder en correct taalgebruik
- de student heeft deelgenomen aan de landelijke vakdidactische dag.
- de student heeft deelgenomen aan de workshop informatievaardigheden 1

De student kan:

- de integratiefase als een te onderscheiden fase van het leerproces verdelen in relevante componenten.
- relevante activerende werkvormen toepassen in de integratie fase.
- middelen ontwerpen om te beoordelen of de leerlingen in staat zijn op een correcte wijze kennis te integreren
- aansluiten bij de betekenisverlenende fase.
- middelen ontwerpen om economische rekenvaardigheden in te oefenen bij leerlingen
- verschillende toetsitems ontwerpen bij deze fase.
- lesmateriaal ontwerpen conform (landelijk) gepubliceerde leerdoelen.
- aansluiten bij het taalniveau van de leerlingen
- geschikte afbeeldingen/economische bronnen selecteren, passend bij de leerinhoud, onderscheidende fase van het leerproces en het niveau en karakteristieken van de leerlingen.
- een begrippenstructuur samenstellen.
- de keuzes onderbouwen met behulp van relevante literatuur.
- de probleemoplossende fase als een te onderscheiden fase van het leerproces verdelen in relevante componenten.
- relevante activerende werkvormen ontwerpen in de probleemoplossende fase om economische rekenvaardigheden toe te laten passen.
- aansluiten bij de integratiefase.
- op verschillende manieren formatief toetsen.
- verschillende toetsitems ontwerpen bij deze fase.
- lesmateriaal ontwerpen conform (landelijk) gepubliceerde leerdoelen.
- aansluiten bij het taalniveau van de leerlingen
- geschikte afbeeldingen/economische bronnen selecteren, passend bij de leerinhoud, onderscheidende fase van het leerproces en het niveau en karakteristieken van de leerlingen.
- middelen ontwerpen om leerlingen economische rekenvaardigheden te laten toepassen, gebruik makend van economische bronnen.
- de keuzes onderbouwen met behulp van relevante literatuur.
- feedback geven op het niveau van verbetering
- ontvangen feedback verwerken, zijn groeiproces evalueren en een visie (en zijn rol daarin) op het economie-onderwijs formuleren.

Inhoud

In de module gaat de student aan de slag met de Integratiefase en de probleemoplossende fase van het leerproces.

Relatie met Kennisbasis

16.1 en 16.2

Werkwijze en organisatie

In jaar 1, periode 3: wekelijkse bijeenkomsten van 2,5 uur, waarin afwisselend hoor- en werkcollege is.

In jaar 1, periode 4: wekelijkse bijeenkomsten van 2,5 uur, waarin afwisselend hoor- en werkcollege is.

Literatuur en leermiddelen

Someren, A. (2010) Een pakkend begin! Ruud de Moor Centrum via: http://vakdidactiek-ae.nl/wp-content/uploads/2014/08/Een-pakkend-begin_web.pdf

Aanbevolen:

Bijkerk, L., Heide van der, W.(2006) Het gaat steeds beter

Toetsing

Portfolio

Drama Gamma

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Drama Gamma
Engelse vertaling	Drama
SBU/ EC's:	28/1
Studiejaar + periode:	Studiejaar 1,
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht:	Aanwezigheid (100%), leerdoel, presentatie , verhaal vertellen, afronden met gesprek of reflectie verslag

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De module 'Drama' helpt mee aan de vorming tot professioneel docent.

De inhoud is vakoverstijgend en valt onder het meesterschapdomein.

Doelen en inhoud

Doelen

De student

- werkt aan zijn persoonlijke leerdoel;
- wordt zich bewust van zijn fysieke houding en het effect daarvan op anderen;
- begrijpt het belang van non-verbale communicatie;
- wordt gestimuleerd zijn comfortzone te vergroten;
- doet een beroep op zijn creativiteit;
- vergroot zijn zelfvertrouwen;
- leert zijn medestudenten op een andere manier kennen;
- wordt aangesproken op zijn improvisatievermogen.

Inhoud

Naast vakkennis is het belangrijk dat je als docent ook boeiend vertelt, dat je je non-verbale communicatie inzet, alert bent en uit je comfortzone gaat.

Door verschillende dramaoefeningen ga je hier aan werken. Alle oefeningen en opdrachten worden direct of indirect gekoppeld aan het docentschap.

Je traint je non-verbale sensibele en vaardigheden. Je wordt je bewust van je lichaam, stem, houding en uitstraling en leert zo je lijf in te zetten als instrument.

Drama wordt als middel ingezet voor de volgende functies (*Werken met drama - Sjaak Vane*):

- 1) een sociale functie (voor plezier en de sociaal contacten);
- 2) een creatieve functie (om je creativiteit te ontwikkelen, leren vormgeven eigen ideeën);
- 3) een persoonsvormende functie (om te leren jezelf uit te drukken, om jezelf te ontplooien).

Werkwijze en organisatie

De module wordt in één van de 4 periodes ingeroosterd, één blokuur per week. Er zijn in totaal 16 contacturen. Om roostertechnische redenen wordt daar incidenteel van afgeweken. De contacturen worden dan in een workshopvorm (bijvoorbeeld 4 x 4 uur) aangeboden. In de regel vinden de lessen plaats in dramalokaal D012.

Toetsing

Een voldoende (geheeltallig cijfer 6 t/m 10) wordt slechts toegekend als de student heeft voldaan aan de eisen van de module. Voor een positieve afronding van de module ontvang je één studiepunten.

Activiteit	Formele eisen
1. Aanwezigheid	100%. - Mis je 1 bijeenkomst, dan krijg je aan het eind van de periode de mogelijkheid te herkansen door een inhaalles bij te wonen. De inhaalles is telkens op de eerste dag van de tentamenweek van 09.25-11.15 uur in D012. Aanmelden bij je docent is verplicht! - Mis je 2 bijeenkomsten, dan heb je een inhaalles en een extra opdracht. Informeer bij je dramadocent over deze opdracht. - Mis je 3 of meer bijeenkomsten, ontvang je geen studiepunt.
2. Persoonlijk leerdoel	1) Je formuleert een leerdoel in de eerste les 2) In het reflectie gesprek of verslag vertel / beschrijf je hoe je hebt gewerkt aan je persoonlijk leerdoel . En wat de uitkomst is.
3. presentatie	In de les presenteert je een verhaal wat je op een beeldende manier kunt vertellen. Zowel de docent als je medestudenten geven feedback op jouw presentatie.
4. Inzet	Actief en met een open houding meedoen met de oefeningen en opdrachten tijdens de bijeenkomsten.

Persoonlijk leerdoel

- Denk na over een persoonlijk leerdoel.
- Wat wil je leren tijdens deze module?
- Het leerdoel moet gekoppeld zijn aan het docentschap.
- Dit onderdeel bestaat uit
 - Stappenplan
 - Presentatie
 - Reflectie

A. Stappenplan & reflectie

Met onderstaand stappenplan maak je je leerdoel concreet.

- Formuleer jouw leerdoel:
 - Een leerdoel begint altijd met: Ik
 - Daarna het woord 'wil'. Ik wil ...
 - Vervolgens het gedeelte benoemen wat je wilt leren: het eigenlijke doel (de vaardigheid). Let op: het leerdoel moet gekoppeld zijn aan het docentschap.

Bijvoorbeeld:

 - Ik wil mezelf meer laten zien.
 - Ik wil duidelijker mijn grens aangeven.
 - Ik wil bewust worden van mijn fysieke houding.
- Leg uit waarom je voor dit leerdoel kiest.
- Wat zou het bereiken van dit leerdoel je opleveren?
- Als ik dit doel wil bereiken wat moet ik dan allemaal ondernemen tijdens de module en eventueel daarbuiten?

Kies je voor een reflectie verslag beschrijf dan duidelijk je doel zoals hierboven staat beschreven en lever je reflectie in bij:

d.verhoeven@fontys.nl

- Vermeld in je e-mail en in het verslag duidelijk
 - voor- en achternamen;
 - studentnummers;
 - opleiding / klas.
- Versturen uiterlijk één week na de laatste les

Hoofdfase Economie, jaar 2

Professioneel Handelen Hoofdfase

Algemeen

Naam onderwijseenheid: Professioneel handelen hoofdfase 1 + 2
HF1, HF2
SBU/ EC's: HF1: 280/10, HF2:280/10
Studiejaar + periode: HF1: Jaar 2, per 2 t/m 4
HF2: Jaar 3, per 1 en 2
Deeltijdstudenten doorlopen deze trajecten flexibel.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Gedurende de opleiding breng je veel tijd door in de praktijk van het onderwijs. Je leert relaties leggen tussen de theorie en praktijksituaties door te reflecteren met medestudenten, docenten in het werkveld en opleiders van FLOT. Gedurende de opleiding krijg je steeds meer verantwoordelijkheid als leraar in de school en word je voorbereid op het uiteindelijk zelfstandig lesgeven en functioneren binnen een school. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding.

Studenten volgen 4 stages in het totale programma:

	Voltijd
PHP - oriënterende stage	Periode 2 (donderdag) Periode 3 (donderdag en vrijdag)
HF1 – hoofdfase stage 1	Periode 2 t/m 4 (woensdag en donderdag)
HF2 – hoofdfase stage 2	Periode 1 en 2 (woensdag, donderdag en vrijdag)
Afstudeerstage	Periode 1 t/m 4 (drie dagen per week waarvan donderdag een vaste stagedag is)

Voltijdstudenten leerjaar 1 en 2 worden gematcht aan een partnerschap. Onder elk partnerschap vallen tientallen opleidingsscholen. Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een leergroep, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Studenten volgen een geheel geïntegreerd programma. Contextrijk leren staat centraal. De student wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraag. Een opleidingsschool is dus een leergemeenschap waarbij studenten en leraren zich blijvend ontwikkelen en regelmatig nadenken over hoe zij het onderwijs aan leerlingen kunnen verbeteren. Ook deeltijders kunnen starten op een opleidingsschool.

Voor aanvang van de stage wordt de stage aangemeld door de student in SAS+. Dan wordt een IO-er(instituutsopleider) aan je gekoppeld. De student heeft altijd eerst een startgesprek met IO, SO/WPB om te kijken welke activiteiten nodig zijn om de leeruitkomsten te behalen. Er wordt vaak eerst ingestoken op een landingsfase om de school, de leerlingen en collega's te leren kennen. De Handleiding Professioneel Handelen beschrijft de route die wordt doorlopen.

Leeruitkomsten

Bij het professioneel handelen wordt gewerkt met leeruitkomsten.
Die beschrijven wat je als student aan het eind van de stageperiode moet aantonen.

Professioneel Handelen Hoofdfase 1:

In het tweede jaar van de lerarenopleiding gaat de aankomende leraar zich sterker richten op het geven van onderwijs en het hanteren van goed groeps- en klasse management. Je leert hierbij in een reële arbeidssituatie de problemen, uitdagingen en successen uit de (toekomstige) beroepspraktijk. Op de werkplek worden drie elementen aan elkaar verbonden (theorie, praktijk en persoon) om als aanstaande leraar daadwerkelijk tot groei te komen.

LUK 1

De aankomende leraar ontwerpt leeractiviteiten voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit en reflecteert op het leerproces en leeropbrengsten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van enkele werkvormen en een gestructureerde opbouw van de lesstof.

LUK 2

De aankomende leraar creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen.

LUK 3

De aankomende leraar handelt en communiceert respectvol vanuit zijn professionele rol naar leerlingen, collega's en medestudenten, vanuit zijn eigen kennis en opvattingen over onderwijs en respecteert hierbij de opvattingen van anderen.

LUK 4

De aankomende leraar geeft richting en vorm aan de ontwikkeling van zijn onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als professional op een planmatige manier en reflecteert hierbij op het eigen handelen onderbouwd vanuit zelfreflectie en feedback van anderen.

Professioneel Handelen Hoofdfase 2:

In hoofdfase 2 verdiept de aankomende leraar zich nog meer in lesgeven en de doelgroep. In deze fase dient de aankomende leraar zich meer te richten op de individuele behoefte van de doelgroep en maakt zich differentiatie meer eigen. Ook het blikveld dient zich te vergroten (van klas/groep naar team en school).

LUK 1

De aankomende leraar ontwerpt samenhangende leeractiviteiten voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit en reflecteert en evalueert het leerproces en leeropbrengsten van de samenhangende leeractiviteiten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van afwisselende en activerende werkvormen volgens een gestructureerde opbouw van de lesstof waarbij tegemoet gekomen wordt aan de verschillende leerbehoeften van de leerlingen.

LUK 2

De aankomende leraar creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. Hij stemt zijn pedagogisch handelen af met zijn collega's en met anderen die voor de ontwikkeling van de leerling verantwoordelijk zijn.

LUK 3

De aankomend leraar handelt en communiceert respectvol vanuit zijn professionele rol naar ouders en professionals (leerlingbegeleider, decaan, mentoren, zorgcoördinator) en gebruikt deze expertise bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van zijn eigen onderwijs.

LUK 4

De aankomend leraar onderzoekt zijn onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen en kan op basis van een zelfbeoordeling, gebaseerd op zelfreflectie en feedback van anderen, zelfstandig richting en vorm geven aan zijn ontwikkeling als professional.

Toetsing

Er wordt een portfolio gemaakt om zowel het eigen leerproces in beeld te brengen en de leeruitkomsten aan te tonen op basis van bewijslast.

Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De WPB/SO heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examiner en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.

Aanvullende informatie

Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je [hier](#) terecht.

Onderwijsaanbod

Een voltijdstudent solliciteert in deze fase naar een eigen leerwerkplek. Elke stage dient aangemeld te worden in SAS+, zodat een IO-er gekoppeld kan worden. De stage vangt aan na het startgesprek. Hier is de IO en SO/WPB aanwezig. De student wordt begeleid door de werkplekbegeleider (en schoolopleider) op de school. Samen met de school wordt gekeken welke activiteiten de student gaat ondernemen om de leeruitkomsten aan te tonen.

Opleidingsscholen

Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een professionele leergemeenschap, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Op opleidingsscholen draait het niet alleen om lesgeven. Contextrijk leren staat centraal via transfer-bijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten, themamiddagen, workshops, leerateliers, learning design studio's. Er worden leermomenten georganiseerd in professionele leergemeenschappen waarbij theorie, praktijk en persoon aan elkaar worden verbonden.

Aankomende leraren (studenten), lerarenopleiders, schoolopleiders, werkplekbegeleiders, en bevoegde leraren leren op deze wijze van en met elkaar. Je wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op zo'n opleidingsschool leer en werk je met elkaar.

denk je na hoe het onderwijs beter kan, ga je samen nieuwe uitdagingen in het onderwijs aan.

Wij geloven dat aanstaande leraren in zo'n leer-werkomgeving het beste leren. Samen Opleiden betekent ook dat de lerarenopleiding leert door meer te werken vanuit co creatie met het werkveld, het werkveld is mede opleider en lectoraten dragen bij aan onderzoek in scholen.

In onze beleving bouwen we op deze wijze samen met het werkveld aan goed toekomstbestendig onderwijs.

Daarom zetten we zo in op Samen Opleiden.

Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraagstuk.

Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 2

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Algemene Professionele Vorming Professionele ontwikkeling en Pedagogisch didactisch handelen
Engelse vertaling:	General Professional Training
SBU / EC's:	(PRO): 140 SBU / 5 EC's (PDH): 140 SBU / 5 EC's
Studiejaar + periode:	Studiejaar 2, alle periodes
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidsplicht	Gezien het practicumkarakter van de modules, waarbij het leren van en met elkaar centraal staat, wordt van studenten verwacht dat ze aanwezig zijn.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

- In leerjaar 2 gaat het bij APV om het thema 'jij en de klas'. In leerjaar 1 heeft de student zich georiënteerd op de rol van docent. In leerjaar 2 leert de student zich in deze rol te verhouden tot groepen leerlingen. De student gaat zich o.a. verdiepen in ontwikkelingstheorieën en groepsdynamische processen om een diepgaand inzicht te krijgen in de kenmerken van de doelgroep waar hij mee werkt en aspecten die een rol spelen in de groepsdynamiek van een klas. In leerjaar 2 verdiept de student zich in effectieve communicatie en leert door het inzetten van verschillende gesprekstechnieken hoe hij tijdens het voeren van gesprekken met leerlingen kan aansluiten bij de doelgroep. Ook verdiept de student zich in verschillende diversiteitsvraagstukken die bij het werken met leerlingen een rol kunnen spelen.
- Aan het einde van het studiejaar maakt de student de ontwikkeling van zijn pedagogisch en didactisch handelen zichtbaar in zijn opgebouwde portfolio. In dit portfolio verantwoordt de student de keuzes die hij heeft gemaakt in zijn handelen aan de hand van onderwijspedagogische en didactische theorieën. De student toont aan dat hij professionele vaardigheden inzet om zijn leren vorm te geven en reflecteert op wat zijn leeropbrengsten betekenen voor de ontwikkeling van zijn onderwijsvisie.
- In leerjaar 2 wordt er binnen APV gewerkt aan de beroepsbekwaamheidseisen vakdidactisch bekwaam, pedagogisch bekwaam en professioneel handelen.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

Bij APV werk de student gedurende de propedeuse en hoofdfase aan drie leeruitkomsten: Didactisch handelen (DIH), Pedagogisch handelen op groepsniveau (PHG) en Pedagogisch handelen op leerlingniveau (PHL). Het APV-curriculum is concentrisch van opbouw. Dit houdt in dat de drie leeruitkomsten elk jaar terugkomen en dat de student elk leerjaar op een steeds diepgaander niveau aan alle drie de leeruitkomsten werkt. Onderstaande formuleringen geven aan welk onderdeel van de leeruitkomsten de student in leerjaar 2 moet aantonen. Dit sluit aan op waar de student zich in leerjaar 1 op heeft gericht en in leerjaar 3 wordt hier op voortgebouwd.

1) *Leeruitkomst Didactisch handelen*

Ik verantwoord aan de hand van didactische en onderwijskundige theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn didactisch handelen, waarmee ik aantoon hoe ik in afstemming op de doelgroep en de schoolcontext gestructureerde, activerende en betekenisvolle lesactiviteiten ontwerp. Dit alles is gericht op het bewerkstelligen van diep en betekenisvol leren bij leerlingen. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

2) *Leeruitkomst Pedagogisch handelen op groepsniveau*

Ik verantwoord aan de hand van onderwijspedagogische theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn pedagogisch handelen op groepsniveau, waarmee ik aantoon dat ik in staat ben regels en procedures te hanteren in de klas, interventies in te zetten om het groepsproces en daarbinnen ongewenst gedrag bij te sturen. Dit alles is gericht op het bewerkstelligen van een veilig en motiverend leerklimaat. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

3) *Leeruitkomst Pedagogisch handelen op leerlingniveau*

Ik verantwoord aan de hand van onderwijspedagogische theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn pedagogisch handelen ten aanzien van de individuele leerling, waarmee ik aantoon dat ik met mijn handelen rekening houd met de psychologische basisbehoeften van de leerlingen, de belevingswereld van leerlingen en de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van leerlingen. Dit alles is gericht op het bevorderen van het welzijn van leerlingen, op het ondersteunen van de persoonlijke ontwikkeling bij leerlingen en ter ondersteuning van het leerproces van leerlingen. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

Inhoud

Professionele ontwikkeling

In het eerste studiejaar heeft de student kennisgemaakt met het beroep van de leraar. Daarnaast heeft de student ook aandacht besteed aan wie hij is en wat hij als docent belangrijk vindt. In het tweede studiejaar ontwikkelt de student zich verder richting een autonome, onderzoekende en betekenisgerichte docent. Naast dat de student reflecteert op betekenisvolle ervaringen en zo tot leren komt, geeft de student aan de hand van eigen geformuleerde leervragen bij de leeruitkomsten op een onderzoek matige manier zijn eigen leerproces vorm. De student wordt gestimuleerd theorie te vertalen naar de onderwijspraktijk en zo andere manieren van handelen voor een groep leerlingen uit te proberen. De student leert van zijn eigen gecreëerde ervaringen door hierover feedback te vragen aan leerlingen, collega's en peers en door hierop te reflecteren. Van de student wordt een kritische, reflectieve en onderzoekende houding verwacht. Hiermee zet hij een vervolgstap richting de ontwikkeling naar een onderzoekende, betekenisgerichte en autonome docent. Uiteindelijk willen we bij FLOT dat je een karaktervolle leraar wordt; een leraar voor het onderwijs van morgen, een wendbare professional.

Pedagogisch didactisch handelen

De eerste beginselen van het pedagogisch en didactisch handelen zijn in het eerste studiejaar aan de orde geweest. In dit studiejaar zet je de volgende stap. Voor het algemeen didactisch handelen ga je activerende en betekenisvolle lesactiviteiten ontwerpen waarbij je rekening houdt met de context van de school, leertheorieën en onderwijsconcepten. Vervolgens analyseer en evalueer je de opbrengsten van deze lesactiviteiten op groepsniveau. Wat leren je leerlingen van jouw lesactiviteiten?

Naast het verder ontwikkelen van je didactische vaardigheden ga je ook je pedagogische vaardigheden uitbreiden. Welke interventies kun je toepassen in een groep leerlingen? Hoe beïnvloed je het groepsklimaat op een positieve manier? Wat is de pedagogische visie van de school? Hoe sluit je hierbij aan als docent? Wat voor effect heeft jouw ingezette interventie gehad om het leerklimaat te verbeteren? Op leerlingniveau zoom je in op de individuele behoeften van leerlingen in een groep. Hoe maak je goed contact? Hoe spreek je leerlingen aan? Hoe voer je een gesprekje over iets dat voorgevallen is in de klas? Hoe kijkt een puber eigenlijk aan tegen school en zijn leefwereld? En hoe kan je tijdens de les met jouw handelen aansluiten bij de behoeften van individuele leerlingen?

Relatie met Kennisbasis

De subdomeinen uit de generieke kennisbasis voor leraren in het tweedegraadsgebied die aan de orde komen zijn:

- A2 Onderwijsconcepten
- A3 Hersenen en leren
- A4 Leer- en motivatieprocessen
- A5 Begeleiden van leerprocessen
- A7 Ontwerpen van onderwijs
- B1 School in de pluriforme maatschappij
- B2 Pedagogische functie van de school
- B3 Pedagogisch klimaat in de school
- B4 Leerlingbegeleiding
- B5 Ontwikkelingstheorieën
- C1 Ontwikkelingen in het onderwijs
- C3 Persoonlijke professionele ontwikkeling
- C4 Onderzoekend vermogen
- C5 Professionele identiteit
- C6 Digitale onderwijsmiddelen
- C6 Digitale onderwijsmiddelen

Werkwijze en organisatie

Het APV-onderwijs vindt plaats tijdens activerende en gevarieerde lessen (denk aan: interactieve colleges, workshops, literatuurbesprekingen, vormen van samenwerkend leren, momenten voor peerfeedback, etc.). Daarnaast ontwikkelt de student zijn theoretische kennis door zelf literatuur te bestuderen en nieuwe inzichten te vertalen naar de onderwijspraktijk. Aan elke leeruitkomst zijn twee inhoudelijke thema's verbonden die richting geven aan de inhoud van het leerproces van de student. De student heeft daarbinnen de mogelijkheid keuzes te maken die aansluiten bij zijn professionele leerbehoeften en vraagstukken uit de onderwijspraktijk. Hij maakt zijn gekozen richting expliciet door bij elke leeruitkomst een leervraag te formuleren die aansluit bij zijn leerbehoeften. Tijdens de APV-bijeenkomsten wordt de student begeleid bij het opstellen van persoonlijke leervragen en ondersteund om op een onderzoek matige en zelfverantwoordelijke manier zijn eigen leerproces aan te gaan.

Literatuur en leermiddelen

Onderstaande literatuur en leermiddelen behoren tot de verplichte literatuurlijst. Deze literatuurlijst kan uitgebreid worden met aanvullende literatuur door de docent.

- Geerts, W. & Van Kralingen, R. (2020). *Handboek voor leraren*. Uitgeverij Coutinho.
- Kelchtermans, G. (2012). De leraar als (on) eigentijdse professional
https://www.onderwijsraad.nl/binaries/onderwijsraad/documenten/rapporten/2013/03/11/studie-de-leraar-als-oneigentijdse-professional/notitie-kelchtermans-ku-leuven-20120250_1029.pdf
- Kirschner, P.A., Claessens, L., & Raaijmakers, S. (2018). *Op de schouders van reuzen*. Meppel: Ten Brink Uitgevers.
<https://newsroom.didactiefonline.nl/uploads/BOEKEN/20190107%20Op%20de%20schouders%20van%20reuzen%20Definitief%20download.pdf>
- Marzano, R.J., Marzano, J.S., & Pickering, D.J. (2014). *Wat werkt: Pedagogisch handelen & klassenmanagement. Vier fundamentele strategieën (beknopte uitgave)*. Bazalt.
- Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. Uitgeverij Pica
- Suma, T., Vanhoyweghen, K., Sluijsmans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P.A. (2019). *Wijze lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek*. Ten Brink Uitgevers.
https://www.ou.nl/documents/846784/0/Wijze_Lessen_digitale_160919.pdf/53ce9ca8-c213-ebc6-d674-ac24f78596ef
- Van der Wal, J., & De Wilde, J. (2017). *Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding*. Bussum: Coutinho.
- Gratis te downloaden:
Van der Wateren, D. (2014). *Gert Biesta over het prachtige risico van onderwijs*.
<https://onderzoekonderwijs.net/2014/05/19/gert-biesta-over-het-prachtige-risico-van-onderwijs/>

Toetsing

- De onderwijseenheid 'Professionele ontwikkeling' wordt in periode 3 afgesloten met een deel van het portfolioassessment (PDH)). De student levert dan een deel van het APV-portfolio in waarin de student naar keuze één van de drie leeruitkomsten aantoont.
- De onderwijseenheid 'Pedagogisch didactisch handelen' wordt in periode 4 afgesloten met een portfolioassessment (PDH) waarbij de studenten de andere twee leeruitkomsten (van de drie) aantoont.
- Deadlines voor toets momenten staan vermeld in de studiehandleiding. Wanneer de student de deadline mist vervalt de eerste gelegenheid en kan de student gebruik maken van de tweede gelegenheid.

Aanvullende informatie

- Indien fraude wordt vermoed, wordt direct de examencommissie verwittigd, die sancties kan opleggen. Een vorm van fraude die bij schriftelijke toetsing voorkomt is plagiaat.
- APV kent een practicumkarakter. Hierbij staat 'leren van en met elkaar' centraal. Van studenten wordt verwacht dat ze aanwezig zijn en op actieve en professionele wijze participeren. Dit wordt beoordeeld door de docent. Voorwaardelijk daarvoor is dat zij op tijd aanwezig zijn en voorbereid naar de lessen komen. Als een student om bijzondere omstandigheden een bijeenkomst afwezig is dan dient de student deze inhoud zelf in te halen.

AE Duurzame economie

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	AE Duurzame economie
Engelse vertaling:	
SBU:	5 ECTS, 140 SBU
Studiejaar/periode	2 ^e jaar, periode 3 en 4

Doelen en inhoud

Duurzame ontwikkeling is door de VN-Commissie Brundtland in 1987 als volgt omschreven: *'een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder de behoeftevoorziening van toekomstige generaties in gevaar te brengen'*.

Duurzame economie is dat deel van de economische wetenschap waarin het maken van keuzes en het expliciteren van de implicaties daarvan centraal staan.

In deze module dienen de studenten een workshop duurzaamheid te ontwikkelen voor de studenten van DRP in samenwerking met studenten van de KDG (Antwerpen). Deze workshop wordt uitgetoetst in de praktijk en vervolgens verantwoordt of bijgesteld door de student op basis van zijn ervaring en verkregen feedback.

Leerdoelen:

Houding:

De student ontwikkelt:

- Een kritische houding ten aanzien van het gebruik van diverse bronnen en instrumenten betreffende duurzame economische ontwikkeling.
- Kan op basis van deze bronnen een mening geven over duurzaamheidsvraagstukken.
- stelt zijn eigen handelen in vraag en stuurt dit bij;
- formuleert oplossingen voor de eigen werkpunten.
- gaat over de evaluatiegegevens op een constructieve manier in gesprek met de opdrachtgever

Vaardigheden:

De student kan:

- Wetenschappelijke artikelen analyseren die betrekking hebben op duurzaamheid.

Vorbereiding van de workshop

- beschrijft de kenmerken van MBO 4 leerlingen in eigen woorden;
- houdt rekening met de kenmerken, aangebracht door de opdrachtgevers, bij de opbouw en aanpak van de workshop;
- gebruikt de leef- en beleevingswereld van de leerlingen bij de opbouw en aanpak van de workshop.
- formuleert concrete workshopdoelen bij de aangereikte hoofddoelstelling voor de workshop;
- verdeelt planmatig de workshopdoelen bij de te geven workshop. ontwikkelt een gestructureerde workshop, rekening houdend met de leerlingkenmerken aangebracht door de opdrachtgever;
- voorziet de verschillende lesfasen van een realistische timing;
- gebruikt activerende didactiek.
- ontwikkelt vakinhoudelijk correct materiaal
- ontwikkelt een workshop waarbij het opgelegde thema verbonden wordt aan de leefwereld van de doelgroep (contextrijk).
- zet eenvoudige ICT-tools in gedurende start, kern en afsluiting van de workshop.
- kiest een geschikte evaluatievorm in functie van de onderwijscontext;
- stelt zelfstandig een kwalitatief evaluatie-instrument op.
- bereidt in samenwerking met andere studenten de workshop voor

uitvoering van de workshop

- geeft duidelijke instructies;
- begeleidt het leerproces effectief;
- past op basis van de ervaring de lesopbouw aan;
- houdt zich aan de voorziene timing;
- durft zich tussen de leerlingen te begeven om hen te begeleiden;
- stelt doelgerichte vragen;
- stimuleert positieve interactie in de klasgroep.
- toont een interactieve en betrokken houding naar medestudenten toe gedurende de uitvoering van de workshop.

Verantwoording of herontwerp

- op basis van zijn eigen ervaring en de ontvangen feedback de concrete lesdoelen waarbij ook lesdoelen gericht zijn op het ontwikkelen van waarden bij de doelgroep of licht toe waarom de eerder gemaakte keuzes verantwoord zijn;
- op basis van zijn eigen ervaring en de ontvangen feedback de verdeling van de lesdoelen bij de te geven workshop of licht toe waarom de eerder gemaakte didactische keuzes verantwoord zijn.
- de uitgevoerde workshop en past de activerende werkvormen aan rekening houdend met zijn eigen ervaring en de ontvangen feedback of licht toe waarom de eerder gemaakte didactische keuzes verantwoord zijn;
- per lesfase de timing op basis van zijn eigen ervaring en de ontvangen feedback
- het gemaakte materiaal door inhoudelijke fouten te corrigeren en voldoende diepgang, rekening houdend met de doelgroep, in de workshop te voorzien.
- de mate van contextrijkheid op basis van zijn eigen ervaring en de ontvangen feedback of licht toe waarom de eerder gemaakte vakinhoudelijke keuzes verantwoord zijn.
- de ingezette ICT-tools gedurende start, kern en afsluiting van de workshop rekening houdend met zijn eigen ervaring en de ontvangen feedback of licht toe waarom de eerder gemaakte keuzes verantwoord zijn.
- de toegepaste evaluatievorm in functie van de onderwijscontext, zijn eigen ervaring en de ontvangen feedback of licht toe waarom de eerder gemaakte didactische keuzes verantwoord zijn;
- stuurt het opgestelde kwalitatieve evaluatie-instrument bij op basis van zijn eigen ervaring en de ontvangen feedback of licht toe waarom de eerder gemaakte didactische keuzes verantwoord zijn.

Relatie Kennisbasis

In deze module komen de volgende onderdelen van de kennisbasis aan de orde:

Vakinhoudelijk:

A2: economische groei

A3: gevolgen LT & KT termijn politiek

B4: markt & overheidsfalen

D4: duurzame economie

E1: globalisering & internationale handel

Vakdidactiek:

P1: oriëntatie op het werkveld

P2: vakspecifieke didactiek

P3: ontwerper & beoordelaar

Werkwijze en organisatie

De module bestaat uit 2 perioden. In periode 1 worden colleges aangeboden (zie onderstaand schema). Tussentijdse is er een internationale werkweek, waarin de workshop wordt ontwikkeld en uitgevoerd. Dit wordt gedaan in afstemming met KDG & DRP. In de periode 2 schrijft de student zijn verantwoording of maakt hij een herontwerp. Dit wordt ondersteund door facultatieve lessen.

	Basisboek Duurzame ontwikkeling	Artikel
1	Hoofdstuk 1,2 en 7	
2		Ecologische voetprint
3	Hoofdstuk 3 en 5	
4		Ecologische Kuznetscurve
5	Hoofdstuk 4	
6		Klimaatakkoord
7	Hoofdstuk 6 en 8	
8		(on) Hernieuwbare bronnen

Literatuur

Nog niet bekend, wordt ruim voordat de module begint, bekend gemaakt.

Toetsing

Beroepsproduct:

Formatief

Tijdens periode 1 schrijft de student twee wekelijks een reflectie op de aangeboden leerstof

Tijdens de projectweek is er sprake van zelf-, peer- en expertbeoordeling. Op basis hiervan kiest de student of hij een verantwoordelingsdocument schrijft of een herontwerp maakt.

Summatief

Verantwoordingsdocument of herontwerp op basis van vastgestelde eisen in rubric. Hier volgt een cijfer.

Daarnaast is ook de **deelname aan de Antwerpenreis onderdeel van het programma**. De workshop die op deze reis in samenwerking met de Rooi pannen en studenten van de hogeschool van Antwerpen wordt gemaakt, wordt meegenomen in de beoordeling van de lessenreeks. Een positieve beoordeling voor deze workshop blijft langdurig gelden.

AE Geld, banken en europa

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	AE geld banken en europa
Engelse vertaling:	
SBU:	5 ECTS/ 140 SBU
Studiejaar/periode:	Jaar 2, periode 2

Inhoud

Het programma voor het vak internationale economie 1 start met bestaat uit de behandeling van vraagstukken van de internationale economische betrekkingen, met speciale aandacht voor monetaire theorieën en de institutionele context van Europese samenwerking. Zo wordt de in het eerstejaars vak 'AE Geld en Arbeid' ingezette monetaire leerlijn verder uitgediept, met speciale aandacht voor geld(stelsels), de economische en maatschappelijke rol van (centrale) banken, het aanbod van en de vraag naar de verschillende monetaire aggregaten en het belang van prijsstabiliteit aan de hand van het handboek van Boonstra. Daarnaast wordt de bij het eerstejaars vak 'AE Overheid en Buitenland' ingezette internationaal-institutioneel economische leerlijn verder uitgediept, met aandacht voor de geschiedenis, motieven en gevolgen van Europese samenwerking vanaf WOII. Onderwerpen die daarbij aan de hand van het boek van Teulings/CPB worden uitgediept zijn de voorwaarden en voor-en nadelen van het vormen van economische samenwerking in het algemeen, en het vormen van een interne markt en een muntunie in het bijzonder. Het Nederlandse perspectief en vergelijkingen tussen bijv. de eurozone en de Verenigde Staten krijgen hier speciale aandacht. Datzelfde geldt voor de rol van (centrale) banken en financiële markten in een geglobaliseerde wereld, met aandacht voor zaken als de voor-en nadelen van afspraken over het afbouwen van protectie, wisselkoersen, staatsschuld, stabilisatiebeleid en banktoezicht. Een rode draad tussen deze beide cursusonderdelen is dat economische samenwerking in potentie welvaartsverhogend is, maar dat er dan wel in harde en zachte institutionele voorwaarden moet worden voldaan om het vertrouwen in het te behalen wederzijds voordeel tussen samenwerkingspartners te stutten.

LUKS: De student analyseert met behulp van aangereikte informatie de monetaire en institutionele aspecten met daarbij aandacht voor internationale handels- en kapitaalstromen van internationale (met name: Europese) economische verschijnselen, gebruikmakend van trefwoorden en procedures in de kennisbasis bedrijfseconomie bachelor, voor een lid van de nationale en internationale samenleving.

De bovenstaande LUKS kan worden onderverdeeld in vier overkoepelende leerdoelen:

Na afloop van de module kan de student:

- de institutionele voorwaarden waaronder economische welvaartsverhogende economische samenwerking tot stand komt, met speciale aandacht voor de instituties geld(stelsels), (centrale) banken en Europees-economische wetten, verdragen en regelgeving uitleggen en/of herkennen in een nieuwe context.
- de rol die centrale banken, niet-centrale banken en vragers naar geld spelen bij het geldscheppingsproces, met speciale aandacht voor de geldmultiplator, het monetair beleid van al dan niet onafhankelijke centrale banken, het betalingsverkeer en kredietverlening en het belang van prijsstabiliteit, uitleggen en/of herkennen in een nieuwe context.
- de voor-en nadelen van het deelnemen als land aan zowel een interne markt als een muntunie gekeken naar economische groei en verdelingsvraagstukken vergeleken met protectionisme/autarkie, alsook de voorwaarden om deze vormen van economische samenwerking tot een succes te maken, uitleggen en/of herkennen in een nieuwe context.
- de rol die (Europese afspraken over) banken, financiële markten spelen bij de allocatie van kapitaal tussen landen, met speciale aandacht voor de rol van staatsschuld, wisselkoersen en speculatiegedrag.

Relatie met kennisbasis

De module houdt het meest verband met de volgende domeinen uit de landelijke kennisbasis algemene economie: Domein 1.5: Inflatie, 3.1 financiële data, 3.2 financiële markten en instituties, 4.2 Openbare

financiën en E2 Economische en Europese integratie. De eventuele zaken die binnen en tussen deze domeinen in aanzet aan orde zijn gekomen in de AE-vakken in jaar 1, worden in deze module verder uitgediept. Bij het derdejaarsvak Internationale economie 2 wordt er weer een verdieping op de thema's van deze module gegeven, als ook de verbreding en verdieping gezocht in thema's op dit vlak die al dan niet expliciet in de kennisbasis staan.

Werkwijze en organisatie

Bij de module internationale economie 1 worden eerst aan de hand van een interactieve behandeling (=interactief hoorcollege) de 'mysteries' gebaseerd op het boek van Boonstra besproken. Vervolgens worden de hoofdstukken van Teulings eerst thuis voorbereid en tijdens het college gepresenteerd door studenten, waarna de docent d.m.v. argumentenschema's (m.b.v. digitale tool 'Freemind') daar feedback op zal geven en eventueel een verdieping en verbreding aan zal brengen. Beide werkwijzen sluiten aan bij het sterk op de vakdidactische principes van Taalgericht Vakonderwijs en de concept-contextbenadering gebaseerde vakdidactisch concept van deze cursus. Daarbij moet je de stof onder de knie krijgen door eerst taalconsumptie (=het bestuderen van de leerboeken van Boonstra en Teulings), met als doel taalproductie (=het kunnen gebruiken van de vakconcepten in relevante contexten). De taalproductie bij de studenten, en de feedback daarop door medestudenten en de docent, zijn daarom belangrijk bij de interactieve colleges.

Indicatieve weekplanning:

1	LUKS 1.A	Boonstra H1+3: Wat is economie; Wat is geld?
2	LUKS 1.A	Boonstra H4+5: Geldstelsels
3	LUKS 1.B	Boonstra H2, H6: Banken en hun taken; Het aanbod van geld
4	LUKS 1.B	Boonstra H8.1, H10: De vraag naar geld; Belang van prijsstabiliteit
5	LUKS 1.C	Economie als historie van profijtelijke problematische samenwerking (PPT o.b.v. Seabrights 'Company of Strangers')
6	LUKS 1.C	Teulings H1-H2: Onvoorziene problemen Europese samenwerking +Interne markt van de EU
7	LUKS 1.D	Teulings H3-H4: Muntunie en financiële integratie binnen de EMU
8	LUKS 1.D	Teulings H5-H6: Schulden en solidariteit binnen de EMU

Literatuur

Boonstra, W. (2018). Geld. Wat is het, wat doet het, waar komt het vandaan? Amsterdam: VU University Press.

Dictaat, PPT en opgaven

Teulings, C. (2011). *Europa in Crisis*. Het centraal planbureau over schulden en de toekomst van de eurozone, Balans

Toetsing

Kennistoets

AE Modellen

Algemeen:

Naam onderwijseenheid:	AE Modellen
Engelse vertaling:	
SBU:	5 ECTS/ 140 SBU
Studiejaar/periode:	jaar 2 periode 1 en 2

Doelen en inhoud

De nadruk ligt op het kunnen beschrijven, oplossen en interpreteren van macro-economische modellen in algebraïsche vorm en in grafische vorm. In het bijzonder komen aan de orde de registratie van het economisch proces (kringloop), conjunctuurmodellen (inclusief aanbodkant/monetaire sfeer) en structuurmodellen. Daarbovenop maakt de student kennis met het AD/AS model alsmede de Phillipscurve en NAIRU.

Leerdoelen:

- De student kan economische groei verklaren met behulp van de structuur, conjunctuur en stabiliteitsvoorwaarde.
- De student kan het verschil benoemen tussen nominale en reële (groei)cijfers
- De student kan de inflatie berekenen op grond van de Paasche index als op grond van de Laspeyres index
- De student kan geld- en goederenstromen in een economische kringloop weergeven.
- De student kan de macro-economische identiteiten afleiden aan de hand van een kringloopschema van een open economie met overheidssector
- De student kan conjunctuur- en structuurmodellen interpreteren en analyseren (met en zonder monetaire sfeer)
- De student kan economische grootheden met elkaar in verband brengen en economische groei kwantificeren en interpreteren met behulp van modellen (keynesiaans model, IS/LM-model, Harrod-Domar model).
- De student kan AD- en AS-modellen grafisch en algebraïsch interpreteren en analyseren
- De student kan de motieven van overheden om conjunctuurbewegingen te beïnvloeden vanuit verschillende economische perspectieven verklaren, analyseren en reproduceren.
- De student kan een gewogen oordeel geven over de macro-economische ontwikkeling van Nederland.
- De student kan de korte en lange termijn Phillipscurve interpreteren en reproduceren.
- De student kan een coherente verklaring geven voor het ontstaan en het verloop van de kredietcrisis in het recente verleden inclusief een coherente beschouwing geven over de wijze waarop overheden hun beleid hebben aangepast.

Relatie tot de kennisbasis

A.1. Macro-economische relaties

A.2. Economische groei

A.3. Korte termijn: conjunctuur en stabilisatiepolitiek

O.2. Modelmatig denken en werken

Werkwijze en organisatie

Hoofdfase 1, periode 1 en 2

Literatuur

Reader van de portal

Toetsing

Kennistoets

BE Administratie

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	BE administratie 1
Engelse vertaling:	
SBU:	5 ECTS/ 140 SBU
Studiejaar/periode:	jaar 2, periode

Doelen en inhoud

Studiejaar 2. Deze module is onderdeel van de hoofdfase van de lerarenopleiding Economie. In deze module komen de eerste beginselen aan bod van de financiële administratie zoals deze in handelsbedrijven plaatsvindt. Na deze module zal bij het vervolg van deze opleiding, de module Bedrijfsadministratie 2, een verdieping plaatsvinden op het gehele boekhoudkundige proces. De module Bedrijfsadministratie 1 is de noodzakelijke voorbereiding op de module Bedrijfsadministratie 2.

Kennis

Na het volgen van deze module is de student in staat om:

- onderscheid te maken tussen de begrippen inventaris, balans en winst- en-verliesrekening.
- financiële feiten te verwerken middels journaalposten in het grootboek van een handelsbedrijf (decimale stelsel: rubriek 0, 1, 2, 4, 7, 8 en 9), een kolommenbalans op te stellen en te interpreteren.
- onjuiste journaalposten te corrigeren, permanence toepassen, financiële feiten te ordenen in dagboeken.
- een subadministratie te gebruiken.
- voorraadadministratiemethoden te onderscheiden en toe te passen, de verschillen in tijd tussen ontvangst/afgifte van goederen/facturen te herkennen en te verwerken in de boekhouding.
- verschillende ondernemingsvormen te benoemen en te beschrijven wat de verschillen zijn tussen deze vormen qua administratie.

Houding

De student ontwikkelt:

- een kritische houding ten opzichte van het verwerken van financiële feiten in een boekhouding
- een onderzoekende houding om de geleerde kennis en vaardigheden te herkennen in een economische context.

Vaardigheden

Na het afsluiten van deze module is de student in staat om:

- boekhoudkundige onderwerpen in verschillende literatuur te interpreteren, verbanden te leggen en conclusies te trekken
- een beeld te vormen van de boekhoudkundige onderwerpen in hun toekomstige werkveld

Relatie met de kennisbasis

In deze module komen de volgende onderdelen van de kennisbasis samen:

Financiële administratie

- F1 Boekhoudkundige cyclus
- F2 Ondernemingsvormen
- F3 Permanence
 - F3.1 Kosten/uitgaven
 - F3.2 Opbrengsten/ontvangsten
 - F3.3 Voorzieningen
- F4 Inkoop- en verkoopadministratie
- F6 Duurzame productiemiddelen
 - F6.1 Aanschaf
 - F6.2 Afschrijvingen

Inkoop-en Verkoopadministratie

- IV 1 goederenstroom inkoop
- IV 2 goederenstrook verkoop

competenties

3. vakinhoudelijk en didactisch competent

4. organisatorisch competent competenties

Werkwijze en organisatie

Wekelijks een bijeenkomst van 2 uren waarin voorbeelden worden behandeld en nieuwe onderwerpen worden geïntroduceerd door de docent en waarin problemen naar aanleiding van de huiswerkopgaven (kunnen) worden nabesproken.

Aanwezigheid tijdens de colleges wordt sterk aanbevolen. Dit vanwege de verwerking van de stof.

Literatuur

Wordt in sept 2022 bepaald

Toetsing

Kennistoets

BE Jaarverslaganalyse

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	BE Jaarverslaganalyse
Engelse vertaling:	
SBU:	5 ECTS/ 140 SBU
Studiejaar	Jaar 2

Doelen en inhoud

De module bestaat uit een onderdeel Financiering en een onderdeel Jaarverslaganalyse. Het onderdeel Financiering bestaat uit theorie en praktijk kennis over financieringsbehoefte, financieren met eigen en vreemd vermogen, bancaire analyse en jaarverslaganalyse. In het onderdeel Jaarverslaganalyse voer je een financiële analyse uit van een (beursgenoteerde) onderneming.

De student is in staat om:

- de vermogensbehoefte van een organisatie vast te stellen op basis van gegevens uit een voorcalculatorische balans en een liquiditeitsbegroting. (H9)
- de gevolgen van factoring, leasing, huur, outsourcing en werkkapitaalbeheer op de totale vermogensbehoefte vast te stellen en uit te leggen. (H9)
- verschillende vormen van eigen vermogen te benoemen en uit te leggen hoe deze ontstaan. (H10)
- berekeningen m.b.t. de verschillende vormen van eigen vermogen uit te voeren en hieruit conclusies te trekken. (H10)
- verschillende vormen van vreemd vermogen te benoemen en uit te leggen hoe deze ontstaan. (H11)
- berekeningen m.b.t. de verschillende vormen vreemd vermogen uit te voeren en hieruit conclusies te trekken. (H11)
- financiële structuur van een organisatie te beoordelen. (H12)
- uit te leggen en te berekenen hoe een onderneming de waardering en resultaatbepaling uitvoert bij going concern, fusie en overname en faillissement. (H13)
- een (financiële) analyse te maken van een beursgenoteerde onderneming
 1. een oordeel geven over de (financiële) prestaties van de onderneming
 2. de (financiële) analyse in een gesprek verantwoorden

Relatie met kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis economie:

Financieringsplan
Liquiditeitsbegroting
Winst- en verliesrekening
Kengetallen
Kasstroomoverzicht

Werkwijze en organisatie

De eerste acht weken is er wekelijks een college van twee uur.

De tweede acht weken werkt de student (alleen of als duo) aan de financiële analyse. De docent is tijdens de collegetijden beschikbaar voor vragen.

Literatuur

Bedrijfseconomie voor het besturen van organisaties (7^e druk)
A.W.W. Heezen
Noordhoff Uitgevers
ISBN: 978-90-01-90008-3

Bedrijfseconomie voor het besturen van organisaties – Opgaven (7^e druk)
A.W.W. Heezen
Noordhoff Uitgevers
ISBN: 978-90-01-90006-9

Link naar aanvullend materiaal: www.bedrijfseconomieheezen.noordhoff.nl

Studiegids 2022-2023 Lerarenopleiding Algemene Economie – Bachelor – voltijd

Toetsing

Een mondeling tentamen van 45 minuten naar aanleiding van een uitgevoerde financiële analyse.

BE Marketing en statistiek

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	BE Marketing en statistiek
Engelse vertaling:	
SBU	5 ECTS/ 140 SBU
Studiejaar	Jaar 2

Doelen en inhoud

De student leert de basisbegrippen marketing, waarbij klantwaarde en klantrelatie centraal staan. Feitelijk gaat het hier om de zogenoemde marketing mix (Prijs, Product, Plaats en Promotie).

Belangrijk hierbij zijn:

- Het doorgronden van de behoefte en wensen van de klant.
- Besluiten welke deelmarkten de organisatie het best kan bieden.
- Waardeproposities om de klant te binden, behouden en groei te realiseren.

Indien bovenstaande goed verloopt dan plukt de organisatie de vruchten op het gebied van marktaandeel, winst en klantaandeel.

Student leert de statistische basisbegrippen en -vaardigheden, die nodig zijn om data te analyseren, te interpreteren en te presenteren.

Marketing en de complexe omgeving:

- De student maakt kennis met het begrip marketing en beheerst de vijf stappen van het marketingproces.
- De student kan klantgestuurde marketingstrategieën formuleren en marketingprogramma's opstellen.
- De student begrijpt de context waarin marketing opereert, de marketingomgeving.
- De student kan het 'waarom' van het koopgedrag van consumenten en bedrijven te beschrijven, om zo later het 'wat', 'wanneer' en 'hoe' van het koopgedrag te beïnvloeden.

Marketingmix:

- De student onderzoekt hoe bedrijven producten ontwikkelen en beheren (Productbeleid).
- De student onderzoekt de factoren die van invloed zijn op prijszetting, de algemene aanpak van prijszetting en de specifieke prijszettingsstrategieën (Prijsbeleid).
- De student onderzoekt het derde instrument van de marketingmix: distributie (Distributiebeleid).
- De student onderzoekt het laatste instrument van de marketingmix: promotie/ marketingcommunicatie

Statistiek

Kennis

De student kan:

- Uitleggen waarom en hoe statistisch onderzoek wordt uitgevoerd
- Basisprincipes van kansberekening inzetten in statistische omgevingen
- Verschillende soorten tabellen en grafieken benoemen
- Uitleggen wat centrummaten en spreidingsmaten zijn
- Verschillende meetniveaus benoemen en uitleggen
- Het verschil uitleggen tussen populatie en steekproef en de gevolgen hiervan op statistische berekeningen

Houding

- De student heeft een onderzoekende houding om de geleerde kennis en vaardigheden te herkennen in een economische context.
- De student heeft ook een kritische houding ten opzichte van aanpak en berekeningen van vraagstukken. Waar mogelijk dient de student meerdere manieren te ontdekken.

Vaardigheden

De student kan:

- Een Excel spreadsheet op logische en overzichtelijke wijze gebruiken om een statistisch vraagstuk op te lossen.
- Data bewerken om ze vergelijkbaar te maken (ompolen, z-scores)
- Statistische basisberekeningen uitvoeren (gemiddelde, steekproef, modus, mediaan en dergelijke)
- Tabellen en grafieken (waaronder kruistabel, draaitabel, histogram, taartdiagram) maken, weergeven bewerken en interpreteren,
- Verklarende statistische bewerkingen uitvoeren (waaronder correlatie, chikwadraattoets en t-toets)
- Door middel van lineaire regressie de relatie tussen twee variabelen uitleggen.

Relatie met de kennisbasis

Deze cursus draagt bij aan de volgende elementen van de kennisbasis:

6.1 Marketingbeleid;
6.2 Marketingmix;
6.3 Consumentengedrag
4. kritisch lezen

W 2.2 en W 2.3 en aan de ICT kennisbasis (gebruik van programma Excel)

2 Statistiek:

- 2.2 Tabellen en grafieken
- 2.3 Beschrijvende statistiek

Werkwijze en organisatie

Bij Marketing komen verschillende werkvormen ter sprake, waaronder doceren, bespreken casus, gebruik van sociale media. In de les wordt steeds een korte samenvatting besproken van de inhoud van een hoofdstuk, met ruimte voor vragen van studenten, waarna tijd wordt besteed aan het bespreken van een casus. Studenten worden verondersteld de cases thuis voor te bereiden.

Programma:

Week 1	Inleiding, manier van werken en evt. begin maken met Hoofdstuk 1
Week 2	Hoofdstuk 1, 2
Week 3	Hoofdstuk 3
Week 4	Hoofdstuk 5
Week 5	Hoofdstuk 7
Week 6	Hoofdstuk 8
Week 7	Hoofdstuk 9
Week 8	Hoofdstuk 10 en 12

Bij statistiek wordt gedurende de 8 lesweken theorie betreffende genoemde doelen uitgelegd en toegelicht. Verwerken van de stof d.m.v. maken opdrachten en cases/feedback geven/gelegenheid tot vragen stellen.

Literatuur

Kotler, Armstrong
Marketing – de essentie
Pearson Education
ISBN: 9789043036528
14e editie

Basisboek statistiek met Excel, Ben Baarda, René van Vianen
Tweede druk, Noordhoff Uitgevers, ISBN: 978-90-01-86119-3

Toetsing

Casustoets

Studiegids 2022-2023 Lerarenopleiding Algemene Economie – Bachelor – voltijd

Vakdidactiek 3 Economie & ondernemen in het vmbo / mbo

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Vakdidactiek 3 economie & ondernemen in het VMBO/MBO
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	84 / 3
Studiejaar + periode:	jaar 2, periode 1
Ingangseisen:	Studenten hebben vakdidactiek 1 en 2 gevolgd.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Vakdidactiek 3 is een module binnen de leerlijn vakdidactiek. Deze bestaat uit 6 modules in de leerjaren 1 en 2. Vakdidactiek 3 besteedt aandacht aan het werken in het VMBO binnen het profiel economie en ondernemen. Er is kennis betreffende toetsing vereist.

Doelen en inhoud

Voorwaardelijk:

- Vakinhouden dienen correct te zijn
- De student heeft deelgenomen aan de workshop ELO
- De studenten heeft deelgenomen aan de studiedag op de uitgeverij
- De student heeft een ELO voor economisch onderwijs bestudeerd en van feedback voorzien.

De student kan:

- lesmateriaal ontwerpen conform (landelijk) gepubliceerde leerdoelen/exameneisen.
- aansluiten bij het taalniveau van de leerlingen
- geschikte afbeeldingen (en ICT) selecteren, passend bij de leerinhoud, onderscheidende fase van het leerproces en het niveau en karakteristieken van de leerlingen.
- de keuzes onderbouwen met behulp van relevante literatuur
- de vakinhouden correct toepassen in het lesontwerp.
- een les(senreeks) ontwerpen waarin alle te onderscheiden fasen van het leerproces zijn te onderscheiden.
- anticiperen op vakinhoudelijke leervragen van de leerlingen in het ontwerp.
- anticiperen op vakinhoudelijke leerproblemen van de leerlingen in het ontwerp
- het werkveld op het vmbo bestuderen en de daarbij horende taken van de docent beschrijven.
- profielen m.b.t. economische inhouden beschrijven (VMBO en MBO)
- gebruikte simulaties binnen het (V)MBO bestuderen en uitvoeren.
- opdrachten/materiaal en docentenhandleiding ontwikkelen t.b.v. het profiel (examen) Economie en ondernemen
- zijn groeiproces evalueren en een visie (en zijn vakdidactische rol daarin) op het economie-onderwijs formuleren.

Inhoudelijke eisen

De student kan:

- een simulatie binnen het (V)MBO inhoudelijk en organisatorisch voorbereiden. Knelpunten signaleren.
- een methode-onderzoek uitvoeren en geeft hierover een onderbouwd oordeel.
- opdrachten/materialen en de daarbij behorende uitwerkingen ontwikkelen t.b.v. de voorbereiding op het examen Economie en Ondernemen.
- gemaakte keuzes onderbouwen met behulp van relevante literatuur.

Relatie met Kennisbasis

16.1 t.e.m. 16.3

Werkwijze en organisatie

In jaar 2, periode 1: wekelijkse bijeenkomsten van 2,5 uur, waarin afwisselend hoor- en werkcollege is. Studenten bezoeken o.a. een uitgeverij en worden geïnformeerd over de "economie-poot" binnen het VMBO en MBO. Profielen/kwalificaties/methoden beoordelen /toetsing/werkzaamheden ed komen hierbij aan bod. Studenten voeren hier ook opdrachten uit.

Literatuur en leermiddelen

Praktijkbezoek(en)/ELO/simulaties/

Toetskwaliteit in de praktijk – Hoe maak ik goede toetsen met gesloten en open vragen van Biemond, I., Bos-Horstink, M., Soeting, J., Sugito, A., & Uil-Hoogerwaard, W. Wilp Teelen Kennismanagement, ISBN: 978-90-816794-2-8

Toetsing

Portfolio

Vakdidactiek 4 Toetsing

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Vakdidactiek 4 toetsing
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	56 / 2
Studiejaar + periode:	jaar 2, periode 2
Ingangseisen:	Studenten hebben vakdidactiek 1 t/m 3 gevolgd.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Vakdidactiek 4 is een module binnen de leerlijn vakdidactiek. Deze bestaat uit 6 modules in de leerjaren 1 en 2. Vakdidactiek 4 besteedt aandacht aan toetsconstructie.

Doelen en inhoud

Doelen

Voorwaardelijk:

- Vakinhouden dienen correct te zijn
- Correct taalgebruik

De student kan:

- met gebruikmaking van een taxonomie leerdoelen concreet formuleren;
- een koppeling maken tussen leerdoel, werkvorm, leeropvatting en identiteit van een school;
- een toetsmatrijs samenstellen aan de hand van geformuleerde eisen;
- voor- en nadelen van verschillende toetsvormen benoemen en aangeven in welke situaties bepaalde toetsvormen gebruikt kunnen worden;
- verschillende toetsvragen op verschillende niveaus construeren die voldoen aan de daarvoor geldende criteria, rekening houdend met de onderwijs- en leerdoelen.
- een docentenhandleiding maken bij de toets (correctievoorschrift, cesuur, omzetting score in cijfer)
- een toetsanalyse uitvoeren
- op basis van een toetsanalyse conclusies trekken én concrete verbeteringen formuleren.
- feedback geven, minimaal op het niveau van verbetering.
- feedback ontvangen en met behulp van de ontvangen feedback verbeteringen aanbrengen in zijn product.
- zijn/haar visie op toetsing onderbouwen.

Inhoudelijke eisen

De student kan:

- een foutloze toets voor Economie of Bedrijfseconomie construeren, inclusief toetsmatrijs, normering en correctievoorschrift.
- een toetsanalyse maken en a.d.h.v. uitslagen conclusies trekken en verbeteringen /concrete aanpassingen voorstellen

Relatie met Kennisbasis

16.1 en 16.2

Werkwijze en organisatie

In jaar 2, periode 2: wekelijkse bijeenkomsten van 1,5 uur, waarin afwisselend hoor- en werkcollege is. Aanwezigheid in de les is vereist (minimaal 80%).

Literatuur en leermiddelen

Toetskwaliteit in de praktijk – Hoe maak ik goede toetsen met gesloten en open vragen van Biemond, I., Bos-Horstink, M., Soeting, J., Sugito, A., & Uil-Hoogerwaard, W. Wilp Teelen Kennismanagement, ISBN: 978-90-816794-2-8

Eigen materialen geplaatst binnen Canvas

Toetsing

Portfolio

Vakdidactiek 5 Financiële educatie

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	Vakdidactiek 5 Financiële educatie
Engelse vertaling:	
SBU/ EC's:	56 / 2
Studiejaar + periode:	jaar 2, periode 3
Ingangseisen:	Geen.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Vakdidactiek 5 is een onderwijseenheid binnen de leerlijn vakdidactiek. Deze bestaat uit 6 eenheden in de leerjaren 1 en 2. In vakdidactiek 5 ligt de nadruk op het onderdeel financiële educatie en het BHV lesmodel.

Doelen en inhoud

Voorwaardelijk:

- vakinhouden dienen correct te zijn
- de student heeft het bezoekerscentrum van het belastingmuseum (of soortgelijk) bezocht .
- de student heeft deelgenomen aan de week van het geld
- de student heeft deelgenomen aan de landelijke vakdidactische dag

De student kan:

- lesmateriaal ontwerpen conform (landelijk) gepubliceerde leerdoelen.
- aansluiten bij het taalniveau van de leerlingen
- geschikte afbeeldingen selecteren, passend bij de leerinhoud, onderscheidende fase van het leerproces en het niveau en karakteristieken van de leerlingen.
- de keuzes onderbouwen met behulp van relevante literatuur
- de vakinhouden correct toepassen in het lesontwerp.
- een les(senreeks) ontwerpen waarin alle te onderscheiden fasen van het leerproces zijn te onderscheiden.
- systematisch reflecteren op het ontwerpproces
- anticiperen op vakinhoudelijke leervragen van de leerlingen in het ontwerp.
- anticiperen op vakinhoudelijke leerproblemen van de leerlingen in het ontwerp
- verwachtingen over het ontwerp(proces) verwoorden.
- reflecteren op de geformuleerde verwachtingen over het (ontwerp)proces
- langetermijndoelen verbinden met vakinhoudelijke doelen
- methoden ontwerpen om leerlingen- en docentactiviteiten van het lesontwerp te evalueren.

Inhoudelijke eisen

De student kan:

- een eenvoudige gedifferentieerde lessenreeks ontwerpen, waarin wordt gedifferentieerd op tempo of niveau rondom het thema financiële educatie
- voor een groep 'voorbeeld' leerlingen, die meer of minder nodig hebben dan de algemene instructie ontwerpen.
- binnen het lesontwerp de overwegingen voor het al dan niet inzetten van ICT verantwoorden.
- een lesmethode en leerlijn financiële educatie analyseren met betrekking tot tempo en/of niveaudifferentiatie
- op basis van de gesignaleerde tekortkomingen in de lesmethode een korte lessenreeks te ontwerpen.
- een diagnostische toets maken over het vakinhoudelijke thema/onderwerp van de lessenreeks
- op basis van de analyse van resultaten van de diagnostische toets verantwoorden hoe de klas wordt ingedeeld in deelgroepen
- een lesontwerp van een peer analyseren op basis van de kenmerken van BHV model en de onderbouwing daarvan.
- op basis van de gesignaleerde tekortkomingen een onderbouwd advies geven aan de peer hoe deze aspecten kunnen worden aangescherpt.
- systematisch volgens een ontwerpmodel naar keuze werken

- de keuze van het ontwerpmodel verantwoorden.
- zijn/haar visie op toetsing onderbouwen.

Relatie met Kennisbasis

16.2 en 16.3

Werkwijze en organisatie

In jaar 2, periode 3: wekelijkse bijeenkomsten van 2,5 uur, waarin afwisselend hoor- en werkcollege is.

Literatuur en leermiddelen

Materialen Vakdidactiek 5 worden tijdig in canvas geplaatst.
informatie BHV model /PowerPoint/ artikelen e.d.

Aanbevolen:

Bijkerk, L., & van der Heide, W. (2015). Het gaat steeds beter! Activerende werkvormen voor de opleidingspraktijk. Uitgeverij Bohn Stafleu van Lochum

Toetsing

Portfolio

Vakdidactiek 6: mens en maatschappij (M&M)

Naam onderwijseenheid:	Vakdidactiek: mens en maatschappij (M&M)
Engelse vertaling:	Teaching methods: humanities and society
SBU/ EC's:	84 uur (3 ec)
Studiejaar + periode:	Studiejaar 2, periode 4
Ingangseisen:	Geen
Aanwezigheidseisen:	Ja, want het betreft een practicum. Vervangende opdracht bij afwezigheid. Bij vaker dan twee keer afwezig, is de onderwijseenheid niet meer af te ronden in het desbetreffende studiejaar.
Vakcode:	GMMHF01-A Leergebied Mens- en Maatschappij
Docenten:	Jefta Bego (maatschappijleer), Jeroen Gerats (geschiedenis) Kees Hamers (levensbeschouwing), Fûlya Kayaalp (economie), Job Noordeloos (aardrijkskunde)
Toetsing:	Beroepsproduct

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze onderwijseenheid volgt aan het eind van het tweede jaar vakdidactische onderwijseenheden gericht op een specifiek schoolvak. Dit is de eerste onderwijseenheid vakdidactiek gericht op het leergebied M&M, een geïntegreerd schoolvak M&M in de onderbouw, of projecten gericht op samenwerking tussen de M&M-vakken. Deze onderwijseenheid bereidt studenten voor op het ontwerpen van samenhangende M&M-lessen of projecten. In het derde en vierde studiejaar wordt verdieping gegeven in de vakdidactiek in het specifieke schoolvak, maar is ook verdieping mogelijk in het leergebied M&M, een geïntegreerd schoolvak M&M in de onderbouw, of projecten gericht op samenwerking tussen de M&M-vakken. Deze onderwijseenheid wordt gezamenlijk aangeboden door de opleidingen aardrijkskunde, economie, geschiedenis, levensbeschouwing en maatschappijleer.

Doelen en inhoud

De student kan:

- gezamenlijk een tweedaags onderwijsproject voor de tweede klas van het vmbo ontwerpen, dat aansluit op de kerndoelen uit het leergebied M&M;
- gezamenlijk in het ontwerp van het onderwijsproject verschillende activerende werkvormen toepassen, die aansluiten bij de gezamenlijk vastgestelde leerdoelen;
- gezamenlijk in het ontwerp van het onderwijsproject voorzien in passende (formatieve of summatieve) toetsing, op basis waarvan de docent kan beoordelen of en in hoeverre elk van de leerlingen de vooraf geformuleerde leerdoelen heeft behaald;
- gezamenlijk een overdraagbare en aantrekkelijke docenthandleiding schrijven waarin alle gemaakte relevante (vak)didactische en pedagogische keuzes worden toegelicht en beschreven;
- gezamenlijk het leerlingmateriaal duidelijk, aantrekkelijk en gebundeld samenstellen/ presenteren, waarmee leerlingen direct onder begeleiding van een docent aan de slag zouden kunnen gaan (volledige instructie);
- individueel een visie of reflectie schrijven over samenwerking tussen M&M-vakken en de wijze waarop het 'eigen' schoolvak daarin een plek heeft of kan krijgen;
- zich zelfstandig de onbekende vakinhoud(en) en vakdidactiek van de andere M&M-vakken eigen maken en dit verwerken in het tweedaags onderwijsproject;
- professionele (vak)inhoudelijke en (vak)didactische gesprekken voeren met medestudenten over het ontwerpen van een onderwijsproject en daarover op professionele wijze feedback ontvangen en geven;
- verschillende ontwikkelingen op het gebied van samenwerking tussen de M&M-vakken beschrijven en volgen (Curriculum.nu en vervolg daarop, vakvernieuwingen, nieuwe M&M-methodes op de markt, ...).

Inhoud

De onderwijseenheid gaat in op het leergebied mens en maatschappij, zoals beschreven in 'Karakteristieke en Kerndoelen voor de onderbouw'. In deze onderwijseenheid bestuderen we niet de vakdidactiek van een specifiek schoolvak, maar de vakdidactiek horende bij samenwerking tussen

verschillende M&M-schoolvakken. In deze onderwijseenheid worden de doelen van het leergebied bestudeerd, wordt bestudeerd hoe verschillende vormen van vakintegratie in de praktijk eruit zien, welke vakdidactische keuzes worden gemaakt en welke leermiddelen voor deze geïntegreerde vakken zijn ontworpen. Daarnaast willen we studenten laten ervaren hoe het werken in multidisciplinaire teams verloopt, wanneer zij werken aan een gezamenlijk onderwijsproject.

Relatie met de Kennisbasis

Binnen deze onderwijseenheid wordt gewerkt aan de onderdelen over vakoverstijgend onderwijs en vakdidactiek van het leergebied M&M, uit de Kennisbases aardrijkskunde, economie, geschiedenis, levensbeschouwing en maatschappijleer.

Werkwijze en organisatie

De student werkt gedurende de hele onderwijseenheid in groepen aan het ontwikkelen van een tweedaags onderwijsproject voor een tweede klas vmbo. Studenten maken tijdens het ontwerpen vakinhoudelijke en vakdidactische keuzes en verantwoorden de relevante gemaakte keuzes. Hierover hebben studenten ook overleg met de begeleidende docent en vragen ze feedback aan medestudenten. Daarnaast wordt tijdens de colleges vakinhoudelijke en vakdidactische literatuur besproken, worden ontwikkelingen op het gebied van (samenwerking binnen) het leergebied M&M besproken en worden M&M-methodes bestudeerd. Het programma omvat dus: het bestuderen van kennisclips, literatuur en methodes en er is tijd en ontwerpruimte voor het samenwerken in de projectgroepen. De student werkt hier ook buiten de colleges zelfstandig en gezamenlijk aan.

Literatuur en leermiddelen

Verplichte literatuur (alles is digitaal gratis beschikbaar)

- Béneker, T. (Red.) (2018). *Toekomstgericht onderwijs in de maatschappijvakken. Een vakdidactisch perspectief vanuit aardrijkskunde, economie, geschiedenis, levensbeschouwing en maatschappijleer*. Landelijk Expertisecentrum M&M. (Inleiding en hoofdstuk 1 en 5)
- Van Boxtel, C. (Eindredactie.) (2009). *Vakintegratie in de M&M-vakken*. Landelijk Expertisecentrum M&M en Landelijk Expertisecentrum Economie en Handel. (Hoofdstuk 1, 2 en 3)
- Tuithof, H. (Red.) (2018). *Wat werkt als je samenwerkt. Voorbeelden van samenwerking tussen gammavakken*. Landelijk Expertisecentrum M&M. (Inleiding en afsluiting).
- Logtenberg, A., De Bruijn, P., Epping, T., Goijens, G. & Savenije, G. (2020). Objecten in perspectief. Vragen in het museum als opening voor het bespreken van gevoelige onderwerpen in de geschiedenisles. *Dimensies* 1(1), 4-23.
- SLO. (2016, mei). *Karakteristieken en kerndoelen. Onderbouw voortgezet onderwijs*. SLO.nl. Geraadpleegd op 4 april 2022, van [file:///C:/Users/870589/Downloads/karakteristieken-en-kerndoelen-onderbouw-vo%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/870589/Downloads/karakteristieken-en-kerndoelen-onderbouw-vo%20(3).pdf) (Leergebied M&M)

Overige mogelijk te gebruiken literatuur:

- Hoogeveen, P., Winkels, J. (2022) *Het didactische werkvormenboek*. Van Gorcum.
- Doolaar, A., Mollema, J., Dijkstra, G., Van den Eerenbeemt, N., Kuijten, A., Middelhuis, E., Mud, A., Wicherson, R., Willems, P. (2021) *De APA-richtlijnen uitgelegd. Een praktische handleiding voor bronvermelding in het hoger onderwijs*. Surf.
- SLO. (2007, april). *Concretisering van de kerndoelen Mens en Maatschappij. Kerndoelen voor de onderbouw VO*. SLO.nl. Geraadpleegd op 4 april 2022 van: [Concretisering van de kerndoelen Mens en maatschappij - PDF Free Download \(adoc.pub\)](#)
- Curriculum.nu. (2020) *Mens en Maatschappij*. Curriculum.nu. Geraadpleegd op 4 april 2022 van <https://www.curriculum.nu/voorstellen/mens-maatschappij/>
- Curriculum.nu (2020). *Burgerschap*. Curriculum.nu. Geraadpleegd op 4 april 2022 van <https://www.curriculum.nu/voorstellen/burgerschap/>
- Wilschut, A., Pijls, M. (2018) *Effecten van vakkenintegratie. Een literatuurstudie*. Hogeschool van Amsterdam, Kenniscentrum van Onderwijs en Opvoeding.

Toetsing

De onderwijseenheid wordt afgesloten met een beroepsproduct.

Het eindproduct voor de onderwijseenheid bestaat uit drie onderdelen: een docentenhandleiding van het ontworpen onderwijsproject (onderdeel A), een set van leerlingenmateriaal (onderdeel B) en een visie/reflectie van de student (onderdeel C). Elk onderdeel dient afzonderlijk te worden afgesloten met meer dan de helft van het aantal punten. Peerfeedback is onderdeel van het ontwerpproces en het ontwikkelde product.

De student voldoet daarnaast aan het aanwezigheidscriterium; een student neemt actief deel, het is immers groepswork.

- Bij onverhoopte afwezigheid stuurt de student een mail met opgaaf van reden van verzuim naar de begeleidende docent en de studieloopbaanbegeleider, vóór aanvang van het overleg.
- Iedere student kan een keer afwezig zijn als daar een geldige reden voor is (ter beoordeling van de docenten); voor dit gemiste college geldt dan dat de student een vervangende opdracht krijgt.
- Twee keer afwezig zijn, betekent **volgend studiejaar de onderwijseenheid overdoen!**

Hoofdfase Algemene economie, jaar 3

Algemene Professionele Vorming (APV), leerjaar 3

Algemeen

Naam onderwijsseenheid:	Algemene Professionele Vorming
Engelse vertaling:	Professionele ontwikkeling en Pedagogisch didactisch handelen
SBU / EC's:	General Professional Training
Studiejaar + periode:	(PRO/PDH3): 168 SBU / 6 EC's
Ingangseisen:	Studiejaar 3, Periode 1 en 2
Aanwezigheidsplicht	Geen
	Gezien het practicumkarakter van de modules, waarbij het leren van en met elkaar centraal staat, wordt van studenten verwacht dat ze aanwezig zijn.

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

- In leerjaar 3 gaat het bij APV om het thema 'jij en de leerling'. In leerjaar 1 heeft de student zich georiënteerd op de rol van docent en in leerjaar 2 heeft de student zich in de rol van docent leren verhouden tot groepen studenten. In leerjaar 3 gaat de student zich verdiepen in de leer- en ondersteuningsbehoeften van individuele leerlingen en leert hij hoe hij hier in de klas bij het begeleiden van individuele leerlingen rekening mee kan houden. Onderwerpen die aan de orde komen zijn differentiatie, loopbaanleren, passend onderwijs en leerlingbegeleiding.
- Aan het einde van periode 2 maakt de student de ontwikkeling van zijn pedagogisch en didactisch handelen zichtbaar in zijn opgebouwde portfolio. In dit portfolio verantwoordt de student de keuzes die hij heeft gemaakt in zijn handelen aan de hand van onderwijspedagogische en didactische theorieën. De student toont aan dat hij professionele vaardigheden inzet om zijn leren vorm te geven en reflecteert op wat zijn leeropbrengsten betekenen voor de ontwikkeling van zijn onderwijsvisie.
- In leerjaar 3 wordt er binnen APV gewerkt aan de beroepsbekwaamheidseisen vakdidactisch bekwaam, pedagogisch bekwaam en professioneel handelen.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

Bij APV werk de student gedurende de propedeuse en hoofdfase aan drie leeruitkomsten: Didactisch handelen (DIH), Pedagogisch handelen op groepsniveau (PHG) en Pedagogisch handelen op leerlingniveau (PHL). Het APV-curriculum is concentrisch van opbouw. Dit houdt in dat de drie leeruitkomsten elk jaar terugkomen en dat de student elk leerjaar op een steeds diepgaander niveau aan alle drie de leeruitkomsten werkt. In leerjaar 1 en 2 heeft de student al aan delen van deze leeruitkomsten gewerkt. Met de extra stap die in leerjaar 3 wordt gemaakt, toont de student in het portfolioassessment van leerjaar 3 de volledige leeruitkomsten aan. De focus van leerjaar 3 sluit aan op waar de student in leerjaar 1 en 2 mee bezig is geweest.

1) *Leeruitkomst Didactisch handelen*

Ik verantwoord aan de hand van didactische en onderwijskundige theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn didactisch handelen, waarmee ik aantoon hoe ik in afstemming op de doelgroep en de schoolcontext gestructureerde, activerende en betekenisvolle lesactiviteiten ontwerp, passend bij de leerbehoeften van de leerlingen middels een vorm van differentiatie en adaptief onderwijs. Dit alles is gericht op het bewerkstelligen van diep en betekenisvol leren bij leerlingen. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

2) *Leeruitkomst Pedagogisch handelen op groepsniveau*

Ik verantwoord aan de hand van onderwijspedagogische theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn pedagogisch handelen op groepsniveau, waarmee ik aantoon dat ik in staat ben regels en procedures te hanteren in de klas, interventies in te zetten om het groepsproces en daarbinnen ongewenst gedrag bij te sturen en aandacht te hebben voor

de socialisatie en persoonsvorming van leerlingen. Dit alles is gericht op het bewerkstelligen van een veilig en motiverend leerklimaat. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

3) *Leeruitkomst Pedagogisch handelen op leerlingniveau*

Ik verantwoord aan de hand van onderwijspedagogische theorieën en evalueer in interactie met mijn omgeving de keuzes die ik maak in mijn pedagogisch handelen ten aanzien van de individuele leerling, waarmee ik aantoon dat ik met mijn handelen rekening houd met de psychologische basisbehoeften van de leerlingen, de beleavingswereld van leerlingen en de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van leerlingen en individuele ondersteunings-behoeften van leerlingen. Dit alles is gericht op het bevorderen van het welzijn van leerlingen, op het ondersteunen van de persoonlijke ontwikkeling bij leerlingen en ter ondersteuning van het leerproces van leerlingen. Ik reflecteer hierbij op de ontwikkeling van mijn handelen en op hoe nieuw opgedane inzichten bijdragen aan de ontwikkeling van mijn onderwijsvisie.

Inhoud

Professionele ontwikkeling

Ook in het derde studiejaar ontwikkelt de student zich verder richting een autonome, onderzoekende en betekenisgerichte docent. Naast dat de student reflecteert op betekenisvolle ervaringen en zo tot leren komt, geeft de student aan de hand van eigen geformuleerde leervragen bij de leeruitkomsten op een onderzoek matige manier zijn eigen leerproces vorm. De student wordt verwacht dat hij theorie te vertalen naar de onderwijspraktijk en zo andere manieren van handelen voor een groep leerlingen uit te proberen. De student leert van zijn eigen gecreëerde ervaringen door hierover feedback te vragen aan leerlingen, collega's en peers en door hierop te reflecteren. De student krijgt handvatten en wordt begeleid bij zijn ontwikkeling en het maken van keuzes. Van de student wordt een kritische, reflectieve en onderzoekende houding verwacht. Hiermee zet hij een vervolgstap richting de ontwikkeling naar een onderzoekende, betekenisgerichte en autonome docent. Uiteindelijk willen we bij FLOT dat je een karaktervolle leraar wordt; een leraar voor het onderwijs van morgen, een wendbare professional.

Pedagogisch didactisch handelen

In leerjaar 1 en 2 heb je een start gemaakt met het ontwikkelen van je pedagogisch en didactisch handelen. In dit studiejaar zet je de volgende stap. Voor het algemeen didactisch handelen zoom je in jaar drie in op gedifferentieerd en adaptief onderwijs. Hoe zorg je ervoor dat je tegemoetkomt aan de verschillende behoeften van de verschillende leerlingen in je groep?

Naast het verder ontwikkelen van je didactische vaardigheden ga je ook je pedagogische vaardigheden uitbreiden. Op groepsniveau leer je hoe je op een professionele manier kunt omgaan met de verschillen die er zijn tussen leerlingen gezien de multiculturele maatschappij waarin wij leven. Hierbij heb je aandacht voor de socialisatie en persoonsvorming van leerlingen. leer je eren om zelf een positief leerklimaat te creëren. Op leerlingniveau leer je het leerproces van individuele leerlingen te begeleiden. Niet alleen rondom de vakinhoud, maar ook met het oog op mentoraat, loopbaanbegeleiding en andere individuele behoeften.

Relatie met Kennisbasis

De subdomeinen uit de generieke kennisbasis voor leraren in het tweedegraadsgebied die aan de orde komen zijn:

- A4 Leer- en motivatieprocessen
- A5 Begeleiden van leerprocessen
- A6 Hanteren van doelen
- A7 Ontwerpen van onderwijs
- B1 School in de pluriforme maatschappij
- B2 Pedagogische functie van de school
- B3 Pedagogisch klimaat in de school
- B4 Leerlingbegeleiding
- B5 Ontwikkelingstheorieën
- C2 Zorgstructuur in de school
- C3 Persoonlijke professionele ontwikkeling
- C4 Onderzoekend vermogen
- C5 Professionele identiteit

Werkwijze en organisatie

Het APV-onderwijs vindt plaats tijdens activerende en gevarieerde lessen (denk aan: interactieve colleges, workshops, literatuurbesprekingen, vormen van samenwerkend leren, momenten voor peerfeedback, etc.). Daarnaast ontwikkelt de student zijn theoretische kennis door zelf literatuur te bestuderen en nieuwe inzichten te vertalen naar de onderwijspraktijk. Aan elke leeruitkomst is een inhoudelijke thema verbonden dat richting geven aan de inhoud van het leerproces van de student. De student heeft daarbinnen de mogelijkheid keuzes te maken die aansluiten bij zijn professionele leerbehoeften en vraagstukken uit de onderwijspraktijk. Hij maakt zijn gekozen richting expliciet door bij elke leeruitkomst een leervraag te formuleren die aansluit bij zijn leerbehoeften. Tijdens de APV-bijeenkomsten wordt de student begeleid bij het opstellen van persoonlijke leervragen en ondersteund om op een onderzoeksmatige en zelfverantwoordelijke manier zijn eigen leerproces aan te gaan.

Literatuur en leermiddelen

Onderstaande literatuur en leermiddelen behoren tot de verplichte literatuurlijst. Deze literatuurlijst kan uitgebreid worden met aanvullende literatuur door de docent.

- Geerts, W. & Van Kralingen, R. (2020). *Handboek voor leraren*. Uitgeverij Coutinho.
- Kelchtermans, G. (2012). De leraar als (on) eigentijdse professional
https://www.onderwijsraad.nl/binaries/onderwijsraad/documenten/rapporten/2013/03/11/studie-de-leraar-als-oneigentijdse-professional/notitie-kelchtermans-ku-leuven-20120250_1029.pdf
- Kirschner, P.A., Claessens, L., & Raaijmakers, S. (2018). Op de schouders van reuzen. Meppel: Ten Brink Uitgevers.
<https://newsroom.didactiefonline.nl/uploads/BOEKEN/20190107%20Op%20de%20schouders%20van%20reuzen%20Definitief%20download.pdf>
- Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. Uitgeverij Pica
- Suma, T., Vanhoyweghen, K., Sluismans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P.A. (2019). *Wijze lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek*. Ten Brink Uitgevers.
https://www.ou.nl/documents/846784/0/Wijze_Lessen_digitale_160919.pdf/53ce9ca8-c213-ebc6-d674-ac24f78596ef
- Van der Wal, J., & De Wilde, J. (2017). *Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding*. Bussum: Coutinho.
- Van der Wateren, D. (2014). *Gert Biesta over het prachtige risico van onderwijs*.
<https://onderzoekonderwijs.net/2014/05/19/gert-biesta-over-het-prachtige-risico-van-onderwijs/>

Toetsing

- De onderwijseenheid 'Professionele ontwikkeling' (PRO) en 'Pedagogisch didactisch handelen' (PDH) wordt in periode 2 afgesloten met een portfolioassessment. De student levert dan het APV-portfolio in waarin hij alle drie de leeruitkomsten aantoont.
- Deadlines voor toetsmomenten staan vermeld in de studiehandleiding. Wanneer de student de deadline mist, vervalt de eerste gelegenheid en kan de student gebruik maken van de tweede gelegenheid.

Aanvullende informatie

- Indien fraude wordt vermoed wordt direct de examencommissie verwittigd, die sancties kan opleggen. Een vorm van fraude die bij schriftelijke toetsing voorkomt is plagiaat.
- APV kent een practicumkarakter. Hierbij staat 'leren van en met elkaar' centraal. Van studenten wordt verwacht dat ze aanwezig zijn en op actieve en professionele wijze participeren. Dit wordt beoordeeld door de docent. Voorwaardelijk daarvoor is dat zij op tijd aanwezig zijn en voorbereid naar de lessen komen. Als een student om bijzondere omstandigheden een bijeenkomst afwezig is dan dient de student deze inhouden zelf in te halen.

AE Verdieping

Algemeen

Naam onderwijseenheid:	AE Verdieping
Engelse vertaling:	
SBU	5 ECTS/ 140 SBU
Studiejaar	Jaar 3

Doelen en inhoud

In deze module worden onderwerpen behandeld uit de vraagstukken van de internationale economische betrekkingen, globalisering, wisselkoersen en internationale organisaties. Speciale aandacht is voor de vele manifestaties van geld en monetaire zaken. Protectionisme en economische integratie worden op hun waarde onderzocht en tegen de achtergrond van de globalisering worden internationale verdelingsvraagstukken besproken. Hierbij besteden we niet alleen aandacht aan de rol van Nederland op het wereldtoneel, maar ook (de verhouding met) de EU en de VS komen aan bod. Zo wordt gewerkt aan een verdere verbreding en verdieping van de eerder behandelde stof uit de module internationale economie 1.

Na afloop van de module kan de student:

- De middelen van protectie benoemen en onderwerpen aan een welvaartsanalyse
- Monetaire theorie en beleid koppelen aan de huidige economische actualiteit
- De factoren benoemen die een rol spelen bij de keuze van een vast of een zwevend wisselkoerssysteem

Relatie tot de kennisbasis

Deze module houdt verband met de volgende domeinen uit de kennisbasis: B.4, C.1, C.2, E.1 en E.2

Werkwijze en organisatie

De module internationale economie 2 wordt gegeven in blok 3. De lessen bestaan gedeeltelijk uit hoorcolleges en gedeeltelijk uit het maken van opgaven.

Literatuur

Boonstra, W. (2018). Geld. Wat is het, wat doet het, waar komt het vandaan? Amsterdam: VU University Press.

Dictaat, PPT en opgaven

Toetsing

Kennistoets

AE Overheid en markten toen en nu

Algemeen

Naam onderwijseenheid

AE overheid en markten toen en nu

Engelse vertaling

SBU

5 ECTS/ 140 SBU

Studiejaar

jaar 3

Doelen en inhoud

In deze module staat het sleuteldebat in de economie centraal over de verhouding tussen het publieke en private domein. Deze vraag valt uiteen in twee onderdelen:

A) Economie toen en nu: een leerlijn over de economische denkgeschiedenis rondom dit sleuteldebat. Dit deel geeft een overzicht van de belangrijkste denkers en twistpunten in de geschiedenis van het economisch denken. Economische thema's en vragen die we ook vandaag nog tegenkomen in de actualiteit of (populaire) cultuur blijken vaak diepe wortels te hebben. We maken kennis met de invloedrijke economen van toen om de wereld van nu beter te begrijpen. De economische argumenten, mensbeelden en maatschappijvisie van toonaangevende economen van Smith tot Marx worden hier verkend en in een actuele context geplaatst.

B) Overheid en markten: een beschrijvend-theoretische leerlijn gericht op de actuele politiek-economische kant van de overheid-markt discussie. In deze leerlijn staan de economische rol van de overheid centraal: stabilisatie, allocatie en verdeling. Zowel de interne als externe limieten van de markt, met de bijbehorende externe als interne effecten, worden daarbij bestudeerd. Maar behalve bij marktfalen staan we ook uitgebreid stil bij overheidsfalen: welke problemen op het gebied van informatie, prikkels en motivatie maken dat het misschien wat al te optimistisch is om de relatie tussen overheid en burger ook in een democratie als een probleemloze principaal-agentrelatie te begrijpen?

Leerdoelen:

- De student kan de kernconcepten, theorieën en mensbeelden van enkele sleutelfiguren van het economisch denken (bijv. antieke economie, christelijke/scholastieke economie, mercantilisme, Adam Smith, David Ricardo, Thomas Malthus, sociaal-contractdenkers, Karl Marx, John Maynard Keynes) beschrijven en met elkaar vergelijken.
- De student kan de kernconcepten, theorieën en mensbeelden van bovengenoemde denkers en theorieën bekritisieren op sterke en zwakke punten, met speciale aandacht voor beeldspraak, argumentenstructuur, verborgen argumenten, interne tegenstrijdigheden.
- De student kan bij moderne vraagstukken, denkers of theorieën op het terrein van overheid en markten de doorwerking van bovengenoemde denkers en theorieën onderzoeken en structureren.
- De student kan de verschillende rollen (allocatie, stabilisatie en verdeling) van de overheid in het economisch verkeer herkennen en analyseren.
- De overheid kan de mogelijkheden en beperkingen van beleid op het terrein van conjunctuur-en structuur, marktfalen, zorg en sociale zekerheid van de overheid beschrijven en verklaren.
- De student kan de voor-en nadelen van privatisering versus marktwerking in verschillende contexten herkennen en tegen elkaar afwegen, daarbij gebruikmakend van inzichten uit de gedragseconomie, institutionele economie en politieke economie.
- De student kan met behulp van bovengenoemde denkers en theorieën een onderbouwing/weerlegging geven van een standpunt in actuele vraagstukken over markt(falen) en overheid(sfalen).

Relatie tot de kennisbasis

2.4 Markt- en overheidsfalen

4.1 Functies van de collectieve sector

4.2 Openbare financiën

4.3 Sociale zekerheid

4.4 Duurzame economie

15.3 Beperkingen bespreken

15.4 Basisprincipes van het economisch denken

15.5 Basale geschiedenis van het economisch denken

Werkwijze en organisatie

Deel A: 'Economie toen en nu'

Hoorcollege gecombineerd met andere werkvormen.

Week	Thema	Indicatie te behandelen economen
1a	Waarom juist nu 'Economie toen en nu'?	Economie als wetenschap
1b	Economie als verdacht subonderdeel van de filosofie.	Plato en Aristoteles
2a	Private ondeugden, publieke zegeningen?	Scholastiek en Mandeville
2b	Eigenbelang en de voorspoed der naties	Mercantilisme en Smith
3a	Economie tussen utopie en afgrond	Malthus en zijn critici
3b	Eigendom belast	Locke, Rousseau en hedendaagse denkers
4a	Modern Times	Marx en critici
4b	Responsiecollege	-

Deel B: 'Overheid en markt'

Tijdens deze cursus gaan we met elkaar ons op intensieve wijze buigen over enkele recente, toonaangevende teksten en documenten op het snijvlak van overheid en markten. Daarbij zal van de student een actieve houding verwacht worden. Zo kan hem worden gevraagd om, al dan niet met een medeleerling, voor de klas een korte presentatie te verzorgen over de die week te bespreken tekst. De lessen zullen het ritme hebben van: introductie op nieuwe theorie-thuis lezen van literatuur-in de les samen bespreken en analyseren van het gelezene, bijvoorbeeld aan de hand van door de student verstrikte studievragen.

Indicatieve weekplanning:

Week	College
5a	Introductie: Markten en overheid / Helder denken
5b	De Grauwe voorwoord H1+H2+Haring H8+H10
6a	De Grauwe H3+4+5
6b	De Grauwe H6+7+8
7a	De Grauwe H9+10+11+12
7b	Overheidsfalen Kalshoven H1+H2
8a	Overheidsfalen Kalshoven H3+ slot
8b	Responsiecollege
9	Schriftelijk tentamen deel A en B integraal

Literatuur

Deel A:

Reader 'De ontdekking van de economie' (T. Simonse)

Deel B:

Grauwe, P. d. (2014). *De limieten van de markt*. Terra-Lannoo. Te bestellen bij de uitgever, zowel papieren versie als e-book.

Haring, B. (2016). *Waarom cola duurder is dan melk. Een filosoof over economische zaken*. Amsterdam: Nijgh en Van Ditmar. Capita selecta beschikbaar op de portal.

Kalshoven, F., & Verbraak, M. (2018). *Wat veroorzaakt overheidsfalen. Naar een rijker beeld van overheidshandelen*. Amsterdam: De Argumentenfabriek. Capita selecta beschikbaar op de portal.

Door de docent geplaatste artikelen, presentaties en studiemateriaal.

Toetsing

Kennistoets

AE Toegepaste macro economie

Algemeen

Naam onderwijseenheid	AE toegepaste macro economie
Engelse vertaling	
SBU	5 ECTS / 140 SBU
Studiejaar	Jaar 3

Doelen en inhoud

In deze module gaat de student dieper in op de onderwerpen die bij het vak AE macro economie 1 zijn geïntroduceerd.

In de lessen spelen de leerlingen het SIER-spel. SIER (Simulatie van Internationale Economische Relaties) is een macro-economisch meerlanden-spel dat gehanteerd kan worden als praktische opdracht of als experiment.

In de lessen gaan de studenten leren toepassen, analyseren en evalueren van de volgende onderwerpen: AS/AD model, NAIRU, de Philipscurve, de kredietcrisis. Al deze onderwerpen komen naar voren in het SIER-spel. De studenten schrijven, in groepen, een verslag. In dit verslag komt naar voren: Een strategie voor het spelen van het spel. (Vooraf bepaald).

De gekozen veranderingen en strategie per speeljaar. (Per ronde, hoe en waarom.)

Een analyse van de gevolgen van de gekozen veranderingen van andere spelers. (Per ronde)

Een koppeling met de economische historie. In welke landen is eenzelfde soort beleid gevoerd en wat waren de gevolgen?

Daarnaast zal een volledige uitleg van de opdracht + het spelen van een proefspel in de lessen geschieden.

- De student kan de totstandkoming van de economische crisis verklaren en de gevolgen hiervan analyseren.
- De student kan de invloed van veranderingen van exogene variabele op de Nederlandse economie verklaren.
- De student kan het verband tussen inflatie en werkloosheid verklaren met behulp van de Philipscurve.
- De evengewichtswerkloosheid verklaren met behulp van het NAIRU principe.
- De student kan het NAIRU principe evalueren.
- De student kan werken met het macro-economisch model: AS/AD
- De student kan een economische simulatie uitvoeren.
- De student kan verbanden leggen tussen de uitkomsten van de economische situatie en de economische geschiedenis.
- De student kan voor de SIER-game economisch beleid creëren
- De student kan het gebruikt beleid in de SIER-game evalueren.

Relatie met de kennisbasis

A.1 Macro-economische relaties.

A.2 Economische groei.

A.3 Korte termijn: conjunctuur en stabilisatiepolitiek.

A.4 Arbeid.

C.1 Financiële data.

C.2 Financiële markten en instituties

D.1 Functies van de collectieve sector.

D.2 Openbare Financiën

Werkwijze en organisatie

In de lessen wordt het spel gespeeld en krijgen de studenten ruimte om een strategie te bepalen en een analyse uit te voeren van de gespeelde jaren.

Literatuur

Wordt in de les uitgereikt.

Toetsing

Dossier bevattende verslagen, analyses en strategieën.

AE Micro economie

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	AE Micro economie
Engelse vertaling	
SBU	5 ECTS/ 140 SBU
Studiejaar	Jaar 3

Doelen en inhoud

De student kan het consumenten- en producentengedrag modelmatig benaderen en daarmee het keuzegedrag van producenten en consumenten analyseren en verklaren.

- De student kan de veranderingen in de bedrijfskolom benoemen en uitsplitsen in parallelisatie, integratie, differentiatie, specialisatie.
- De student kan de begrippen prijselasticiteit, inkomenselasticiteit en kruisprijselasticiteit benoemen en hier berekeningen mee maken.
- De student kan het consumentengedrag verklaren met behulp van isonutslijnen.
- De student kan uitleggen en berekenen welke combinatie van twee goederen gekocht zullen worden bij gegeven isonutslijnen en een gegeven budget.
- De student kan bij een prijsverandering van één goed bij gegeven isonutslijnen en een gegeven budget onderscheid maken in het substitutie-effect en het inkomenseffect en beide effecten ook berekenen.
- De student kan het producentengedrag verklaren met behulp van isoquanten.
- De student kent de wet van de toe- en afnemende grensproduct en kan op basis hiervan het verloop van variabele kosten en marginale kosten verklaren.
- De student kan onderscheid maken tussen degressief variabele kosten, proportionele variabele kosten en progressief variabele kosten.
- De student kan een kostenfunctie opstellen en de marginale kostenfunctie hieruit afleiden.
- De student kent de kenmerken van de verschillende marktvormen.
- Op grond van de kenmerken van de verschillende marktvormen kan de student de totale opbrengstenfunctie, de gemiddelde opbrengstenfunctie en de marginale opbrengstenfunctie afleiden.
- De student kan bij gegeven opbrengsten- en kostenfuncties zowel grafisch als algebraïsch de optimale afzet en bijbehorende prijs afleiden indien de producent streeft naar maximale winst, maximale omzet, break-evenafzet, optimale allocatie of minimale kostprijs.
- De student kan met behulp van speltheorie voorspellen welke uitkomsten tot stand komen bij simultane en sequentiële keuzes in kader van de marktvorm oligopolie
- De student kan grafisch en algebraïsch de individuele en collectieve aanbodfunctie afleiden voor een individuele aanbieder bij de marktvorm volkomen concurrentie.
- De student kan uitleggen wat het voordeel is van prijsdiscriminatie bij de marktvorm monopolie en middels berekeningen de toename van de totale opbrengst bepalen.
- De student kan uitleggen wat marktfalen inhoudt.
- De student kan verklaren welke motieven de overheid heeft om in te grijpen in prijzen.
- De student kan zowel algebraïsch als grafisch de gevolgen van een minimumprijs, een maximumprijs, een heffing per product en een subsidie per product afleiden.
- De student kent het begrip externe effecten en is op de hoogte van de wijze waarop (negatieve) externe effecten geïnternaliseerd kunnen worden.
- De student kan onderscheid aanbrengen tussen individuele, quasi-collectieve en collectieve goederen.
- De student kan een omschrijving geven van het free-riderprobleem bij collectieve goederen.
- De student kan uitleggen hoe het consumentengedrag wordt beïnvloed door gedragseconomische factoren zoals verliesaversie en het endowmenteffect.
- De student kan tijdsinconsistentie in het consumentengedrag uitleggen.

Relatie met kennisbasis

B. Micro-economie:

B1. Consumentengedrag

B2. Producenten- en ondernemersgedrag

O1. Wiskunde en statistiek

- O2. Modelmatig denken
- O3. Beperkingen signaleren
- O4. Basisprincipes van het economisch denken

Werkwijze en organisatie

Hoofdfase 2, leerjaar 3, periode 1

Literatuur

Dietz, F. e.a., Toegepaste micro-economie, Bussum 2015, 2^e druk, Uitgeverij Coutinho
ISBN97890469034841

Thaler, R., Misbehaving, 1^e druk, 2018 ISBN 9789047011620 (Nederlandse versie)

Opgaven Micro-economie (beschikbaar via de portal)

Toetsing

Kennistoets

AE Vakinhoud vakdidactisch bekeken

Algemeen

Naam onderwijseenheid	AE vakinhoud vakdidactisch bekeken
Engelse vertaling	
SBU	5 ECTS/140 SBU
Studiejaar	Jaar 3

Doelen en inhoud

De student verdiept zich in een keuzeonderwerp in het algemeen economisch domein door middel van een vakinhoudelijke reconstructie, vakdidactische analyse en een totaalevaluatie van een populair-wetenschappelijke algemeen economisch boekwerk. Samen met een verdieping in de voor het schoolvak economie relevante vakdidactische ontwerpprincipes, stelt dit de student in staat om zelf een 'Economie –en Maatschappij-college' (EMC) te verzorgen, naar analogie van de Universiteit van Nederlands colleges. Door een verantwoording vooraf en evaluatie achteraf bewijst de student dat hij vakinhoudelijk en vakdidactisch klaar is voor zijn rol als ontwerper en uitvoerder van algemeen economieonderwijs in het tweedegraads gebied.

A: EMC college (individueel)

De student verzorgt een EMC college van 15 minuten, waarin aandacht is voor:

- Vakinhoudelijke verdieping, afgestemd op de doelgroep (=bachelor medestudenten) en gebaseerd op bestudering van vakliteratuur
- Vakdidactische toepassing van ontwerpprincipes op het gebied van:
 - Vakdidactische scenario's
 - Economisch denken
 - Economische taal
- Vakinhoudelijke en vakdidactische verantwoording vóór en evaluatie achteraf van de uitvoering van het eigen EMC

B: Vakinhoudelijke verdieping

- Vakinhoudelijke bespreking + verslaglegging van toegewezen delen Bas Harings WICDIDM (handelingsdeel, groepswork)
- Vakinhoudelijke bespreking + verslaglegging van de bestudeerde vakliteratuur, incl. vakinhoudelijk mondeling met docent.

C: Vakdidactische toepassing

- Vakdidactische recensie o.b.v. kijkwijzer VDO's van minstens twee EMCs van medestudenten

Verantwoording en uitwerking (maar niet uitvoering) van toepassing van 2 x 3 vakdidactische principes op zelf te geven onderwijs in 2^e graadsgebied (groepswork)

Relatie met de kennisbasis

Speciale nadruk op domein O: de economische bril (O.2-O.3-O.4) en P.3: Vakspecifieke economiedidactieken voor het verzorgen van lesonderdelen in het 2e graads werkveld. Afhankelijk van keuzeonderwerpen door student komen ook de AE-onderdelen A t/m E op verdiepende wijze aan bod.

Werkwijze en organisatie

Week	Activiteit college	Lange termijn planning (suggestie)
1	Introductie	Nadenken over geschikt boek EMC
2	Haring 1-6, Vakdidactisch ontwerpprincipe (VDOP) 1-6	Lezen EMC-boek
3	H7-12, VDOP 7-10	Lezen EMC-boek
4	H13-18, VDOP 11-16	Lezen EMC-boek
5	Tussenevaluatie met je docent, H 19-23	Lezen EMC-boek
6	H24-H26	Uitdenken scenario EMC, voorbereiden mondeling
7	Mondelingen over je boek	EMC afronden en oefenen
8	EMC-colleges	Afronden EM2A-dossier
9	Inleveren EMII-A dossier	

- L Haring, B. (2016); Waarom cola duurder is dan melk, Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam
- Simonse (2019); Zestien Vakdidactische Ontwerpprincipes Economie, FLOT, Tilburg literatuur

Toetsing

Beroepsproduct

AE Economie, technologie en maatschappij

Algemeen

Naam onderwijseenheid	AE economie technologie en maatschappij
Engelse vertaling	
SBU	5 ECTS/140 SBU
Studiejaar	Jaar 3

Doelen en inhoud

Tijdens deze cursus staat het 'technisch bekijken' van de economie centraal. Dit vanuit de veronderstelling dat door klassieke, maar ook actuele economische concepten op deze technische wijze te bekijken, als ware zij economische technieken, zowel het niveau als de duurzaamheid van het economisch begrip van deze leerlingen kan worden vergroot. Zeker wanneer men met hen de lagere, op reproductie en training (T1) niveaus van beheersing wil overstijgen, en de hogere (T2/Transfer en I/Inzichtvragen) niveaus wil bereiken.

Vragen als 'wat is een (economische)techniek' en 'waarom is het als economiedocent belangrijk om economische technieken te kunnen (leren) lezen' staan hierbij centraal. Op theoretisch niveau wordt daarbij aangesloten bij de techniekvisie van Tim Harford maar de vertaling naar de concrete lespraktijk voor de docent algemene economie is het uiteindelijke doel. Verschillende economische technieken zullen dan ook geïntroduceerd en geanalyseerd worden tijdens de colleges, zodat de aankomend stapsgewijs uiteindelijk zelf een proeve van bekwaamheid kan geven met een economische techniek naar zijn keuze – binnen de inhoudelijke kaders van de kennisbasis AE.

Eindproduct dan ook is een expertartikel waarin de - door middel van bestudering van relevante economische bronnen- opgedane kennis van het economische concept in kwestie naar vakgenoten wordt vertaald. Zowel bij het artikel als de presentatie staat 'helder en kritisch denken' hoog in het vaandel: studenten moeten proberen veel voorkomende misconcepten, vaag taalgebruik en zwevende begrippen rondom hun economisch thema proberen te vermijden. Ook wordt, de 'belangrijkste les voor economen' van Hazzlit eendachtig, er niet in de valkuil getrapt om slechts alleen naar de zichtbare, korte termijn effecten te kijken van de economische techniek in kwestie.

Verder heeft dit vak een plaats binnen de onderzoekslijn economie. De student moet zich bedienen van onderzoeksvaardigheden als het verzamelen, selecteren en verwerken van relevante vakliteratuur teneinde zijn expertartikel vorm te kunnen geven. Ook de aandacht die, onder andere door het al in periode 2 behandelde document 'Zestien vakdidactische ontwerpprincipes voor het schoolvak economie' aan kritisch en helder denken/ argumenteren wordt besteed, komt van pas bij het zelfstandig kunnen uitvoeren van een (vakdidactisch) onderzoek.

- De student geeft, mede ter voorbereiding van zijn eigen techniek, in verschillende contexten blijk van het zich eigen hebben gemaakt van de door Harford voorgestane 'Economie als techniek'- benadering.
- De student kan de uit literatuuronderzoek opgedane expertise vertalen in een expertartikel.
- De student legt gedurende zeven weken een dossier aan van door hem bestudeerde en op vakinhoudelijke en vakdidactische bruikbaarheid geëvalueerde bronnen (tekst, audio of video), op het snijvlak economie en maatschappij.

Relatie met de kennisbasis

VD1- Nut en noodzaak van het economie onderwijs

VD2 - economisch denken en handelen - denken in modellen

VD4 - economie onderwijzen - ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden, inzetten van actualiteit in de klas en inzetten van diverse leermiddelen

A1 –A9: Domein algemene economie (afhankelijk van gekozen onderwerp).

Werkwijze en organisatie

In dit onderdeel van de het vak 'Economie en maatschappij 2' staat de relatie tussen technologie, economie en maatschappij centraal. Hierbij werkt de student aan drie afzonderlijke, maar wel met elkaar in verband staande opdrachten.

Dit thema bestuderen we allereerst vanuit een auteur die we al op het voorblad van dit document hebben zien staan: Tim Harford. De 'Reader Economische Technieken' is daarbij de leidende literatuur. Daarbij staat de concept-context methode centraal. Harford heeft voor ons economiedocenten namelijk veel nuttige inzichten, perspectieven en theorieën (=concepten) te bieden, die we kunnen gebruiken om in verschillende soorten situaties in heden, verleden en toekomst, dicht bij huis of juist ver weg (=contexten) beter te doorgronden wat de maatschappelijk-economische kanten van technologie zijn. Je gaat deze onder de knie proberen te krijgen door college te krijgen over Harfords zienswijze, enkele van zijn behandelde economische technieken te bestuderen en oefencasussen te maken.

Dit mede ter voorbereiding van het zelf kiezen, bestuderen en publiceren van een economie als techniek-artikel in de stijl van Harford. Daarbij is hoofdstuk 9 van Simonse uit de bundel 'Toekomstgericht onderwijs in de gammavakken' leidend, en ook daarover wordt in de lessen eerst college gegeven en de mogelijkheid tot 'in het klein' te oefenen geboden. De student zal daarvoor eerst via eigen literatuurstudie zich vakinhoudelijk moeten verdiepen, en blijkt geven van de vakdidactische principes van het bekijken van economie als een maatschappelijke techniek.

Het derde onderdeel waar de student, relatief losstaand van de vorige twee onderdelen en over de gehele periode heen aan gaat werken, is het werken aan zijn eigen *algemene* vakinhoudelijke en vakdidactische als het gaat over economie en maatschappij. De student legt gedurende zeven weken een dossier aan van door hem bestudeerde en op vakinhoudelijke en vakdidactische bruikbaarheid geëvalueerde bronnen, die zowel de vorm van tekst, audio of video kunnen aannemen.

Weekplanning:

1	Introductie op het vak + uiteenzetten techniekbenadering bundel+ werkafspraken maken
2	Individuele terugkoppeling EM2A + werkplan EM2B
3	College over techniek-benadering Harford (deel a)
4	College over techniek-benadering Harford (deel b)
5	Mogelijkheid tot individuele voortgangsgesprekken EM2B
6	Mogelijkheid tot individuele voortgangsgesprekken EM2B
7	Presentaties* van individueel gekozen economische techniek
8	Presentaties* van individueel gekozen economische techniek
9	Zondag: inleveren complete dossier EM2B. Herkansingsmogelijkheid week 10 van periode 4.

* Je artikel (onderdeel B) hoeft nog niet af te zijn om toch te presenteren: de student presenteert zijn huidige stand van zaken van het onderzoek. Je hoeft maar bij van deze twee bijeenkomsten aanwezig te zijn.

Literatuur

- Reader Economische Technieken
- Syllabus Economische kijk, luister - en leesdossier
- Diapresentaties 'Harford_Technologie_maatschappij' en 'Economie technisch bekeken'
- Harford, T. (2017). Fifty things that made the modern economy. London: Little Brown. In boekvorm, of via de afzonderlijke artikelen/podcasts op de BBC-website: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p04b1g3c>
- Tine Béneker (red.) (2017) Toekomstgericht onderwijs in de gammavakken.

Als pdf beschikbaar op http://www.expertisecentrum-mmv.nl/cms_data/Beneker_2018_Toekomstgericht_onderwijs.pdf

Toetsing

Beroepsproduct

Landelijke kennisbasistoets

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Toets kennisbasis
SBU(Studiebelastinguren)/ EC's	28 / 1
Studiejaar + periode	n.v.t.
Ingangseisen	65% norm
Toetsing	digitale toets

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Deze toets vormt de afsluiting van de hoofdfase. Het is een landelijke toets die op alle lerarenopleidingen economie wordt afgenomen en waarvoor een voldoende behaald dient te worden om de studie succesvol af te sluiten. De toets wordt tweemaal per studiejaar afgenomen. Een student die voldoende studiepunten heeft behaald, beslist zelf op welk moment de toets wordt gemaakt.

Doelen en inhoud

- 13 vragen AE generiek
- 13 vragen financiële administratie generiek
- 13 vragen BE generiek
- 17 vragen marketing, recht, wiskunde en statistiek generiek
- 14 vragen AE specifiek
- 14 vragen financiële administratie en BE specifiek

Werkwijze en organisatie

De organisatie van de landelijke kennisbasistoets is in handen van 10voordeleraar. Voor meer informatie: www.10voordeleraar.nl.

De opleiding geeft aan je door op welk moment de inschrijving open staat voor de LKT. Als je aan de norm voldoet, kun je deelnemen aan de toets. N.B.: deze toets is verplicht voor een ieder die de bachelor opleiding wenst af te ronden.

Literatuur en leermiddelen

n.v.t

Toetsing

Inschrijven voor de toets is verplicht

Hoofdfase

Verdiepingsmodule – Onderwijs ontmoet samenleving

Generieke verdieping

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Module Onderwijs Ontmoet Samenleving
Code onderwijseenheid	Generieke verdieping
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420 SBU/ 15 ECTS
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 4
Ingangseisen	- Er wordt gewerkt met een logboek waarin de student de gevraagde studiebelastinguren aannemelijk maakt.
Aanwezigheidsplicht	

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De generieke verdiepingsmodule Onderwijs Ontmoet Samenleving (MOOS) is een keuzemodule voor studenten in het derde leerjaar. De module is generiek en past bij onderwijspedagogiek.

Uitgangspunten:

In deze module werken studenten aan de voor hen betekenisvolle vragen waarbij de context onderwijs en samenleving in de volle breedte benut wordt.

De studenten werken toe naar een versteviging van hun zelfbewuste docenthouding en zijn in staat als beginnend beroepsbeoefenaar te functioneren in de samenleving en hun handelen kritisch te beschouwen en te verbeteren.

De vijf pijlers van FLOT die cruciale factoren zijn voor goed leraarschap worden vertaald in deze module.

Tijdens de module verbindt de student de drie invalshoeken van de triade: persoon, praktijk en theorie met elkaar om te komen tot een reflectieve onderzoekende houding.

Het programma van de module staat ten dienste van deze uitgangspunten.

Doelen en inhoud

Doelen

De student verdiept en verbreedt zijn pedagogisch didactisch handelingsrepertoire met de focus op concepten diversiteit, eigen-wijsheid, creativiteit, inclusie en ecologie.

De student ontwikkelt zich binnen de concepten in één of meer van de volgende thema's: Zorg, Krachtige leeromgeving, Gedrag Verstaan.

De student gaat de uitdaging aan om zijn grens op te zoeken, en zich te verdiepen in de theorie om daarmee zijn zelfbewuste docenthouding te verstevigen.

De ontwikkeling van de student is zichtbaar in zijn handelen en zijn reflecties daarop.

De student is zich bewust van de school als onderdeel van de samenleving en van zijn rol in de voorbereiding van de leerlingen op een toekomstige plek in de samenleving.

De student is zich bewust van de invloed van de omgeving van de school en kan op diverse manieren samenwerken met de samenleving om de school heen.

Inhoud

Voorbeelden bij verschillende thema's:

Zorg: Weet je de weg binnen de zorg in het kader van passend onderwijs? Interne zorg; Waar het gaat over de zorgleerling, ouderbetrokkenheid, mentoraat, interdisciplinair samenwerken, ZAT. De aansluiting en samenwerking met externe zorg, sociale kaart, (justitiële) jeugdzorg, signalering en handelen bij vermoedens van kindermishandeling.

Gedrag Verstaan: De toenemende verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen vragen van de docent een uitbreiding van zijn handelingsvaardigheden. Hoe kunnen onderwijs en samenleving samen de jongeren krachtig begeleiden?

Gedrag Verstaan : Wat zijn de onderwijsbehoeften van leerlingen met ADHD, Autisme, ADD, ODD, dyslectie, dyscalculie, NLD, ...? Hoe vind deze leerling zijn weg in de maatschappij? Wat zijn visies op inclusie, wat is mijn visie en wat vraagt het van mij deze vorm te geven in de dagelijkse praktijk?

Krachtige leeromgeving:

Een kritische beschouwing van de inrichting van de eigen onderwijscontext ten aanzien van de ontwikkeling van de '21e-eeuwse vaardigheden'. Hoe ontwikkel je deze vaardigheden bij leerlingen, hoe ga je in op de diversiteit daarbinnen en wat zijn mijn eigen leraar vaardigheden daarin?

Gedrag Verstaan: Wat is het geheim van een goede leraar? (interviews en schoolbezoeken) Wat kom ik als leraar tegen in bijvoorbeeld een grote stadsschool? (onderzoek en schoolbezoek)

Relatie met Kennisbasis

In de pedagogische didactische verdiepingsmodule neemt de student deel aan themabijeenkomsten en verschillende workshops die door experts uit het instituut en het werkveld verzorgd worden, hij gaat aan de slag met vraagstukken uit de praktijk en opdrachten rondom actuele thema's, voert opdrachten uit in een praktijk, presenteert, neemt deel aan intervisiebijeenkomsten, inspiratie-bijeenkomsten, peercoaching, critical friend groepen.

De doelen en inhoud van de module zijn gerelateerd aan:

- Het didactisch concept FLOT: de Pijlers en de Plus
- De bekwaamheidseisen
- De Generieke Kennisbasis (GKB)

Werkwijze en organisatie

In de module 'Onderwijs ontmoet samenleving' gaat de student in groepjes projectmatig aan de slag op het raakvlak van onderwijs en samenleving.

De module bestaat uit centrale inspiratiebijeenkomsten en workshop en intervisiebijeenkomsten.

Tijdens de inspiratiebijeenkomsten en workshops maakt de student kennis met de thema's van de module : Zorg, Krachtige leeromgeving en Gedrag verstaan. Binnen deze thema's worden de concepten diversiteit, eigen-wijsheid, creativiteit, inclusie en ecologie uitgewerkt.

De student start met een project dat gekoppeld is aan één of meerdere thema's binnen de context onderwijs ontmoet samenleving. De ontmoeting van het onderwijs met de samenleving moet daadwerkelijk plaatsvinden.

De student werkt in themagroepen aan het project. In het project verbindt de student praktijk, theorie en persoon (triade). De student neemt initiatieven in het maken van contact en samenwerken met de praktijk. De praktijk is hier meer dan de school (MBO, VO en ook PO). Denk ook aan Jeugdhulpverlening, culturele instellingen, NGO's, bejaardenhuizen, gemeente.

De student zorgt voor een theoretische onderbouwing van zijn project.

De student houdt een logboek bij.

Literatuur en leermiddelen

Zie modulewijzer

Toetsing

De hele module wordt afgesloten als alle onderdelen minimaal voldoende zijn.

Alle onderdelen tellen even zwaar mee bij de beoordeling. Mocht de student een van de onderdelen met een onvoldoende afsluiten, dan is het mogelijk om dat onderdeel te herkansen.

Voor onderdelen en de rubric → zie modulewijzer

Aanvullende informatie

Contactpersoon is Annet Meinen.

NB. In periode 4 van schooljaar 2022- 2023 wordt deze module uitgevoerd. De module wordt geëvalueerd. De opbrengsten van de evaluatie worden gebruikt om de module waar nodig aan te passen. De uiteindelijke versie van de module kan in 2022-2023 dus afwijken van bovenstaande informatie.

Verdiepingsmodule - Intercultureel leren

Algemeen

Naam module	Module Intercultureel Leren
Engelse vertaling	Module Intercultural Learning
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420 sbu/ 15 ECT
Studiejaar + periode	Jaar 3, periode 4

Inhoud en leerdoelen

Binnen verdiepingsmodule Intercultureel Leren heb je een keuze uit 3 onderdelen.

Onderdeel A: Een internationalisation@home programma binnen de TRION scholen in Eindhoven, Bladel en Helmond (ISE, Stedelijk college, Jan van Brabant en Pius)

Onderdeel B: Internationalisation Abroad: een buitenland verblijf.

Onderdeel C: Preparing for Culturally Responsive Teaching. Dit programma is tijds- en plaatsonafhankelijk.

De drie onderdelen zijn allen gericht op het ontwikkelen van je interculturele en internationale competenties en hebben alle drie een eigen karakter en aanpak. Zo kun jij kiezen welke manier van interculturele en internationale competenties op doen, het beste bij jou past.

In overleg met de International Officer van je eigen opleiding kun je toestemming vragen om een combinatie van onderdelen te maken. Zo kan een deeltijd student bijvoorbeeld een korter buitenland verblijf (onderdeel B) of een 2-weken op een van de schooltypes uit onderdeel A combineren met onderdeel C.

Een eerste stap is het doornemen van deze modulewijzer. Je vindt hier een uitgebreide omschrijving van alle drie de onderdelen terug. Voor aanvullende informatie over inhoud en verwijzen we je naar de [portal site](#).

Heb je een keuze gemaakt?

Schrijf je dan in voor de verdiepingsmodule Intercultureel Leren via de portal site.

Heb je gekozen voor onderdeel A? Dan neemt de coördinator van de module internationalisation@home t.z.t. contact met je op om je inschrijving te bevestigen. Voor onderdeel A zijn er een beperkt aantal plekken beschikbaar. Bij veel aanmeldingen kan er selectie plaatsvinden.

Heb je gekozen voor onderdeel B of C of wil je een combinatie van B en C aanvragen? Neem dan zelf contact op met de International Officer van jouw opleiding. De [IO's](#) vind je hier terug. Je legt aan de IO een Personal Development Plan voor waarin je aangeeft hoe je invulling wilt geven het onderdeel (of de onderdelen) waar jij voor hebt gekozen. Na goedkeuring van je Personal Development Plan kun je aan de slag.

Wil je een combinatie van onderdelen maken met onderdeel A ook contact op met de International Officer en met de coördinator van Internationalisation@home. Voor onderdeel A zijn er een beperkt aantal plekken beschikbaar. Bij veel aanmeldingen kan er selectie plaatsvinden. Als je toestemming hebt lever dan je Personal development plan in bij de International Officer.

Onderdeel A: Internationalisation@home (voltijd)

Intercultureel leren in (Inter)nationale contexten binnen Trion Opleidingsschool

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Internationalisation@Home - Intercultureel leren in (Inter)nationale contexten binnen Trion Opleidingsscholen
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420 SBU/ 15 EC
Studiejaar + periode	Jaar 3 periode 4

Inhoud en leerdoel

Hoe ga je om met een toenemende mate van (inter)culturele diversiteit in je klassen? Hoe gaat een school om met een (groot) aantal leerlingen of zelfs een bijna volledige leerling populatie die een andere taal dan Nederlands als hun moedertaal spreekt? Welke rol speelt kansen(on)gelijkheid in de schoolloopbaan van deze diverse groepen leerlingen?

Intercultureel onderwijs krijgt een steeds prominentere plaats in het Nederlandse onderwijs: denk aan scholen voor tweetalig onderwijs (TTO), Internationale scholen (IS) of scholen voor de eerste opvang van anderstaligen (EOA).

Tijdens deze module maak je kennis met een drietal internationale onderwijscontexten binnen de Opleidingsschool Trion. Je werkt samen als groep en krijgt de kans je te verdiepen in de visie van deze scholen op culturele diversiteit en het bijbehorende gedifferentieerde taalonderwijs, waarin de termen CLIL, doeltaal-voertaal en NT2 aan de orde van de dag zijn. Naast aandacht voor taalonderwijs gaan we in op de theorie en praktijk van cultureel sensitief doceren, en bespreken en analyseren we de rol van kansenongelijkheid in intercultureel onderwijs.

De module begint met een week op Fontys, waarin je verschillende theoretische inzichten over kansenongelijkheid, culturele sensitiviteit en taalonderwijs opdoet. Daarna ga je in blokken van twee weken naar drie verschillende scholen. In iedere internationale schoolcontext wordt een blok van twee weken aangeboden met een afwisselende interactieve workshops college door zowel inhoudelijke expert als praktijk experts. Je werkt daarnaast individueel en in groepsverband aan verschillende praktische opdrachten waarin je in zowel een observerende als uitvoerende rol actief bent en midden in de praktijk staat.

LUK's

1. De studenten (h)erkennen in diverse vormen van onderwijs de rol die taal speelt bij het leren van leerlingen en het begeleiden van leerprocessen door docenten. Zij kunnen beschrijven en onderbouwen hoe onderwijs dat zij ontwerpen recht doet aan de linguïstische diversiteit van leerlingen.
2. De studenten herkennen en analyseren in diverse vormen van onderwijs de culturele - en sociaaleconomische verschillen en de invloed hiervan op de pedagogisch en didactische aanpak en schoolcultuur. De studenten reflecteren zowel over de invloed van hun eigen identiteitsbeleving op hun docentschap als over de mate waarin zij effectief cultureel responsief handelen.

Werkvormen en leeractiviteiten

Tijdens deze module ben je vijf dagen per week aanwezig op locatie. Binnen iedere locatie van opleidingsschool Trion wordt een blok van twee weken aangeboden met een tal van zowel inspirerende interactieve inhoudelijke workshops waarin je zowel observerend, uitvoerend en reflecterend aan de slag gaat. Tijdens deze module geldt een aanwezigheidsplicht van 100%, omdat je dagelijks op de verschillende locaties verwacht wordt.

Toetsing

Tijdens de module werk je aan een aantal opdrachten die je via een online platform inlevert. Je eindcijfer is het gemiddelde van de opdrachten.

Aanvullende informatie

Taal en professionele houding gedurende de module

Gezien het internationale karakter van deze module gebruik je, afhankelijk van de onderwijscontext, zowel Nederlands als Engels als voer- en doeltaal. Tevens maak je in je verslaglegging gebruik van naslagmateriaal in deze beide talen.

Alle producten die je in het Engels produceert worden nagekeken op inhoud en niet op taal: het niveau van je Engels wordt dan ook enkel formatief van feedback voorzien en je wordt hier niet op afgerekend. Omdat je als deelnemer aan deze module als gast, maar ook zeker als toekomstig collega gezien en behandeld wordt, wordt een professionele en proactieve houding van jou als collega in opleiding als vanzelfsprekend gezien.

Moduleverantwoordelijken:

Rintjema, L. (FLOT) en Heunks, S. (Trion Opleidingsschool)

Onderdeel B: Internationalisering Buitenland

Algemeen

Naam Onderdeel	Buitenland verblijf
Engelse vertaling	Internationalisation Abroad
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	Standaard 15 ECT. Bij goedkeuring van combinatie tussen onderdeel B en C door International Officer geldt dat elke week buitenland verblijf telt voor 2 ECT.
Studiejaar + periode	Jaar 3, periode 4

Inhoud en leerdoelen

Voor de module Internationalisation Abroad regel je zelf een verblijf in het buitenland in overleg met de International Officer van je opleiding. Als je voor dit onderdeel de volledige 15 ECT wil inzetten, dan dien je minimaal 8 weken in het buitenland te verblijven. Je toont zelf aan in je aanvraag en in je 'personal development plan' hoe de activiteiten die je uitvoert tijdens je buitenlandverblijf bijdragen aan de ontwikkeling van jouw internationale en interculturele competenties (ICOMS). Een korte omschrijving van deze competenties kun je op de [portalsite](#) terug vinden. Daarnaast draagt je verblijf bij aan je bekwaamheidseisen leraar vo/bve en/of de kennisbasis van jouw vakgebied.

Het doel van het buitenlandverblijf is om je bewust te worden van een andere cultuur en van je eigen cultuur in relatie tot deze andere cultuur. Tijdens je verblijf werk je voortdurend aan je eigen interculturele & internationale competenties (ICOMS) en communicatieve vaardigheden door om te gaan met deze verschillen. Je bent tijdens, en na afloop, van je verblijf in staat om te reflecteren op je ervaringen en je kunt de kennis die je hebt opgedaan vertalen naar het leraarschap.

Voor meer informatie omtrent de mogelijke invulling van de verdiepingsmodule internationalisering en de aanmeld procedure kun je kijken op de [portal site](#).

N.B. Wil je i.v.m. studie of stage een semester naar het buitenland neem dan contact op met je International Officer om de mogelijkheden en de eventueel op te lopen studievertraging te bespreken. Er zijn strenge [deadlines](#) voor een Semester Abroad bij een partner universiteit. Hou hier rekening mee met je voorbereiding.

Werkvormen en leeractiviteiten

De werkvormen en leeractiviteiten stel je zelf vast in overleg met je International Officer in je 'personal development plan'. Hierbij kies je uit activiteiten die beschikbaar zijn gesteld op de portal site internationalisering onder het kopje "[Intercultural Guided Reflection](#)".

Toetsing

Tijdens je buitenlandverblijf houd je wekelijks een log bij dat wordt beoordeeld door je International Officer (formatief). Aan de hand van je 'personal development plan' stel je in overleg met je International Officer een portfolio samen met bewijs van de voortgang die je hebt gemaakt m.b.t. de doelen die je hebt gesteld in je 'personal development plan'. Je maakt hiervoor gebruik van activiteiten

die beschikbaar zijn gesteld op de portal site internationalisering onder het kopje "Intercultural Guided Reflection". Voor je portfolio schrijf je ook een kritische reflectie op je verblijf. Daarnaast neem je bij terugkomst deel aan een 'international fair' om de ervaring die je hebt opgedaan te delen met andere studenten. Alle documenten die je inlevert dienen in het Engels te worden geschreven indien de voertaal tijdens je buitenlandverblijf Engels is. Het Engels hoeft niet foutloos te zijn, maar wel van voldoende niveau dat de taal geen belemmering vormt voor het overbrengen van je boodschap.

De beoordelingsrubric vind je terug op de [portal](#).

Onderdeel C: Preparing for Culturally Responsive Teaching

Algemeen

Naam module	Preparing for Culturally Responsive Teaching
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	1 - 15 ECT (maatwerk programma)
Studiejaar + periode	3, periode 4 (Start datum kan aangepast worden in overleg met International Officer en SLB)

Inhoud en leerdoelen

Deze module biedt bouwstenen aan die je helpen in je ontwikkeling richting een cultureel responsieve docent. Voor cultureel responsieve docenten zijn de culturele eigenschappen, ervaringen en perspectieven van etnisch diverse leerlingen leidend voor het vormgeven aan effectief onderwijs voor alle leerlingen.

Cultureel responsief lesgeven is gebaseerd op de aanname dat wanneer kennis en vaardigheden gelinkt worden aan de belevingswereld en het referentie kader van de leerlingen, dat leren dan meer betekenis krijgt, aantrekkelijker wordt voor leerlingen en tot meer diepgaand en gemakkelijker leren leidt.

Cultureel responsief lesgeven vraagt om kennis over culturele diversiteit en de verwerving van gedetailleerde en feitelijke informatie over culturele bijzonderheden van specifieke etnische groepen.

Vervolgens is het van belang dat docenten leren om deze nieuw opgedane kennis om te zetten in onderwijs en instructie. Deze module dient ervoor om je inzicht te geven in cultuur en culturele diversiteit binnen jouw onderwijs context en om vervolgens een (meer) cultureel relevante pedagogie te ontwikkelen.

De module bestaat uit verschillende bouwstenen die te combineren zijn naar wens. Als leidraad voor deze module en bijbehorende activiteiten maken we gebruik van het "Framework of Teacher Competence for Diversity" (European Council 2010).

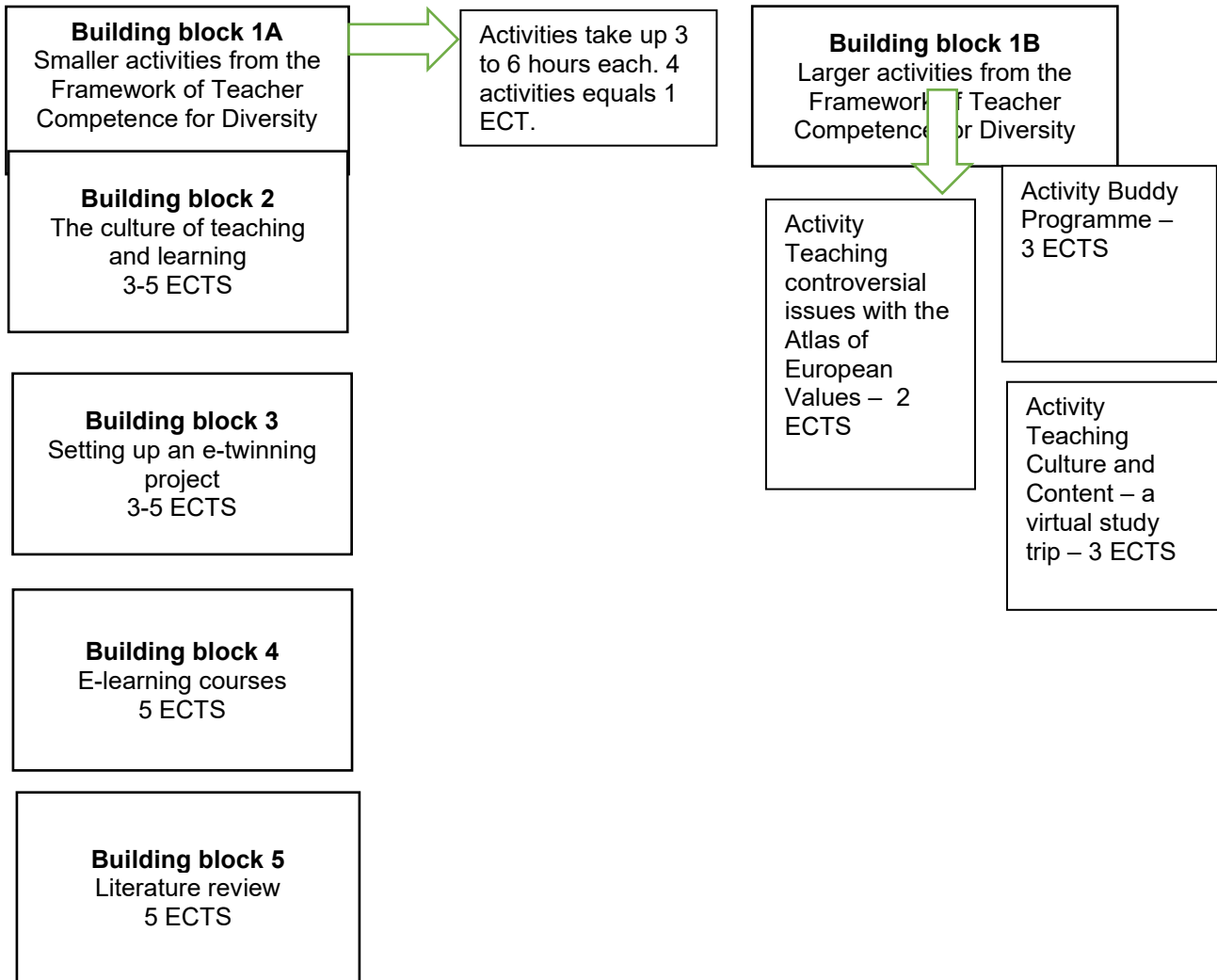
Table 1: Framework of teacher competences for diversity

Knowledge and understanding	Communication and relationships	Management and teaching
Competence 1 Knowledge and understanding of the political, legal and structural context of socio-cultural diversity	Competence 7 Initiating and sustaining positive communication with pupils, parents and colleagues from different socio-cultural backgrounds	Competence 13 Addressing socio-cultural diversity in curriculum and institutional development
Competence 2 Knowledge about international frameworks and understanding of the key principles that relate to socio-cultural diversity education	Competence 8 Recognising and responding to the communicative and cultural aspects of languages used in school	Competence 14 Establishing a participatory, inclusive and safe learning environment
Competence 3 Knowledge about different dimensions of diversity eg ethnicity, gender, special needs and understanding their implications in school settings	Competence 9 Creating open-mindedness and respect in the school community	Competence 15 Selecting and modifying teaching methods for the learning needs of pupils
Competence 4 Knowledge of the range of teaching approaches, methods and materials for responding to diversity	Competence 10 Motivating and stimulating all pupils to learn individually and in co-operation with others	Competence 16 Critically evaluating diversity within teaching materials, eg textbooks, videos, media
Competence 5 Skills of inquiry into different socio-cultural issues	Competence 11 Involving all parents in school activities and collective decision-making	Competence 17 Using a variety of approaches to culturally sensitive teaching and assessment
Competence 6 Reflection on one's own identity and engagement with diversity	Competence 12 Dealing with conflicts and violence to prevent marginalization and school failure	Competence 18 Systematic reflection on and evaluation of own practice and its impact on students

Werkvormen en leeractiviteiten

Een belangrijk karaktereigenschap van deze module is zijn flexibiliteit. Door middel van bouwstenen stel je je eigen programma samen, naar gelang het aantal ECTS dat je dient te behalen. Alle activiteiten die deel uit maken van de verschillende bouwstenen zijn gelinkt aan competenties uit het “Framework of Teacher Competence for Diversity”. Voor activiteiten verwijzen we je naar de [portal site](#). De reader op de portal site bevat een handig overzicht van alle activiteiten en bijbehorende doelen en aantal ECTS.). Je programma stel je vervolgens samen in je Personal Development Plan. In dit plan geef je aan van welke bouwstenen je gebruik wilt maken en kies je eventueel uit activiteiten binnen een bouwsteen. Je verantwoord in het Personal Development Plan je keuze en legt deze voor aan de International Officer van je opleiding ter goedkeuring. Bij goedkeuring begin je aan het samenstellen van een portfolio waarin je bewijzen verzameld die aantonen dat je de voorgestelde activiteiten hebt ondernomen.

BUILDING BLOCKS

Toetsing

Gebaseerd op je Personal Development Plan stel je een portfolio samen met bewijzen die aantonen dat je de activiteiten hebt uitgevoerd. Je dient je portfolio voor assessment in bij de International Officer van jouw vakgroep. Elke bouwsteen heeft een eigen checklist of rubric die gebruikt wordt in de formele assessment van die bouwsteen. Je dient elke bouwsteen met een voldoende af te ronden om de module "Preparing for Culturally Responsive Teaching" voldoende af te kunnen ronden. Wanneer je alle, door jou geselecteerde bouwstenen, succesvol hebt afgerond, worden de cijfers gemiddeld en ontvang je een eindcijfer voor de module "Preparing for Culturally Responsive Teaching".

Bouwstenen die met een onvoldoende worden beoordeeld door je International Officer, worden voorzien van feedback en feedforward en kunnen nog éénmaal ingeleverd worden. De deadline voor deze herkansing wordt gezet door de International Officer van je opleiding. Let op: Deelcijfers voor voldoende afgeronde bouwblokken vervallen na een jaar.

Verdiepingsmodule - Vakdidactiek Bèta+

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Verdiepingsmodule vakdidactiek Bèta +
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	15EC 420SBU
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 4
Aanwezigheidsplicht	Er is aanwezigheidsplicht voor sommige onderdelen.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De verdiepingsmodule vakdidactiek Beta+ is één van de verdiepingsmodules die in periode 4 van jaar 3 worden aangeboden en vormt een voorbereiding op de afstudeerfase.

Inleiding

De verdiepingsmodule Bèta+ staat in het thema van TEC for society. De afkorting TEC staat voor Technologie, Entrepreneurship en Creativity. Dit zijn Fontys brede thema's waarmee de hogeschool zich wil onderscheiden. De thema's binnen TEC zijn uitgesproken, onderscheidend en maatschappelijk relevant. Ze passen bij onze regio, die zich ten opzichte van de rest van Nederland onderscheidt op technologisch en creatief vlak. De regio's Midden- en Oost-Brabant (Brainport) groeien door het ondernemerschap dat de technologie en creativiteit omzet in toegevoegde waarde voor de maatschappij. Deze regio's liggen in het hart van het werkgebied van Fontys Hogescholen en daardoor extra relevant voor de studenten van Fontys.

FLOT leidt leerlingen op voor deze regio's met als doel middels het onderwijs aan onze leerlingen hen voor te bereiden op hun toekomst. Dat doen we door de leerlingen hun talenten in ondernemerschap, creativiteit en technologie te laten ontwikkelen. Om dat goed te kunnen als leraren is het belangrijk dat ook wij onze blik verbreden op technologie, onze creativiteit verbinden met het docentschap en onze ondernemerscompetenties onderzoeken en verder ontwikkelen.

Als lerarenopleiding zien wij veel mogelijkheden binnen vakoverstijgend onderwijs om de TEC-thema's aan het onderwijs te verbinden. Daarom bieden we deze module vakoverstijgend aan en hopen dat het tot nieuwe verbindingen brengt tussen opleidingen en later in jouw werkende leven. Want ondernemerschap ontstaat bij het leggen van creatieve verbindingen tussen bestaande structuren. We hopen dat jullie elkaar gaan vinden en actief gaan samenwerken en hierbij alle technologische middelen voor inzet die je inspiratie en motivatie bieden!

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

Binnen deze verdiepingsmodule wordt er gewerkt aan drie leeruitkomsten (LUKs). Er is een leeruitkomst geschreven voor ieder TEC-thema. De verleiding bestaat misschien om deze leeruitkomsten als afzonderlijke onderdelen te behandelen, het is echter de uitdaging om deze leeruitkomsten zoveel mogelijk met elkaar te verbinden in de uitwerking van je eindproduct

Technology: De student is in staat toegevoegde waarde te creëren met behulp van technologie in zijn onderwijs. De student kan de toegevoegde waarde van technologie in zijn onderwijs onderbouwen en verantwoorden. De student kan zijn proces van vernieuwing delen en is zich bewust hoe hij collega's hierbij kan betrekken, waarbij hij een voorbeeldrol kan pakken en hierop kan reflecteren.

Entrepreneurship: De student is in staat om toegevoegde waarde te creëren door de verbinding te leggen tussen verschillende partijen zoals bijvoorbeeld school, bedrijf of instelling. De student kan deze waarde duiden voor de samenwerkende partijen en is nieuwsgierig naar mogelijkheden voor ondernemerschap in de zelfgekozen onderwijscontext. Daarbij reflecteert de student op zijn ondernemerscompetenties met een passend reflectiekader.

Creativity: De student toont aan en verantwoordt zowel op het gebied van technologie als op het gebied van ondernemerschap dat de creaties hoog scoren op originaliteit en op geschiktheid binnen de gegeven situatie. De student geeft hierbij inzicht in het ontwerpproces waarin fases van divergent en convergent

denken en andere creatieve denktechnieken gebruikt worden. De student reflecteert op zijn vaardigheden wat betreft creativiteit, hierheen geeft hij aan wat hij beheerst en waar ontwikkelruimte zit.

Relatie met afstudeerfase

De verdiepingsmodule is erop gericht om studenten voor te bereiden op de afstudeerfase. De openheid en vrijheid om via een dossier leeruitkomsten aan te tonen, zonder te specifieke opdracht, waarbij ze zelf initiatief moeten nemen en gerichte feedback ophalen, zijn eigenschappen die ze bij het afstuderen kunnen inzetten. Ook de inhoud van het dossier zou een basis kunnen zijn om VDO volgend jaar vorm te geven.

Werkwijze en organisatie

De studenten creëren zelfstandig een relevante leeromgeving bij bedrijven/instellingen en scholen, waarbij ze leerervaringen opdoen die ze kunnen gebruiken om de leeruitkomsten aan te tonen. De docenten bieden begeleiding om de leeropbrengsten te richten en te duiden. Zo wordt er kennis overgedragen, feedback gegeven, wordt er aan procesbegeleiding gedaan en waar nodig gedurende de weken onderwijsaanbod georganiseerd. Dit is ook afhankelijk van de vragen die uit de groep studenten komen.

Literatuur en leermiddelen

De omschrijving van de literatuur en leermiddelen zullen in de bijeenkomsten worden verspreid. Er is geen verplichte literatuur.

Toetsing

Je levert een dossier in waarin je de drie leeruitkomsten aantoont. De precieze inhoud van dit dossier is vrij, de leeruitkomsten zijn hiervoor leidend. Er is een rubric beschikbaar, aan de hand daarvan zal je worden beoordeeld. Eerst wordt bepaald of de leeruitkomsten zijn aangetoond.

Als de leeruitkomsten zijn aangetoond, wordt aan de hand van de rubric het eindcijfer bepaald.

Als de leeruitkomsten niet zijn aangetoond, krijg je feedback en kun je het dossier nog een keer als herkansing inleveren.

Verdiepingsmodule - Vakdidactiek Gamma

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactiek Gamma
Engelse vertaling	
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420/15
Studiejaar + periode	jaar 3, periode 4

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Deze module is één van de keuzeonderdelen aan het eind van de hoofdfase, toegankelijk voor voltijd studenten aardrijkskunde, geschiedenis, maatschappijleer, levensbeschouwing en (Algemene en Bedrijfs) economie. De module is een verrijking vanuit de eigen vakdidactiek en vakinhoud én vanuit de samenwerking met de andere gammavakken. Ze borduurt dan ook voort op zowel de vakspecifieke vakdidactische leerlijn als op de module 'mens-en-maatschappij'. Aangezien het vakdidactisch ontwerpen van onderwijs een rol speelt, vormt deze module de schakel tussen de vakdidactische programma's in de hoofdfase en het vakdidactisch ontwerpen in de afstudeerfase. Daarnaast wordt dieper ingegaan op relevante gamma-thema's, zodat ook de vakkennis verdiept raakt. Ten slotte wordt de student toegerust om in zijn toekomstige werkomgeving vakoverstijgend gamma-onderwijs mede vorm te geven, bijvoorbeeld vanuit het perspectief van toekomstgericht onderwijs.

Inhoud en doelen

Inhoud:

Alle gamma-schoolvakken spelen een rol in de voorbereiding van jonge mensen op hun persoonlijke toekomst en op hun rol als burger in de toekomstige samenleving. Zelfs als jouw schoolvak in principe het verleden bestudeert. Maar wat betekent dat nu precies? Hoe de toekomst eruit zal zien weten we niet. Maar we hebben allemaal wel beelden over de toekomst en overal wordt gewerkt 'aan de toekomst'. Welk gereedschap kunnen deze schoolvakken jonge mensen bieden om beter voorbereid te zijn op die toekomst en er over te kunnen nadenken? De wereld is complex: kan het combineren van verschillende perspectieven uit schoolvakken de leerling helpen om op een doordachte manier over de toekomst na te denken? Deze vragen staan centraal in de vakdidactische verdiepingsmodule voor de gammavakken.

Alle gamma-schoolvakken bestuderen deze thema's met een eigen begrippenapparaat en benaderingswijze (vocabulaire en grammatica). Niet alleen in de vakwetenschappen zelf, maar ook in het onderwijs in het tweedegraads veld wint een interdisciplinaire denkwijze aan belang. Economie en maatschappijleer doen een poging actuele en/of toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen te beschrijven, verklaren en te duiden. Hierover moet je ook als kritisch burger een oordeel moet kunnen vellen, én dit moet kunnen leren aan zijn leerlingen. Hierbij is het beheersen van denkvaardigheden en helder taalgebruik essentieel. Dit is wat docenten van de gammavakken hun leerlingen moeten leren. Daarbij hoort ook zeker het beheersen van denkvaardigheden en het gebruik van heldere taal.

Daarom maakt de student in deze module kennis met de theorie achter en de praktische uitwerking van toekomstgericht onderwijs. In een eerste onderdeel zal dat vooral theoretisch van aard zijn, waarbij er steeds een verkenning van de praktijk wordt gemaakt (5 EC). Het tweede, daaropvolgende deel, staat in het teken van de praktische vertaalslag, waarbij de studenten aardrijkskunde, geschiedenis en levensbeschouwing enerzijds en de studenten economie en maatschappijleer anderzijds concrete thema's zullen verkennen (10 EC).

In **deel 1** (generiek) worden de studenten vertrouwd gemaakt met de perspectieven en methodieken van toekomstgericht onderwijs. De vakdidactische vraag naar het wat, waarom en hoe van het vakgebied staat daarbij centraal. Vragen die daarbij aan de orde komen zijn onder andere: 'Op welke wijze bereidt mijn vak leerlingen voor op de toekomst? En om wat voor soort toekomst gaat dat dan? Welke kennis en vaardigheden staan daarbij centraal? Op welke wijze is er in de doelen en methoden van mijn schoolvak al aandacht voor de toekomstdimensie van leerlingen en maatschappij?'.

Voor studenten geschiedenis, aardrijkskunde en levensbeschouwing is in **deel 2A** gekozen voor het thema 'erfgoed'. Erfgoed zijn zaken uit het verleden die we willen behouden voor de toekomst. Soms betreft het oude zaken als een kasteel, soms ook modernere gebouwen, zoals de gebouwen rond de spoorzone in Tilburg. Ook worden niet alleen materiële zaken als erfgoed beschouwd, maar ook culturele. Zo is het Brabantse worstenbroodje bestempeld als cultureel erfgoed. Op erfgoed kun je dan ook de principes van toekomstgericht onderwijs op toepassen; wat bewaren we voor de tijd die nog komen gaat?

Rond erfgoed spelen voortdurend vragen die te maken hebben met tijd en ruimte. Waarom vinden we iets 'erfgoed', waarom willen we het wel of niet bewaren, en hoe hergebruiken we erfgoed? Welke historische, religieuze en geografische betekenissen zijn er en hoe gebruiken we erfgoed in onze huidige en toekomstige leefomgeving? Erfgoed is een breed thema dat zich goed leent voor omgevingsonderwijs inclusief excursies en veldwerk, bovendien altijd 'lokaal' is maar tegelijkertijd overal te vinden (werelderfgoed).

Erfgoed is vaak – bewust of onbewust – deel van de leefwereld van de leerling en draagt daardoor bij aan zijn identiteitsontwikkeling. In deze module exploreren we de mogelijkheden waarop je erfgoed in kunt zetten om leerlingen kennis te laten maken met de historische ontwikkeling van hun leefomgeving en als leermiddel in je lessen om de lesstof tastbaar te maken. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan wat de meerwaarde is van het aanwezige erfgoed, maar ook bekeken met welke werkvormen en leeractiviteiten deze meerwaarde het best tot zijn recht komt. Vakinhoud, de eigen leefomgeving en vakdidactiek komen in deze cursus zodoende betekenisvol samen.

Naast hoor- en werkcolleges, zal een groot deel van deze cursus buiten het instituut georganiseerd worden. Daarbij moet worden gedacht aan museumbezoek, landschapsexcursies, het bezoeken aan erfgoedinstellingen, archiefbezoek, rondleidingen door wijken, oral history, microgeschiedenis en archeologische projecten. Er wordt expliciet gewerkt vanuit een vakoverstijgende aanpak. Uiteindelijk leveren deze activiteiten een eigen onderzoek op, dat tevens wordt vertaald naar eigen, handzaam lesmateriaal.

In **deel 2B** (maatschappijleer en economie) staan hogere denkvaardigheden, taal en het lezen van technologie centraal. Gammatocenten willen leerlingen helpen de wereld om hen heen te begrijpen en hen helpen een oordeel te vormen. Het gaat er daarbij om dat je leerlingen leert hoe, in plaats van wat ze ergens over moeten denken of oordelen. Omdat die wereld zich in taal en verhalen presenteert, staan de in deze module centraal. Of het nu om het begrijpen van de gedachten van anderen gaat, of om het formuleren van je eigen gedachten: taal en (vak)begrippen zijn daarbij onontbeerlijk. Het analyseren van argumenten in de krant, de kracht van metaforen in woord en beeld, het kunnen doorprikken van mythen of vaag taalgebruik en het opsporen van impliciete aannames onder een verhaal zijn vaardigheden die daar bij van pas komen.

Ook de eigen lesmethode wordt daarbij betrokken: welke verhalen worden daar verteld, en op welke manier? Welke aspecten van een onderwerp blijven daar juist onderbelicht? Omdat iedere docent zelf ook weer gebruik maakt van verhalen in zijn lessen, wordt ook geleerd om zelf beter onderbouwde en meer complete verhalen te construeren. Speciale aandacht zal hierbij uitgaan voor de concept-contextbenadering, die in de vakdidactiek van zowel maatschappijleer als economie een prominente rol speelt. En, door het zelf ontwerpen van lesmateriaal, hoe je dat op jouw beurt jouw leerlingen weer kunt leren.

De laatste jaren is er in algemene zin veel over deze vaardigheden gepubliceerd. In deze module maakt de student daar kennis mee aan de hand van voor zowel de maatschappijleer- als economiedocent relevante thema's zoals welvaart & armoede, groei & ongelijkheid en markt & overheid. Onder leiding van de docent en samen met medestudenten, maar ook zelfstandig, zul je je buigen over teksten, media en bronnen rondom belangrijke gammathema's. Werkvormen als close-reading van een tekst en een excursie naar een museum maken daarom onderdeel uit van de module.

Bijzondere aandacht wordt daarbij geschonken aan technologische ontwikkelingen. Mensen maken steeds meer gebruik van technologische middelen (betaalpas, iPhones, zorgrobots). Dat die technieken van invloed zijn op het gedrag van mensen staat vast. De meningen zijn verdeeld over de uitkomsten van de technologie waarmee we ons omringen. Is technologie altijd herkenbaar als zodanig, of is (sommige) technologie zo vanzelfsprekend geworden dat we er een blinde vlek voor hebben ontwikkeld en dus ook

geen vragen meer stellen over de consequenties van het gebruik ervan? En hoe neem ik een eigen weloverwogen standpunt in bij zulke ontwikkelingen?

Doelen:

Deel 1: Introductie in toekomstgericht onderwijs (5 EC)

De student...

- Kan in eigen woorden de achtergronden van toekomstgericht onderwijs uit leggen en aangeven welke kennis, vaardigheden en houdingsaspecten daarbij van belang zijn;
- Kan voor zijn eigen schoolvak deze kennis, vaardigheden en houdingsaspecten op hoofdlijnen beschrijven / benoemen en analyseren in welke mate deze in (een deel van) het huidige onderwijs (methoden, praktijk) zichtbaar zijn;
- Kan in een eigen redenering aangeven waar sterke en enkele verbeterpunten zitten in het toekomstgericht onderwijs in hun eigen schoolvak.

Deel 2a: Toekomstgericht onderwijs bij aardrijkskunde, geschiedenis en levensbeschouwing over het thema erfgoed (10 EC)

De student...

- Kan in eigen woorden uitleggen wat onder (materieel en immaterieel) erfgoed wordt verstaan en welke erfgoedaanbieders er zijn in relatie tot onderwijs en samenleving;
- Kan in eigen woorden uitleggen hoe je zowel vanuit verschillende disciplines (geschiedenis, aardrijkskunde en levensbeschouwing) als vakoverstijgend naar erfgoed kunt kijken;
- Kan zelfstandig betekenis en waarde(ring) van erfgoed bepalen aan de hand van zowel bronnenstudie als veldwerk;
- Is in staat om erfgoed te gebruiken als casus in een ontwerp voor omgevingsonderwijs met een toekomstgerichte vraag, door gebruik te maken van (vakmatige) concepten en kennis, onderzoekend leren en het stimuleren van betrokkenheid;

Deel 2b: Toekomstgericht onderwijs bij maatschappijleer en economie door kritisch en creatief te leren denken over gemeenschappelijke thema's (10 EC)

De student...

- Is in staat om op basis van kennis over hogere denkvaardigheden en aan de hand van denktechnieken informatie, redeneringen en argumentaties in verschillende soorten bronnen kritisch te analyseren;
- Kan vanuit verschillende disciplines (economie en maatschappijleer) toekomstrelevante vraagstukken analyseren en becommentariëren;
- Is in staat om de rol van taal (vakconcepten, vaktaal in redeneringen en opdrachten te voorzien)
- Kan verschillende werkvormen/opdrachten ontwerpen waarbij leerlingen hogere denkvaardigheden (op kleine schaal) kunnen oefenen, rekening houdend met de rol van (vak)taal;
- Kan een oordeel vellen en onderbouwen over de werkzaamheid en wenselijkheid van sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en technologieën.

Leeruitkomst Deel 1: Introductie in toekomstgericht onderwijs (5 EC)

Analyseren en evalueren van de achtergronden van kennis-, vaardigheden -en houdingsaspecten van toekomstgericht onderwijs, zowel op het niveau van doelstellingen als lespraktijk van het eigen en aanverwante schoolvak(ken), gebruik makend van relevante vakdidactische bronnen, ten behoeve van de leerling/student in het gammaonderwijs.

Leeruitkomst Deel 2A: Toekomstgericht onderwijs bij aardrijkskunde, geschiedenis en levensbeschouwing over het thema erfgoed (10 EC)

Analyseren, ontwerpen en evalueren van vakoverstijgend omgevingsonderwijs rondom het thema 'erfgoed' met een toekomstdimensie, aan de hand van zowel bronnenstudie als veldwerk; gebruik te makend van (vakmatige) concepten en kennis, onderzoekend leren en het stimuleren van betrokkenheid, ten behoeve van de leerling/student in het gammaonderwijs.

Leeruitkomst Deel 2B: Toekomstgericht onderwijs bij maatschappijleer en economie door kritisch en creatief te leren denken over gemeenschappelijke thema's (10 EC)

Analyseren, ontwerpen en evalueren van toekomstrelevant vakoverstijgend onderwijs rondom het thema 'techniek', gebruik makend van kennis over hogere denkvaardigheden, kritisch denken,

waardenonderwijs en taalgericht vakonderwijs aan de hand van de studie van verschillende soorten bronnen kritisch te analyseren, ten behoeve van de leerling/student in het gammaonderwijs.

Relatie met Kennisbasis:

Uit de generieke kennisbasis:

2. Didactiek en leren, en dan met name de volgende domeinen:

2.2 Leerdoelen en Instructiemodellen

2.3 Vormgeving van leerprocessen

2.4 Selectie en ontwerp van leermiddelen

9. Diversiteit en onderwijs

9.2 Burgerschapsvorming

De verdere relatie is afhankelijk van de eigen vakspecifieke en/ of vakspecifieke kennisbasis voor de betreffende schoolvakken.

Werkwijze en organisatie

De totale module vakverdieping is dus opgedeeld in een generiek deel 1 en de keuzeonderdelen 2a en 2b. Keuzeonderdeel 2a richt zich op studenten aardrijkskunde, geschiedenis en levensbeschouwing, 2b op studenten maatschappijleer en economie. Hieronder volgt per onderdeel een nadere toelichting over de werkwijze en organisatie.

Deel 1: In de eerste twee weken wordt aan het hand van vijf hoofdstukken uit de syllabus 'Toekomstgericht onderwijs in de maatschappijvakken' een basis gelegd. Vier keer: hoorcollege (theorie en uitleg opdracht), bijbehorende opdracht en responsiecollege, enkele gastlezingen/praktijk voorbeelden. Opdrachten worden ingeleverd voor responsiecollege (vereiste voor deelname). Dit onderdeel wordt afgesloten met een portfolio van alle opdrachten en reflecties op peer assessment (voldaan/ niet voldaan) en een kennistentamen (week 4). Docenten: Gijs van Gaans en Hans Palings:

Deel 2A:

Onderdeel I:

In de eerste twee weken worden vooral hoor- en werkcolleges gegeven, die zowel informeren als motiveren. Doel is dat studenten na die eerste weken een idee hebben wat er goed kan betekenen en welke meerwaarde het heeft voor de eigen lespraktijk, zodat ze zelf aan de slag kunnen gaan. Dit onderdeel wordt afgesloten met een toets, waarvoor een voldoende resultaat behaald moet worden wil de student doorgaan met het volgende programma, onderdeel II.

Onderdeel II:

In de weken daarna gaan studenten in kleinere, gemengde groepen vooral ook buiten het instituut onderzoeken op welke wijzen er goed wordt beheerd en hoe het kan worden omgezet tot eigen leermateriaal. In die weken dat ze op pad zijn worden wel bijeenkomsten georganiseerd op het instituut, waarin studenten hun voortgang tonen en daarop feedback krijgen. Allereerst wordt een eigen onderzoek uitgevoerd naar een eigen erfgoedthema. Dit verslag wordt tussentijds beoordeeld. Indien dit voldoende is, kunnen studenten hun bevindingen hier uitwerken in eigen materiaal.

Docenten: Hans Palings, Eefje Smit, Jos Niewold en Gijs van Gaans

Deel 2B: interactieve hoor-werkcolleges. Het leren doorgronden van teksten en beelden staan hierbij centraal, in al haar verschijningsvormen: krantenberichten, opinie en debat, vakliteratuur rondom een kernconcept (tekst), nieuwsberichten, documentaire, film, musea (beeld). Op basis van de vakdidactische en vakinhoudelijke principes die in de lessen met de studenten bestudeerd en geoefend worden, moet de student uiteindelijk tot een ontwerp komen gericht op zijn eigen onderwijsdoelgroep. Te denken valt aan een aanvulling op de lesstof rondom een belangrijk maar complex vakconcept of lesmateriaal ontwerpen rondom een relevant, vakoverstijgend gamma-thema of het voorbereiden van close reading van teksten of beelden binnen en buiten het klaslokaal. De eerste weken zullen in het teken staan van het inoefenen van deze vaardigheden, de laatste weken op het ontwerpen en presenteren van eigen materiaal. Docenten: Rob van der Boorn (maatschappijleer) en Tim Simonse (economie).

Literatuur en leermiddelen

- Syllabus Toekomstgericht onderwijs in de maatschappijvakken' (werktitel, Lectoraat Flot, 2017).
- Per onderdeel specifieke literatuur, wordt aan het begin van de colleges volledig gecommuniceerd, maar in ieder geval:

(2b): Verbeek, P.-P. (2014). *Op de vleugels van Icarus. Hoe politiek en moraal met elkaar meebewegen*. Rotterdam: Lemniscaat.

Toetsing

Dossier. Totaal moet voldoende zijn (alles gewogen), geen eisen aan deeltijfers. Het eerste inlevermoment is de vrijdag van week 7 van periode 4.

Deel 1: verwerkingsopdrachten H1 t/m H5 (portfolio: voldaan/niet voldaan) en een toets (30% eindcijfer totaal).

Deel 2A:

- kennistoets (individueel 20%)
- deelproduct halverwege; het eigen onderzoek naar een erfgoedthema (groepswork (40%))
- eindproduct: ontwerpopdracht en presentatie (groepswork 40%)

Deel 2B:

- Verwerkingsopdracht 'gamma leesclub' (groepswork, 20%)
- Ontwerpopdracht 'hogere denkvaardigheden in de gammales' (groepswork, 40%)
- Ontwerpopdracht 'technologie en maatschappij' (groepswork, 40%)

Voor het gehele dossier is een herkansingsmoment in week 9 van periode 4.

Verdiepingsmodule - Vakdidactiek Nederlands NT2

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Verdiepingsmodule Vakdidactiek Nederlands NT2
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	420/15
Studiejaar + periode	Studiejaar 3, periode 4
Ingangseisen	De module 'NT2. De eerste opvang' (2 EC's).
Aanwezigheidsplicht	We gaan uit van 100% aanwezigheid. Wanneer er sprake is van afwezigheid door overmacht, zoeken we naar vervangende leertaken.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

De verdiepingsmodule Nederlands als tweede taal beslaat de laatste periode van de hoofdfase van de lerarenopleiding Nederlands en sluit aan bij wat studenten in de voorafgaande tijd hebben geleerd over taalverwerving en taalonderwijs. De module bereidt voor op een stage in een Internationale Schakelklas of een andere NT2-opleiding.

Doelen en inhoud

NT2-bekwaamheid van docenten is nodig. Niet alleen binnen de Internationale Schakelklas (ISK) of Eerste Opvang Anderstaligen (EOA), maar ook bij het reguliere onderwijs is er vraag naar NT2-deskundigheid. Leerlingen die vanuit de ISK/ EOA het reguliere onderwijs instromen, zitten namelijk nog midden in hun tweedetaalverwervingsproces. In de ISK is een basis gelegd voor het Nederlands en binnen het regulier onderwijs moet hun Nederlandse taalvaardigheid zich verder ontwikkelen; de leerling moet zich namelijk ook de inhoud van veel vakken eigen maken.

De module maakt gebruik van het **Competentieprofiel Docent NT2** als leidraad voor jouw professionele ontwikkeling. In deze module verwerf je theoretische en didactische NT2-vakkennis. Daarnaast ontwikkel je je vakinhoudelijk, pedagogisch en didactisch tijdens een stage van twee dagdelen per week in het lesgeven aan NT2-leerders.

Leeruitkomsten

- De student demonstreert 'startbekwaam' te zijn voor het verzorgen van (online) onderwijs in taalvaardigheid aan lerenden voor wie het Nederlands een tweede taal is.
- De student demonstreert ten overstaan van deskundige vakgenoten beheersing op het niveau van een startbekwame docent van de competenties als 'taalgebruiker', 'taalbeschouwer', 'vaststeller van de beginsituatie' en 'begeleider van het (online) leerproces' zoals die zijn beschreven in het Competentieprofiel van de docent NT2.

https://bvnt2.org/app/uploads/2019/04/Competentieprofiel_maart_2019.pdf

Inhoud

In deze module komen de volgende vakinhoudelijke en vakdidactische thema's aan de orde:

1. Taalbeschouwing ten behoeve van het onderwijs NT2
2. Het vaststellen van de beginsituatie van NT2-leerders
3. Het begeleiden van het leerproces van NT2-leerders

4. Daarnaast komen algemenere onderwijskundige competenties aan de orde voor zover die specifiek zijn voor het onderwijs aan NT2-leerders.

Relatie met Kennisbasis

Dit vak draagt bij aan de verwerving van:

Domein 1 Vakdidactiek

- 1.1 Professionele context
- 1.2 Taalontwikkelen lesgeven
- 1.3 Taal en zorg

Domein 2 Taalvaardigheid

- 2.1 Leesvaardigheid
- 2.2 Schrijfvaardigheid
- 2.3 Luister- en kijkvaardigheid
- 2.4 Mondelinge taalvaardigheid en presenteren
- 2.5 Documenteren

Domein 3 Taalbeschouwing

- 3.1 Taal en communicatie
- 3.2 Taalsysteem
- 3.3 Taalverwerving
- 3.4 Talen en taalgemeenschap

Werkwijze en organisatie

Deze module bestaat uit twee onderdelen:

Gedurende 7 weken volg je onderwijs bij FLOT. De lesdag begint met een bijeenkomst onder leiding van een docent. Daarna ga je aan de slag met de in de bijeenkomst uitgereikte opdracht(en).

In dezelfde 7 weken ben je 2 dagdelen per week actief op een NT2-onderwijsinstelling. Dit werkplekieren doe je op een ISK of een onderwijsinstelling die NT2-onderwijs verzorgt aan volwassenen. In overleg met de begeleidende docent voer je een aantal opdrachten uit die je vanuit de opleiding krijgt opgedragen. De opdrachten zijn afgestemd op de praktijk van je werkplek en zijn gerelateerd aan de onderdelen van het portfolio '[Competent NT2-docent](#)' van de BVNT2.

Literatuur en leermiddelen

Bart Bossers, Folkert Kuiken & Anne Vermeer (red.) (2015). *Handboek Nederlands als tweede taal in het volwassenenonderwijs*. Bussum, Coutinho.

Het handboek wordt tijdens de module aangevuld met door de opleiders en door de studenten aan te leveren vakliteratuur.

Toetsing

Tijdens de module verzamel je de resultaten van de opdrachten in een portfolio. Dat portfolio is gebaseerd op het portfolio '[Competent NT2-docent](#)' van de BVNT2 en bestaat uit:

1. Een **ontwikkelportfolio** gebaseerd op de competenties NT2-docent.
2. In de **showcase** zijn in elk geval opgenomen:

- Deel 1: Alle volledige lesvoorbereidingen met uitwerkingen van de opdrachten.
- Deel 2: Reflecties (1 per week) op deze uitgevoerde lessen.
- Deel 3: Assessment 1
- Deel 4: Assessment 2
- Deel 5: Assessment 3

Afstudeerfase Economie, jaar 4

Professioneel Handelen Afstudeerfase

Algemeen

Naam onderwijsseenheid	Professioneel Handelen Afstudeerfase
Engelse vertaling	Final Traineeship
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	840/30
Studiejaar + periode	Jaar 4, per 1 t/m 4

Plaats van de onderwijsseenheid in het onderwijsprogramma

Gedurende de opleiding breng je veel tijd door in de praktijk van het onderwijs. Je leert relaties leggen tussen de theorie en praktijksituaties door te reflecteren met medestudenten, docenten in het werkveld en opleiders van FLOT. Gedurende de opleiding krijg je steeds meer verantwoordelijkheid als leraar in de school en word je voorbereid op het uiteindelijk zelfstandig lesgeven en functioneren binnen een school. Het leren op de werkplek vormt het hart van de lerarenopleiding.

Studenten volgen 4 stages in het totale programma:

	Voltijd
PHP - oriënterende stage	Periode 2 (donderdag) Periode 3 (donderdag en vrijdag)
HF1 – hoofdfase stage 1	Periode 2 t/m 4 (woensdag en donderdag)
HF2 – hoofdfase stage 2	Periode 1 en 2 (woensdag, donderdag en vrijdag)
Afstudeerstage	Periode 1 t/m 4 (drie dagen per week waarvan donderdag een vaste stagedag is)

Voltijdstudenten leerjaar 1 en 2 worden gematcht aan een partnerschap. Onder elk partnerschap vallen tientallen opleidingsscholen. Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een leergroep, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Studenten volgen een geheel geïntegreerd programma. Contextrijk leren staat centraal. De student wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraag. Een opleidingsschool is dus een leergemeenschap waarbij studenten en leraren zich blijvend ontwikkelen en regelmatig nadenken over hoe zij het onderwijs aan leerlingen kunnen verbeteren. Ook deeltijders kunnen starten op een opleidingsschool.

Voor aanvang van de stage wordt de stage aangemeld door de student in SAS+. Dan wordt een IO-er(instituutsoopleider) aan je gekoppeld. De student heeft altijd eerst een startgesprek met IO, SO/WPB om te kijken welke activiteiten nodig zijn om de leeruitkomsten te behalen. Er wordt vaak eerst ingestoken op een landingsfase om de school, de leerlingen en collega's te leren kennen. De Handleiding Professioneel Handelen beschrijft de route die wordt doorlopen.

Leeruitkomsten

In de laatste fase van Professioneel Handelen toon je aan dat je een startbekwaam leraar bent. Je krijgt steeds meer verantwoordelijkheid en in deze fase toon je dat je zelfstandig kunt lesgeven en functioneren binnen een school. De beroepstaken voor professioneel handelen worden hierbij steeds complexer. Voor Professioneel Handelen werk je aan:

LUK 1

De startbekwame leraar ontwerpt een onderwijsleertraject voor leerlingen in het tweedegraads gebied, voert deze uit, reflecteert, evalueert en rapporteert over het leerproces en leeropbrengsten van het

onderwijsleertraject. Het onderwijstraject daagt de leerling uit actief leergedrag te laten zien, er wordt rekening gehouden met verschillen in leerbehoeften van leerlingen en actuele en betrouwbare bronnen worden ingezet voor het uitdiepen van een vakmatig thema.

LUK 2

De startbekwame leraar creëert een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen en levert hiermee een bijdrage aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen. De aankomende leraar verantwoordt op welke wijze zijn pedagogische omgang met zijn leerlingen en zijn onderwijs in pedagogische zin van deze tijd blijft.

LUK 3

De startbekwame leraar communiceert op een constructieve manier, die bijdraagt aan een doelgerichte werkrelatie, met erkenning van verschillende opvattingen en overtuigingen en andere culturele achtergronden van collega's, leerlingen, ouders en vertegenwoordigers van instellingen buiten de school.

LUK 4

De startbekwame leraar beschikt over een kritische-reflectieve en onderzoekende houding ten aanzien van het eigen onderwijspedagogisch, vakdidactisch en vakinhoudelijk handelen als professional in verschillende leersituaties in de beroepscontext onderbouwd vanuit verschillende (theoretische) bronnen. In een zelfbeoordeling betreft de student de feedback van anderen en analyseert op systematische, navolgbare en resultaatgerichte wijze zijn praktijksituatie.

NB.

De student communiceert schriftelijk in helder en correct Nederlands op niveau 4F als docent in het tweedegraads gebied.

Toetsing

Er wordt een portfolio gemaakt om zowel het eigen leerproces in beeld te brengen en de leeruitkomsten aan te tonen op basis van bewijslast.

Op basis van het portfolio wordt een eindgesprek georganiseerd tussen student, instituutsopleider (IO), werkplekbegeleider (WPB) en/of schoolopleider (SO). De WPB/SO heeft een adviserende rol bij de beoordeling. De instituutsopleider is examinerator en beoordeelt. De eindbeoordeling vindt plaats op grond van de lesbezoeken (of video's), de tussenevaluatie, het stageportfolio en het eindgesprek.

Aanvullende informatie

Voor meer informatie over het werkplekleren en de stages kun je [hier](#) terecht.

Onderwijsaanbod

Op welke manier kan een student werken aan de leeruitkomsten?

Een voltijdstudent solliciteert in deze fase naar een eigen leerwerkplek. Elke stage dient aangemeld te worden in SAS+, zodat een IO-er gekoppeld kan worden. De afstudeerstage vangt aan na het startgesprek. Hier is de IO en SO/WPB aanwezig. De student wordt begeleid door de werkplekbegeleider (en schoolopleider) op de school. Samen met de school wordt gekeken welke activiteiten de student gaat ondernemen.

In de totale afstudeerfase werk je op school aan een drietal onderdelen die je in samenhang met elkaar kunt zien: PH, OPH en VDO. Als een student stage loopt op een opleidingsschool wordt procesbegeleiding OPH/VDO op de opleidingsschool aangeboden, zodat de student geïntegreerd kan werken aan alle drie de onderdelen van de afstudeerfase. Loopt de student stage op een niet-opleidingsschool, dan vindt de procesbegeleiding op FLOT plaats.

Opleidingsscholen

Op opleidingsscholen vormen alle studenten samen een professionele leergemeenschap, die onder leiding van een daartoe opgeleide opleider in de school, samen leren en werken aan een voor hen en de school kenmerkende en betekenisvolle leersituatie. Op opleidingsscholen draait het niet alleen om lesgeven. Contextrijk leren staat centraal via transfer-bijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten, themamiddagen, workshops, leerateliers, learning design studio's. Er worden leermomenten georganiseerd in professionele leergemeenschappen waarbij theorie, praktijk en persoon aan elkaar worden verbonden.

Aankomende leraren (studenten), lerarenopleiders, schoolopleiders, werkplekbegeleiders, en bevoegde leraren leren op deze wijze van en met elkaar. Je wordt opgenomen in het team en in de cultuur van het onderwijs op die school. Er is veel ruimte voor co-creatie, ook samen leren met zittende leraren. Op zo'n opleidingsschool leer en werk je met elkaar.

denk je na hoe het onderwijs beter kan, ga je samen nieuwe uitdagingen in het onderwijs aan.

Wij geloven dat aanstaande leraren in zo'n leer-werkomgeving het beste leren. Samen Opleiden betekent ook dat de lerarenopleiding leert door meer te werken vanuit co creatie met het werkveld, het werkveld is mede opleider en lectoraten dragen bij aan onderzoek in scholen.

In onze beleving bouwen we op deze wijze samen met het werkveld aan goed toekomstbestendig onderwijs.

Daarom zetten we zo in op Samen Opleiden.

Op academische opleidingsscholen doen de studenten daarnaast onderzoek in het kader van een schoolontwikkelingsvraagstuk.

Algemene Professionele Vorming 14: Onderwijspedagogisch handelen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Algemene Professionele Vorming 14: Onderwijspedagogisch handelen
Engelse vertaling:	General Professional Training 14
SBU (Studiebelastinguren) / EC's	420 SBU / 15 EC's
Studiejaar + periode	Studiejaar 2022-2023, jaar 4, periode 1-4
Ingangseisen	Zie artikel 17 lid 3 in het OER
Aanwezigheidsplicht	n.v.t.

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Onderwijspedagogisch handelen vormt de afronding van het programma van Algemene Professionele Vorming (APV) in het curriculum.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

1. De student beargumenteert de keuze van zijn onderwijspedagogisch vraagstuk gericht op het afstemmen op de behoeften van lerenden en maakt hierbij gebruik van een variatie van input van betrokkenen uit de eigen onderwijspraktijk en (inter)nationale onderwijspedagogische theorieën en methodieken.
2. De student geeft het proces weer waarin interventies zijn ontworpen, uitgevoerd en geëvalueerd om zijn pedagogisch handelen door te ontwikkelen gericht op zijn gekozen onderwijspedagogisch vraagstuk. Hij beschouwt gemaakte keuzes kritisch, verzamelt informatie en feedback van betrokkenen binnen en buiten de eigen onderwijspraktijk en maakt gebruik van (inter)nationale onderwijspedagogische theorieën en methodieken. Het proces en de opgedane inzichten zijn inzichtelijk en op een systematische manier navolgbaar gemaakt voor derden.
3. De student beschrijft wat de interventies en daarmee opgedane inzichten betekenen voor de visie op zijn onderwijspedagogisch handelen.

Inhoud

Het gekozen *onderwijspedagogisch* vraagstuk dient relevant te zijn voor de ontwikkeling van het eigen onderwijspedagogisch handelen van de student en gericht op het afstemmen op de behoeften van de lerenden. Het onderwerp betreft een vraag uit de eigen praktijk, iets wat haar/hem bezighoudt, iets waar het schuurt, iets wat hem raakt.

Relatie met Kennisbasis

De leeruitkomsten en inhoud van de onderwijseenheid zijn gerelateerd aan:

- a) *Bekwaamheidseisen zoals verankerd in de Wet BIO*
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/bekwaamheidseisen-leraren>
- b) *NLQF niveau 6* <https://www.nlqf.nl/nlqf-niveaus>
- c) *Kennisbases tweedegraads lerarenopleidingen* <https://10voordeleraar.nl/publicaties>

Werkwijze en organisatie

Tijdens de afstudeerfase neemt de student deel aan een PLG (leergemeenschap) en wordt begeleid door een procesbegeleider en/of adviseur.

Literatuur en leermiddelen

De student dient zelfstandig passend bij het gekozen onderwijspedagogisch vraagstuk literatuur te zoeken en verwerken.

Toetsing

De eindbeoordeling van de gehele onderwijseenheid zal plaatsvinden op basis van een portfolio-assessment.

Het portfolio bestaat uit een verantwoording. Hierin worden de leeruitkomsten aangetoond. Daarnaast wordt het portfolio aangevuld met bewijzen ter ondersteuning van de aan te tonen leeruitkomsten.

Vakdidactisch Ontwerpen

Algemeen

Naam onderwijseenheid	Vakdidactisch ontwerpen
Engelse vertaling	Didactic design
SBU (Studiebelastinguren)/ ECTS	14 of 15 (afhankelijk van opleiding)
Studiejaar + periode	Studiejaar 2019-2020, jaar 3, periode 1-3 Propedeuse afgerond.
Ingangseisen	Hoofdfase stage 2 afgerond. Vakdidactiek-programma hoofdfase afgerond, op één onderwijseenheid na.
Aanwezigheidsplicht	nvt

Plaats van de onderwijseenheid in het onderwijsprogramma

Vakdidactisch ontwerpen vormt de afronding van de inhoud van het vakdidactische programma binnen de lerarenopleiding.

Doelen en inhoud

Leeruitkomsten

1. De student beargumenteert de keuze van zijn vakdidactisch vraagstuk om het vakinhoudelijk leren van lerenden te bevorderen en maakt hierbij gebruik van een variatie van input van betrokkenen uit de eigen onderwijspraktijk en (inter)nationale vakdidactische theorieën en methodieken.
2. De student geeft het doorlopen ontwerpproces weer waarin prototypen zijn ontworpen, uitgeprobeerd en geëvalueerd gericht op zijn gekozen vakdidactisch vraagstuk. Hij beschouwt gemaakte keuzes kritisch, verzamelt feedback van betrokkenen binnen en buiten de eigen onderwijspraktijk en maakt gebruik van (inter)nationale vakdidactische theorieën en methodieken. Het proces en de opgedane inzichten zijn inzichtelijk en op een systematische manier navolgbaar gemaakt voor derden.
3. De student beschrijft wat het ontwerpproces en daarmee opgedane inzichten betekenen voor de visie op zijn vakdidactisch handelen.

Inhoud

Het *vakdidactisch vraagstuk* dient relevant te zijn voor het vakinhoudelijk leren van leerlingen. Het vraagstuk kan gaan over het leren van (aspecten) binnen het afzonderlijke schoolvak of vakgebied. Het kan ook gaan over een vakoverstijgend maatschappelijk vraagstuk, waar het schoolvak deel van uitmaakt.

Relatie met Kennisbasis

De leeruitkomsten en inhoud van de onderwijseenheid zijn gerelateerd aan:

- a) *Bekwaamheidseisen zoals verankerd in de Wet BIO*
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-in-het-onderwijs/bekwaamheidseisen-leraren>
- b) *NLQF niveau 6* <https://www.nlqf.nl/nlqf-niveaus>
- c) *Kennisbases tweedegraads lerarenopleidingen* <https://10voordeleraar.nl/publicaties>

Werkwijze en organisatie

Tijdens de afstudeerfase neemt de student deel aan een PLG (leergemeenschap) en wordt begeleid door een procesbegeleider en/of adviseur.

Literatuur en leermiddelen

De student dient zelfstandig passend bij het gekozen vraagstuk vakdidactische literatuur te zoeken en verwerken.

Toetsing

De eindbeoordeling van de gehele onderwijseenheid zal plaatsvinden op basis van een portfolio-assessment.

Het portfolio bestaat uit een verantwoording. Hierin worden de leeruitkomsten aangetoond. Daarnaast wordt het portfolio aangevuld met bewijzen ter ondersteuning van de aan te tonen leeruitkomsten.